

Sbírka zákonů

Československé socialistické republiky

Částka 47

Vydána dne 17. června 1964

Cena Kčs 2,40

OBSAH:

109. Hospodářský zákoník

109

HOSPODÁŘSKÝ ZÁKONÍK

ze dne 4. června 1964

Pracující lid Československé socialistické republiky v čele s dělnickou třídou vybudoval pod vedením Komunistické strany Československa socialismus. Ekonomickým základem Československé socialistické republiky je socialistická hospodářská soustava. Zespolečenštění výrobních prostředků umožňuje, aby uvědomělá, plánovitě řízená společenská práce se stala zdrojem mohutného rozvoje výroby a zabezpečovala vzestup životní úrovně pracujících. Úsilí socialistické společnosti směřuje, v souladu se zákonitostí společenského vývoje, ke konečnému cíli — komunismu.

Orgány socialistického státu i všechny socialistické organizace uplatňují při plánovitém řízení národního hospodářství i při své hospodářské činnosti zákonitosti společenského vývoje a socialistické ekonomiky tak, aby na základě rozvoje vědy a techniky a využívání vědeckých poznatků ve výrobních procesech i v organizaci práce, včetně dělby práce mezi zeměmi světové socialistické soustavy, na základě růstu politické, odborné i kulturní úrovně pracujících byly účinně využívány všechny zdroje a rezervy a rostla společenská produktivita práce.

Veškerá činnost státních i jiných socialistických organizací je řízena podle zásady demokratického centralismu. Tato zásada se uskutečňuje jednotou stále upevňovaného a zdokonalovaného

ústředního státního řízení, nezbytného k zabezpečení plánovitého proporcionálního rozvoje národního hospodářství a tvořivé aktivity pracujících, kteří se účastní na řízení hospodářství na všech jeho stupních.

K tomu jsou vytvářeny předpoklady účelnou operativní hospodářskou samostatností a zvyšováním odpovědnosti všech státních orgánů a socialistických organizací za plnění jejich úkolů. Významnou úlohu při rozvíjení účasti pracujících na řízení hospodářství má Revoluční odborové hnutí, které tuto účast organizuje.

Tvořivá iniciativní práce občanů v socialistické společnosti vychází z poznání, že rozvoj a zájmy každého jejího příslušníka jsou v základním souladu s rozvojem a zájmy celé společnosti; práce je proto prací ve prospěch celku i ve prospěch pracovníka samého. Spojování zájmů jednotlivých pracujících a jejich pracovních kolektivů se zájmy rozvoje celé společnosti se uskutečňuje zejména odměňováním za práci podle jejího množství, jakosti a společenského významu a uspokojováním některých potřeb občanů společností bezplatně.

Vycházejíc z nutnosti upevňovat socialistický právní řád zejména zdokonalováním právních norem upravujících hospodářsko-organizátorskou činnost, dále z významu a zvláštností vztahů vznika-

jících při řízení národního hospodářství a při hospodářské činnosti socialistických organizací a z toho, že vítězství socialismu v naší zemi a dosažený stupeň rozvoje národního hospodářství vytvořily možnost i vyvolaly potřebu komplexní úpravy těchto vztahů,

a vycházejíc z toho, že vztahy vznikající při účasti ve společenské práci a při uspokojování osobních potřeb občanů jsou upravovány zákoníkem práce a občanským zákoníkem, usneslo se Národní shromáždění Československé socialistické republiky na tomto zákoně:

ZÁSADY HOSPODÁRSKOPRÁVNÍCH VZTAHŮ

Článek I

Národní hospodářství Československé socialistické republiky tvoří nedílný celek řízený pod vedením Komunistické strany Československa státem podle zásady demokratického centralismu.

Článek II

Hlavním nástrojem řízení je státní plán rozvoje národního hospodářství, z něhož vychází a s nímž musí být v souladu veškerá řídicí a hospodářská činnost všech orgánů a socialistických organizací.

Článek III

K plnění úkolů hospodářské a kulturní výstavby zřizuje socialistický stát státní organizace a svěřuje jim do správy části národního majetku.

Družstevní a společenské organizace hospodaří s majetkem vlastním a mimoto také s majetkem národním, který jim stát svěřil do užívání. Jednotná zemědělská družstva hospodaří též s půdou, která je v jejich společenském užívání.

Článek IV

Úkoly hospodářské výstavby plní především státní hospodářské organizace.

Významný podíl na plnění úkolů hospodářské výstavby mají organizace družstevní, zejména jednotná zemědělská družstva.

Hospodářskou činnost vyvíjejí též společenské organizace, pokud je to třeba k plnění jejich úkolů.

Článek V

Všechny socialistické organizace jsou povinny pečovat o to, aby majetek v socialistickém společenském vlastnictví byl plně, účelně a hospodárně využíván, stále rozmnožován a všemožně chráněn.

Článek VI

Všechny orgány a socialistické organizace jsou povinny vynaložit nejvyšší úsilí a vyvinout co největší iniciativu, aby úkoly státního plánu rozvoje národního hospodářství byly splněny co nejlépe. Splnění úkolů státního plánu rozvoje národního hospodářství zajišťují socialistické organizace v plátech své hospodářské činnosti.

Článek VII

Důležitým nástrojem organizace, konkretizace a zajišťování vzájemné spolupráce socialistických organizací při plnění plánovaných úkolů jsou hospodářské smlouvy. Jednání o nich je významnou součástí plánovacích prací.

Článek VIII

Za neplnění svých povinností, zejména závazků z hospodářských smluv, jsou socialistické organizace majetkově odpovědné. Tato odpovědnost má vést socialistické organizace především k řádnému a včasnému plnění jejich společenských úkolů.

Článek IX

Aktivní a iniciativní účast pracujících na řízení národního hospodářství, zejména na vytváření plánů, zvyšování hospodárnosti, uzavírání hospodářských smluv a na kontrole plnění plánů i hospodářských smluv, je předpokladem trvalého rozvoje národního hospodářství. Tuto účast pracujících organizují především společenské organizace, zejména Revoluční odborové hnutí. Orgány socialistických organizací jsou povinny vytvářet vhodné předpoklady pro rozšiřování účasti pracujících na řízení národního hospodářství.

Článek X

Při řízení a při hospodářské činnosti socialistických organizací, zejména též při jejich vzájemné spolupráci, nesmějí být uplatňovány na úkor celospolečenských zájmů zájmy resortní, podnikové nebo místní. Všechna ustanovení tohoto zákönku musí být uskutečňována tak, aby byl zajišťován především zájem celé společnosti a aby úkoly plánované k uspokojení potřeb národního hospodářství byly plněny s největší možnou úsporou společenské práce.

ČÁST PRVNÍ

OBEČNÁ USTANOVENÍ

Hlava první

HOSPODÁRSKOPRÁVNÍ VZTAHY

§ 1

Hospodářský zákoník upravuje ze vztahů vznikajících při řízení národního hospodářství a při hospodářské činnosti socialistických organizací:

plánovitě řízení národního hospodářství a socialistické společenské vlastnictví,

organizaci hospodářské činnosti, postavení socialistických organizací a jejich hospodaření,

spolupráci socialistických organizací a jejich majetkovou odpovědnost za porušení stanovených povinností,

platební a úvěrové vztahy socialistických organizací.

Hlava druhá

ŘÍZENÍ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

§ 2

[1] Všestranný, plynulý a proporcionální rozvoj národního hospodářství, jako základní předpoklad uspokojování stále rostoucích potřeb společnosti, je zabezpečován rozšířenou socialistickou reprodukcí. Tento proces, který uvádí v soulad výrobní vztahy s rozvojem výrobních sil, je socialistickým státem cílevědomě řízen.

[2] Nástroje jednotné soustavy řízení jsou zejména plánování, financování a organizace hospodářské činnosti. Zásady mzdové soustavy, tvorby cen, kontroly a národohospodářské evidence jako dalších významných nástrojů jednotné soustavy řízení upravují zvláštní předpisy.

Plánování a financování

§ 3

Hlavním nástrojem řízení rozvoje národního hospodářství je státní plán, který zajišťuje, aby se národní hospodářství rozvíjelo proporcionálně na základě optimálního využívání přírodních a ekonomických zdrojů a podmínek země a na základě mezinárodní socialistické dělby práce.

§ 4

[1] Státní plán rozvoje národního hospodářství se vypracovává na základě směrnic Komunistické strany Československa. Na vypracování státního plánu rozvoje národního hospodářství se podílejí ústřední orgány, národní výbory, hospodářské a ostatní organizace; všechny tyto orgány i organizace jsou povinny neustále prohlubovat perspektivnost, vědeckost a nepřetržitost plánování.

[2] Vypracování a provádění státního plánu rozvoje národního hospodářství se opírá o nejširší aktivní účast pracujících.

§ 5

[1] Základem plánování je dlouhodobý státní plán rozvoje národního hospodářství, který se vy-

hlašuje zákonem. Vypracovává se v souladu s výhledovými cíli a směry rozvoje národního hospodářství, které jsou vytyčovány Komunistickou stranou Československa zpravidla na období 15 až 20 let.

[2] Dlouhodobý plán stanoví na příslušné období koncepci rozvoje národního hospodářství s cílem zajistit maximální uspokojování potřeb společnosti na základě nejvyšší společenské efektivity dosahované zejména širokým uplatňováním výsledků vědy a techniky, specializací výroby a mezinárodní dělby práce; stanoví hlavní úkoly, zejména hlavní úkoly výroby, investiční výstavby, technického rozvoje a růstu životní úrovně a nejdůležitější prostředky potřebné k jejich splnění.

[3] Roční plán zajišťuje uskutečnění cílů a úkolů stanovených dlouhodobým plánem se zřetelem k dosažené úrovni výrobních sil, k výsledkům plnění dlouhodobého plánu, k nově vzniklým zdrojům v národním hospodářství a k neefektivnějšímu využití vytvořených rezerv.

§ 6

[1] Vypracování dlouhodobého a ročního státního plánu rozvoje národního hospodářství řídí vláda. Vláda též stanoví podrobné úkoly dlouhodobého plánu a roční plány rozvoje národního hospodářství; řídí a kontroluje jejich provádění a činí opatření k jejich splnění.

[2] Způsob plánování rozvoje národního hospodářství blíže upravují prováděcí, popřípadě zvláštní předpisy.

§ 7

[1] Finanční hospodaření státu a socialistických organizací zajišťuje, aby se finančních vztahů plánovitě využívalo k rychlému rozvoji výrobních sil, k maximální tvorbě všech zdrojů a jejich neefektivnějšímu využívání, k zvýšení tvůrčí účasti pracujících na řízení hospodářství a k upevňování jednoty zájmů pracujících, socialistických organizací a celé společnosti.

[2] Finanční hospodaření státu i socialistických organizací je řízeno soustavou finančních plánů, zejména státním rozpočtem, rozpočty národních výborů a finančními plány socialistických organizací.

[3] Státní rozpočet, rozpočty národních výborů a finanční plány socialistických organizací se vypracovávají v souladu s úkoly státního plánu rozvoje národního hospodářství a aktivně působí na jeho plnění.

[4] Způsob finančního plánování a financování národního hospodářství blíže upravují prováděcí, popřípadě zvláštní předpisy.

Hlava třetí

SOCIALISTICKÉ SPOLEČENSKÉ VLASTNICTVÍ

§ 8

(1) Hlavním zdrojem rozvoje socialistického společenského vlastnictví je plánovitě řízená hospodářská činnost pracovních kolektivů socialistických organizací.

(2) Socialistickým společenským vlastnictvím je státní vlastnictví, družstevní vlastnictví, jakož i vlastnictví společenských a jiných socialistických organizací.

§ 9

Na výkonu socialistického společenského vlastnictví se aktivně podílejí všichni pracující. V jejich zájmu je chránit majetek v socialistickém společenském vlastnictví a podílet se v největší možné míře na jeho plném a hospodárném využívání.

§ 10

Právo na ochranu socialistického společenského vlastnictví proti neoprávněným zásahům, zejména právo na vydání věcí vůči tomu, kdo jí neoprávněně zadržuje, nezaniká uplynutím času.

§ 11

(1) Nabývá-li se do socialistického společenského vlastnictví smlouvou věc, přechází vlastnické právo, není-li stanoveno nebo dohodnuto jinak, převzetím věci.

(2) Nabýt věc do socialistického společenského vlastnictví rozhodnutím státního orgánu lze jen v případech stanovených zákonem. Vlastnictví přechází dnem určeným v rozhodnutí, a není-li určen, dnem právní moci rozhodnutí.

(3) Není-li stanoveno nebo dohodnuto něco jiného, nabývá se s věcí i jejího příslušenství a práv s vlastnictvím věci spojených, pokud nejsou omezena na dřívějšího vlastníka.

(4) Stavba je ve vlastnictví té socialistické organizace, která ji pořítila, popřípadě ve vlastnictví státu, jde-li o státní organizace.

§ 12

(1) Věc může náležet společně státu a družstevním nebo jiným socialistickým organizacím, anebo společně několika družstevním nebo jiným socialistickým organizacím (spoluvlastnictví).

(2) Spoluvlastníci se podílejí na právech a povinnostech vyplývajících ze spoluvlastnictví podle svých podílů. V pochybnostech se má za to, že podíly všech spoluvlastníků jsou stejné.

(3) Užívání společné věci a nakládání s ní se řídí dohodou spoluvlastníků. K převodu spoluvlast-

nického podílu je třeba souhlasu všech spoluvlastníků.

§ 13

(1) Spoluvlastníci se mohou dohodnout o zrušení spoluvlastnictví a o vzájemném vypořádání.

(2) Dojde-li mezi spoluvlastníky k neshodě o vzájemných právech a povinnostech nebo o zrušení spoluvlastnictví, rozhodne na návrh některého spoluvlastníka hospodářská arbitráž. Jde-li o zrušení spoluvlastnictví, rozdělí hospodářská arbitráž věc mezi spoluvlastníky podle výše podílů, a není-li rozdělení možné, přikáže ji za přiměřenou náhradu některému z nich nebo některým z nich; přitom dbá, aby bylo zajištěno co nejúčelnější využití věci.

Hlava čtvrtá

SOCIALISTICKÉ ORGANIZACE

§ 14

Socialistickými organizacemi jsou státní, družstevní a společenské organizace, jakož i jiné organizace, jejichž činnost přispívá k rozvoji socialistických vztahů.

§ 15

Při své činnosti socialistické organizace vzájemně spolupracují a poskytují si potřebnou pomoc, aby byly nejúčinněji zajištěny zájmy celé společnosti. Je-li třeba, jsou povinny podle svých poměrů a hospodářských možností přispívat k provádění státního plánu rozvoje národního hospodářství, i když nejde o jejich vlastní úkoly, a chránit předměty socialistického vlastnictví před poškozením, ztrátou, zneužitím a rozkrádáním, i když nejsou v jejich správě (vlastnictví).

§ 16

Úkoly socialistické organizace plní kolektiv jejich pracovníků nebo členů; jejich činnost je organizována na základě statutů, stanov nebo organizačních řádů.

§ 17

Socialistické organizace vystupují v hospodářských vztazích svým jménem a nesou také majetkovou odpovědnost z těchto vztahů vyplývající, pokud tento zákon nebo zvláštní předpisy nestanoví jinak.

§ 18

Socialistické organizace mohou nabývat práv a zavazovat se, jen pokud to není v rozporu s plněním jejich společenských úkolů.

§ 19

Socialistické organizace, které se zapisují do podnikového rejstříku, mohou svým jménem nabývat práv a zavazovat se ode dne, ke kterému byly

zapsány; jednotná zemědělská družstva, meliorační družstva a jiné zemědělské družstevní organizace však ode dne zřízení. Ode dne zřízení mohou nabývat práv a zavazovat se socialistické organizace, které se do podnikového rejstříku nezapisují.

Hlava pátá

PRÁVNÍ ÚKONY SOCIALISTICKÝCH ORGANIZACÍ

§ 20

Socialistické organizace jednají svými (statutárními i jinými) orgány nebo prostřednictvím svých zástupců.

§ 21

(1) Statutárním orgánem socialistické organizace je její pracovník nebo člen, který je podle tohoto zákona nebo podle příslušných organizačních předpisů (např. statutů, stanov, organizačních řádů) oprávněn jednat jménem organizace ve všech věcech. Je-li statutární orgán kolektivní, určují organizační předpisy, jakým způsobem jedná navenek.

(2) Jiní pracovníci nebo členové socialistické organizace jsou jako její orgány oprávněni činit jménem organizace právní úkony nutné ke splnění uložených pracovních úkolů v případech, kdy je to stanoveno v organizačních předpisech nebo je to v hospodářském styku obvyklé.

(3) Právní úkon, při němž orgán překročil rozsah svého oprávnění, zavazuje socialistickou organizaci jen tehdy, jde-li o překročení, o němž druhá organizace nemohla vědět. Překročí-li rozsah svého oprávnění jiný orgán než statutární, zavazuje právní úkon organizaci též tehdy, pokud k tomu dala dodatečný souhlas nebo pokud na základě právního úkonu jedná.

§ 22

Zastoupení

(1) Zástupcem socialistické organizace je zpravidla její pracovník (člen) nebo jiná socialistická organizace. Oprávnění zastupovat socialistickou organizaci vzniká udělením písemné plné moci statutárním orgánem; v plné moci musí být vymezen rozsah zmocnění.

(2) Právní úkon, při němž zástupce překročil rozsah svého zmocnění, zavazuje zastoupenou organizaci jen tehdy, pokud k tomu dala dodatečný souhlas nebo pokud na základě právního úkonu jednala. Totéž platí i o právním úkonu, jež jménem organizace učinil někdo, kdo k tomu nebyl oprávněn.

§ 23

Písemná forma

(1) K platnosti smluv a jiných dohod socialistických organizací se vyžaduje písemná forma, není-li

v dalších ustanoveních tohoto zákona nebo prováděcích předpisech stanoveno jinak. K platnosti ostatních právních úkonů socialistických organizací se vyžaduje písemná forma jen v případech stanovených právními předpisy.

(2) Požadavek písemné formy je splněn i tehdy, byly-li projevy vůle učiněny v různých listinách, zejména v dopisech, nebo byly-li učiněny dálnopísem. Telegram se pokládá za písemné sdělení jen tehdy, jestliže jej odesílatel bez zbytečného odkladu dopisem potvrdí.

(3) Ten, kdo za organizaci podpisuje, uvede též funkci, která ho k jednání opravňuje, popřípadě uvede, že jedná jako zástupce; nesplnění této povinnosti nemá však za následek neplatnost právního úkonu. Nahrazení podpisu mechanickými prostředky stačí jen tam, kde je to stanoveno právními předpisy nebo je to obvyklé.

(4) Hospodářská arbitráž může rozhodnout, že je platný od počátku i právní úkon, u něhož nebyly splněny náležitosti písemné formy, jestliže již bylo na jeho základě započato s plněním.

§ 24

(1) Právní úkony socialistických organizací jsou neplatné, jsou-li v rozporu s právními předpisy nebo jejich účel obchází nebo jsou v rozporu se zásadami hospodářské politiky Československé socialistické republiky.

(2) Jestliže právní úkon je neplatný proto, že jeho obsah se přičí právnímu předpisu nebo jeho účel obchází, musí být vše, co plnila nebo měla plnit organizace, která v době právního úkonu o neplatnosti věděla nebo vědět musela, odvedeno do státního rozpočtu, jestliže již bylo započato s plněním na základě takového právního úkonu. Místo nepeněžního plnění odvádí se do státního rozpočtu jeho peněžní hodnota.

(3) Týká-li se důvod neplatnosti jen části právního úkonu, není tím dotčena platnost zbývající části mimo případy, kdy vztah, který by vznikl na základě této části právního úkonu, by byl hospodářsky neodůvodněný.

§ 25

Právní úkon je třeba vždy vykládat v souladu se zájmem celé společnosti na rozvoji národního hospodářství a v souladu s požadavky soudružské spolupráce socialistických organizací.

§ 26

Ustanovení o právních úkonech se nevztahují na jednání, v nichž socialistická organizace vystupuje jako řídicí orgán.

ČÁST DRUHÁ HOSPODÁŘSKÁ ČINNOST STÁTNÍCH ORGANIZACÍ

Hlava první

ÚVODNÍ USTANOVENÍ

§ 27

[¹] Socialistický stát vytváří k plnění svých úkolů soustavu státních organizací.

[²] Státní organizace jsou zpravidla hospodářské nebo rozpočtové.

Hlava druhá

STÁTNÍ HOSPODÁŘSKÉ ORGANIZACE

§ 28

[¹] Základním úkolem státních hospodářských organizací je provozovat na svěřených úsecích stanovenou hospodářskou činnost a tím zabezpečovat uspokojování potřeb společnosti výrobky, pracemi a službami vysoké technické úrovně, při nejúčelnějším využívání materiálových i ostatních zdrojů a výrobních zařízení a při neustálém zvyšování společenské produktivity práce.

[²] Státní hospodářské organizace hospodaří podle zásad podnikového chozrasčotu.

[³] Ustanovení tohoto zákona o státních hospodářských organizacích se vztahují i na státní peněžní ústavy a Státní pojišťovnu, pokud zvláštní předpisy neobsahují úpravu odchýlnou.

§ 29

Státní hospodářské organizace jsou řízeny ministerstvy, popřípadě jinými ústředními orgány (dále jen „ministerstva“), nebo národními výbory. Vláda stanoví, na kterých úsecích jsou státní hospodářské organizace řízeny národními výbory.

Státní hospodářské organizace řízené ministerstvy

§ 30

[¹] Ministerstva odpovídají za to, že jimi řízené organizace budou v rámci stanovených úkolů plnit svou základní povinnost maximálně uspokojovat potřeby národního hospodářství; přitom odpovídají zejména za ústřední řízení rozvoje a uplatňování nové techniky a technologie, za materiálně technické zásobování a za organizaci dodavatelsko-odběratelských vztahů.

[²] Ministerstva jsou povinna běžně kontrolovat plnění stanovených úkolů, provádět rozborů hospodářské činnosti podřízených organizací a svou hospodářsko-organizátorskou prací zajišťovat odstranění zjištěných nedostatků; jsou povinna též

pečovat o to, aby v jimi řízených organizacích byly základní prostředky plně využívány.

§ 31

Státní hospodářské organizace řízené ministerstvy jsou organizovány zpravidla podle odvětví a hlavních oborů. Vyžaduje-li to povaha hospodářské činnosti nebo jiná důležitá potřeba, jsou organizovány i podle jiných hledisek, zejména územních, nebo podle účelné kombinace hospodářských činností.

§ 32

[¹] Výroba téhož průmyslového nebo stavebního oboru nebo jeho ucelené části se soustřeďuje zpravidla do jedné výrobní hospodářské jednotky, která je vybavena všemi druhy činností potřebných k tomu, aby v ní probíhal ucelený výrobní proces a aby byly vytvářeny podmínky pro rozvoj oboru.

[²] Výrobní hospodářská jednotka podle potřeb národního hospodářství pečuje též o výrobu jiných oborů, která je v ní umístěna k využití zařízení nebo z jiného důležitého důvodu.

§ 33

Výrobní hospodářská jednotka je přímo řízena ministerstvem. Může být organizována jako jeden národní podnik nebo jinou vhodnou formou.

§ 34

Výrobní hospodářská jednotka odpovídá v rámci úkolů stanovených státním plánem za zásobování národního hospodářství výrobky a pracemi stanoveného oboru a za rozvoj oboru v souladu s vývojem potřeb; je proto povinna soustavně zvyšovat technickou, technologickou, ekonomickou i organizační úroveň oboru a zajišťovat nepřetržitý růst produktivity práce, zvyšování jakosti výrobků a prací a snižování vlastních nákladů.

§ 35

Je-li výroba téhož oboru zahrnuta do několika výrobních hospodářských jednotek, může příslušné ministerstvo pověřit některou organizací, aby v rozsahu a způsobem jím stanoveným zabezpečovala jednotnost řízení výroby a odbytu, popřípadě prováděla jinou činnost týkající se oboru (gesci). Jde-li o výrobní hospodářské organizace v oboru působnosti několika ministerstev, rozhoduje o pověření příslušné ministerstvo v dohodě se všemi zúčastněnými ministerstvy.

§ 36

Výrobní podniky odpovídají za uspokojování potřeb odběratelů v sortimentu, kvalitě a lhůtách nutných k zajištění jejich plánovaných úkolů.

§ 37

Ustanovení § 32 až 36 platí přiměřeně i pro jiná hospodářská odvětví než výrobní, pokud zvláštní předpisy nestanoví jinak.

**Státní hospodářské organizace
řízené národními výbory**

§ 38

[1] Státní hospodářské organizace řízené národními výbory jsou organizovány především podle územních hledisek s přihlédnutím k oborové ucelenosti.

[2] Národní výbory jednotlivých stupňů řídí činnost státních hospodářských organizací na stanovených úsecích podle předpisů o národních výborech.

§ 39

Státní hospodářské organizace řízené národními výbory odpovídají v rámci stanovených úkolů především za uspokojování potřeb obyvatelstva službami, pracemi a výrobky; svou činností přispívají k rozvoji celého národního hospodářství. Stanovené úkoly jsou povinny plnit včas, kvalitně, hospodárně a v potřebném sortimentu.

§ 40

Národní výbory určují podřízeným organizacím úkoly, přidělují prostředky k jejich plnění a kontrolují jejich činnost s cílem zabezpečovat zejména všestranný rozvoj služeb obyvatelstvu.

§ 41

Příslušná ministerstva vykonávají v oblasti hospodářství řízeného národními výbory působnost, která je nutná k zajištění zájmů celého národního hospodářství, a to v rozsahu stanoveném vládou. V tomto rozsahu odpovídají zejména za rozvoj odvětví a za uplatňování poznatků vědy a zavádění nové techniky.

**Zřizování a právní postavení
státních hospodářských organizací**

§ 42

Státní hospodářské organizace zřizuje příslušný ministr po projednání s krajským národním výborem a odborovým svazem. Na úsecích řízených národními výbory zřizuje státní hospodářské organizace příslušný národní výbor po projednání s vyšším národním výborem, popřípadě s ministerstvem a s příslušným odborovým orgánem. Vláda může stanovit další podmínky pro zřizování státních hospodářských organizací.

§ 43

Orgán, který státní hospodářskou organizaci zřizuje, vydá zřizovací listinu a určí majetek, který se organizaci světuje do správy. Zřizovací listina musí obsahovat

- a) název organizace a její sídlo; název musí vylučovat možnost záměny s názvy jiných organizací a má vyjadřovat, o jakou formu státní hospodářské organizace jde,
- b) předmět činnosti,
- c) označení orgánu, který organizaci zřídil, a označení orgánu přímo nadřízeného,
- d) den, ke kterému má být organizace zapsána do podnikového rejstříku.

§ 44

[1] V čele státní hospodářské organizace je jediný vedoucí (ředitel), který řídí činnost organizace a jedná jejím jménem ve všech věcech.

[2] Ředitel rozhoduje ve věcech státní hospodářské organizace samostatně, pokud rozhodnutí není vyhrazeno nadřízenému orgánu.

[3] Ředitele státní hospodářské organizace řízené ministerstvem jmenuje a z funkce odvolává příslušný ministr po vyjádření odborového svazu; u hospodářských organizací, které nejsou přímo podřízeny ministerstvu, přísluší toto právo řediteli nadřízené organizace, pokud si je nevyhradil ministr. Ředitele státní hospodářské organizace řízené národním výborem jmenuje a z funkce odvolává národní výbor po vyjádření příslušného odborového orgánu.

§ 45

Člení-li se státní hospodářská organizace na závody, může její ředitel se souhlasem nadřízeného orgánu stanovit, které závody se zapíší do podnikového rejstříku jako odštěpné závody; vedoucí odštěpného závodu je oprávněn činit jménem organizace všechny právní úkony týkající se závodu.

§ 46

[1] Organizační soustavu, zejména formy výrobních hospodářských jednotek a státních hospodářských organizací, zásady jejich řízení a vnitřní organizace stanoví statuty, popřípadě zvláštní předpisy. Statuty vydává pro organizace řízené ministerstvem příslušný ministr podle zásad schválených vládou a pro organizace řízené národními výbory vláda. Vláda může též zřizování a právní postavení státních hospodářských organizací upravit odchýlně.

[2] Podrobnosti o vnitřní organizaci jednotlivých státních hospodářských organizací stanoví jejich organizační řády, které vydává podle zásad stanovených ve statutech vedoucí organizace.

§ 47

Státní hospodářské organizace neodpovídají za závazky státu, ani za závazky jiných státních organizací. Stát neodpovídá za závazky státních hospodářských organizací. Výjimky mohou stanovit zvláštní předpisy.

§ 48

(1) Orgán, který je oprávněn státní hospodářskou organizací zřídít, může organizaci nebo její část převést do působnosti jiného orgánu (ministerstva nebo národního výboru) po dohodě s tímto orgánem; může též organizace sloučit, rozdělit nebo zrušit.

(2) Tato opatření nadřízených orgánů mohou být provedena jen po vyjádření příslušného odbového orgánu a po řádné přípravě a rozboru, který prokáže, že změna přinese zřejmý celospolečenský prospěch.

(3) Změny mohou být prováděny jen k počátku příštího roku, pokud vláda výjimečně nestanoví jinak.

§ 49

(1) Slučovaná státní hospodářská organizace zaniká dnem, ke kterému bylo sloučení zapsáno do podnikového rejstříku. Tímto dnem přecházejí její majetek a závazky na přejímající organizaci.

(2) Rozdělená státní hospodářská organizace zaniká a její majetek a závazky přecházejí na nové organizace dnem, ke kterému byly tyto organizace zapsány do podnikového rejstříku, a to v rozsahu určeném orgánem, který o rozdělení organizace rozhodl.

(3) Orgán, který státní hospodářskou organizaci zrušil, učiní zpravidla opatření o veškerém jejím majetku a závazcích. Neučiní-li tak, provede se její likvidace. Likvidaci upravují prováděcí předpisy (§ 391 odst. 2).

§ 50

Ředitel přejímající státní hospodářské organizace, nově vzniklé organizace, popřípadě organizace, na niž přešel majetek a závazky zrušené organizace, odpovídá za to, že budou neprodleně vyrozuměny všechny organizace, jež budou uvedeny změnami dotčeny; je povinen požádat o provedení příslušných zápisů v podnikovém rejstříku. Při likvidaci má tyto povinnosti likvidátor.

Převody a změny výrobních programů

§ 51

Výrobní program je dovoleno převést mezi státními hospodářskými organizacemi nebo jej změnit, jen byla-li bezpečně zjištěna účelnost a hospodárnost převodu nebo změny, zajištěno plynulé

zásobování národního hospodářství v potřebném množství a jakosti a bylo-li takové opatření schváleno nadřízeným orgánem.

§ 52

Návrh na schválení převodu nebo změny výrobního programu musí obsahovat

- a) průkaz technické připravenosti nového výrobního programu a jeho materiálového, kádrového a finančního zajištění,
- b) rozbor a vyčíslení důsledků v hmotném i peněžním vyjádření,
- c) vyjádření příslušného podniku zahraničního obchodu, jestliže se má převést nebo změnit výrobní program, jehož předmětem je výroba pro vývoz.

§ 53

(1) Státní hospodářské organizace, mezi nimiž se provádí převod výrobního programu, jsou povinny dohodnout se o jednotlivých otázkách schváleného převodu.

(2) Dohoda musí zejména přesně vymezit druh a rozsah převáděné výroby, rozsah převáděných závazků a potřebné spolupráce a určit den, ke kterému se převod výrobního programu provádí. Tímto dnem přechází na přejímající organizaci odpovědnost za zásobování národního hospodářství. Nedohodnou-li se organizace o podmínkách převodu, rozhodne jejich nadřízený orgán, popřípadě nadřízené orgány v dohodě. Před odstraněním rozporů nelze převod uskutečnit.

(3) Má-li být při převodu výrobního programu provedena též správa národního majetku, postupuje se podle ustanovení § 68.

§ 54

Ředitelé zúčastněných státních hospodářských organizací odpovídají za to, že všechny organizace, jež budou převodem výrobního programu dotčeny, budou o změně včas vyrozuměny.

§ 55

Ustanovení o převodu a změně výrobních programů platí obdobně též pro převody a změny jiných hospodářských činností.

Hospodaření státních hospodářských organizací

§ 56

Státní hospodářské organizace jsou vybaveny základními a oběžnými prostředky. Odpovídají za jejich řádné využívání, zachování, jakož i za jejich účelné rozmnožování; hospodáří tak, že zásadně uhrazují své výdaje ze zdrojů, které vytvoří.

§ 57

(1) Prostředky z finančních zdrojů vytvářených státními hospodářskými organizacemi se jednak odvádějí ve stanoveném rozsahu do státního rozpočtu, jednak se jich používá ve prospěch těchto organizací, a to buď přímo těmito organizacemi, nebo jejich nadřízenými orgány.

(2) Státním hospodářským organizacím a jejich nadřízeným orgánům mohou být ze státního rozpočtu poskytovány příděly ke stanoveným účelům.

(3) K doplnění vlastních peněžních prostředků může být státním hospodářským organizacím poskytován úvěr.

(4) Státní hospodářské organizace jsou povinny provádět stanovené odpisy základních prostředků.

§ 58

K zajišťování hospodárného plnění plánovaných úkolů ve vnitropodnikových útvarech používají hospodářské organizace vnitropodnikového chozrasčotu, který zaměřuje vnitropodnikové útvary na plánovité odkrývání rezerv, snižování nákladů, na zvyšování produktivity práce a efektivnosti výroby a podněcuje tvůrčí iniciativu pracujících.

§ 59

(1) K zajištění nejlepších výsledků v práci organizací, kolektivů pracujících i jednotlivců se využívá hmotné zainteresovanosti tak, aby hmotná zainteresovanost organizací byla založena na zásadách chozrasčotu a hmotná zainteresovanost pracujících na zásadě odměňování podle množství, jakosti a společenského významu vykonané práce.

(2) Všechny hospodářské organizace a jim nadřízené orgány jsou povinny účelně spojovat hmotnou zainteresovanost s morálními podněty k práci, jako je například veřejné uznání dosažených výsledků a rozvíjení pocitu odpovědnosti kolektivů pracujících a každého pracovníka za společnou věc, a všestranně podporovat rozvoj socialistického soutěžení.

Hlava třetí

ROZPOČTOVÉ A JINÉ STÁTNÍ ORGANIZACE

§ 60

(1) Rozpočtové organizace se zřizují k plnění úkolů zejména na úseku státní správy a řízení hospodářství, na úseku kultury a zdravotnictví. Tyto organizace vykonávají hospodářskou činnost jen v rozsahu nezbytném pro plnění svých úkolů. Pouze výjimečně lze zřídit rozpočtové organizace k plnění hospodářských úkolů, jde-li o činnosti, které vzhledem k jejich rozsahu nebo charakteru není účelné

zajišťovat formou státních hospodářských organizací.

(2) Rozpočtovými organizacemi jsou státní organizace, které jsou zapojeny na státní rozpočet svými příjmy a výdaji a hospodaří samostatně podle schválených rozpočtů, jakož i ty státní organizace, které jsou na státní rozpočet zapojeny finančními vztahy a hospodaří obdobně podle zásad platných pro rozpočtové organizace.

§ 61

(1) Rozpočtová organizace může v hospodářských vztazích svým jménem nabývat práv a zavazovat se ode dne zřízení.

(2) Zvláštní předpisy mohou stanovit, že rozpočtové organizace vystupují ve všech nebo jen v některých hospodářských vztazích jménem státu nebo že vystupují jménem jiné rozpočtové organizace.

§ 62

(1) Vláda nebo orgán k tomu zmocněný může zřídit jinou státní organizaci než rozpočtovou nebo hospodářskou. Při zřizování takové organizace musí být stanoveno, zda tato organizace může svým jménem nabývat práv a zavazovat se. Její právní poměry a postavení upraví statut (organizační řád).

(2) Orgán, který organizaci zřídil, rozhoduje též o rozdělení, sloučení nebo zrušení organizace.

Hlava čtvrtá

STÁTNÍ SOCIALISTICKÉ VLASTNICTVÍ,
NÁRODNÍ MAJETEK A JEHO SPRÁVA

§ 63

Státní socialistické vlastnictví je vlastnictvím všeho lidu. Jediným vlastníkem všech věcí ve státním socialistickém vlastnictví je stát.

§ 64

(1) Národním majetkem jsou veškeré věci ve státním socialistickém vlastnictví (hmotný národní majetek) a veškeré pohledávky a jiná majetková práva státu.

(2) Jednotlivé části národního majetku jsou ve správě státních organizací.

Hmotný národní majetek

§ 65

(1) Národní majetek spravuje zásadně organizace, která je pověřena úkoly, k jejichž plnění majetek zcela nebo převážně slouží.

(2) Vzniknou-li pochybnosti o tom, která organizace má určitý národní majetek spravovat, rozhodne nejbližší orgán společně nadřízený organizací, mezi nimiž pochybnosti vznikly; nemají-li společně nadřízený orgán, rozhodují v dohodě příslušné ústřední orgány, popřípadě krajské národní výbory; nedojde-li k dohodě, rozhoduje ministerstvo financí na žádost některého z nich.

(3) Národní majetek, u něhož při jeho nabytí státem není z právního úkonu nebo úředního rozhodnutí patrné, která státní organizace jej má spravovat, je v prozatímní správě příslušného okresního národního výboru. Totéž platí o národním majetku, o němž se zjistí, že není ve správě žádné organizace.

§ 66

(1) Organizace, která spravuje národní majetek, je oprávněna a povinna využívat tohoto majetku ke splnění svých úkolů a nakládat s ním v souladu s těmito úkoly; má-li ve správě majetek, který pro plnění svých úkolů nepotřebuje nebo který je pro ni neupotřebitelný, musí se postarat, aby majetek byl využit jinde, popřípadě aby s ním bylo naloženo co nejúčelněji.

(2) Organizace spravující národní majetek je povinna vést tento majetek v evidenci, udržovat jej v řádném stavu, provádět soustavně a důsledně všechna opatření potřebná k jeho ochraně a dbát zejména, aby se předešlo jeho poškození, ztrátě, zneužití a rozkrádání.

(3) Organizace spravující národní majetek může požadovat jeho vydání od jiné státní organizace, která jej má neoprávněně u sebe; toto právo zaniká, nebude-li uplatněno do jednoho roku (§ 131 odst. 4). Neuplatní-li organizace své právo včas, rozhodne příslušný orgán (§ 65 odst. 2), která ze státních socialistických organizací má tento majetek spravovat.

§ 67

Pro převody správy národního majetku mezi státními organizacemi, k nimž dochází při dodávkách výrobků a provádění prací (obvyklé hospodaření), platí příslušná ustanovení tohoto zákona o hospodářských závazcích.

§ 68

Převody správy národního majetku mimo obvyklé hospodaření mohou být prováděny jen ze závažných důvodů, zejména při reorganizacích, převodech výrobních programů, nebo jde-li o majetek přebytečný nebo neupotřebitelný. Takové převody se provádějí hospodářskými smlouvami o převodu správy národního majetku (§ 347) nebo opatřeními nadřízených orgánů. Tato opatření musí mít stejně

podstatné náležitosti jako hospodářské smlouvy o převodech správy národního majetku.

§ 69

(1) Pro převody národního majetku do vlastnictví jiných organizací než státních, k nimž dochází při obvyklém hospodaření, platí příslušná ustanovení tohoto zákona o hospodářských závazcích.

(2) Převody věcí určených k osobní spotřebě do vlastnictví občanů při prodeji v obchodě a při poskytování jiných služeb socialistickými organizacemi se řídí ustanoveními občanského zákoníku.

(3) Jiné převody vlastnictví k věcem, které jsou v národním majetku, jsou možné, jen pokud to připouštějí prováděcí předpisy. V těchto případech převody do vlastnictví družstevních nebo jiných socialistických organizací než státních se provádějí smlouvou podle ustanovení § 349; převody do vlastnictví občanů se provádějí podle ustanovení občanského zákoníku.

§ 70

(1) Části národního majetku mohou být odevzdány bezplatně do trvalého užívání jiným socialistickým organizacím než státním, zejména družstevním nebo společenským.

(2) Organizace, které byl majetek odevzdán do trvalého užívání, je oprávněna užívat majetku jen k účelu, ke kterému jí byl odevzdán. Je povinna majetek udržovat a chránit. Mohou jí být uložena zvláštní omezení práva trvalého užívání.

(3) Majetek odevzdáný do trvalého užívání může být organizací odňat, neplní-li své povinnosti trvalého uživatele; jinak jen tehdy, vyžaduje-li to vyšší společenský zájem.

§ 71

(1) Státní socialistická organizace může, pokud je to účelné, národní majetek, který má ve správě a který dočasně nepotřebuje k plnění svých úkolů, přenechat smlouvou k užívání jiné socialistické organizaci (§ 348).

(2) Užívání národního majetku občany upravuje občanský zákoník, popřípadě zvláštní předpisy.

Pohledávky a jiná práva státu

§ 72

(1) Pokud zvláštní předpisy nestanoví jinak, přísluší správa pohledávek a jiných práv státu (dále jen „pohledávky“), té státní organizaci,

a) z jejíž činnosti pohledávka vznikla, nebo

- b) do jejíž působnosti patří ochrana majetkových zájmů státu, jejichž poškozením pohledávka vznikla, anebo
- c) která má ve správě majetek, s nímž pohledávka souvisí.

[²] Není-li podle odstavce 1 příslušná žádná státní organizace, je příslušný ústřední orgán, jehož oboru působnosti se pohledávka týká, popřípadě ta z podřízených organizací, kterou určí tento orgán.

[³] Nelze-li určit příslušnost ani podle odstavce 2, je příslušné ministerstvo financí, popřípadě ta z organizací, kterou určí.

§ 73

[¹] Organizace, která má pohledávku státu ve správě, je povinna jménem státu pečovat o to, aby všechny povinnosti dlužníka byly včas a řádně splněny, popřípadě, aby pohledávka státu byla včas uplatněna u příslušných orgánů a aby rozhodnutí těchto orgánů byla včas vykonána.

[²] Dlužník nemůže svůj závazek vůči státu uhradit započtením své pohledávky za státem.

Společná ustanovení

§ 74

Zjistí-li nadřízené orgány závady při správě národního majetku, mohou omezit organizaci spravující národní majetek ve výkonu správy.

§ 75

[¹] Prováděcí předpisy zejména stanoví

- a) co se rozumí generálními opravami, v kterých případech jsou organizace povinny provádět generální opravy a kdy mohou státní organizace provádět generální opravy a investiční práce na majetku, který není ve státním socialistickém vlastnictví,
- b) postup při převezech správy národního majetku nebo při převezech vlastnictví k věcem v národním majetku, jejich schvalování a kdy se převody správy nebo vlastnictví provádějí úplatně nebo bezúplatně,
- c) podmínky pro nabývání věcí do státního vlastnictví,
- d) způsob vymáhání, popřípadě prominutí pohledávek státu a státních organizací.

[²] Prováděcí předpisy mohou též stanovit omezení a podmínky pro úplatné nabývání věcí socialistickými organizacemi od občanů a jiných organizací než socialistických.

ČÁST TŘETÍ

HOSPODÁŘSKÁ ČINNOST DRUŽSTEVNÍCH ORGANIZACÍ

Hlava první

DRUŽSTEVNÍ ORGANIZACE

§ 76

[¹] Družstevní organizace se významně podílejí na plnění úkolů hospodářské výstavby a svou činností v oblasti politické, kulturní a sociální přispívají k rozvoji socialistických společenských vztahů jako dobrovolné společenské organizace družstevníků.

[²] Družstevními organizacemi jsou lidová družstva, jejich vyšší organizace (svazy družstev, Ústřední rada družstev) a družstevní podniky, popřípadě společné družstevní podniky.

§ 77

[¹] V lidových družstvech se dobrovolně sdružují pracující, aby společnou činností a společnými prostředky přispívali k rozvoji socialistického národního hospodářství a tím i k růstu vlastní hmotné a kulturní úrovně. Členy družstevních organizací mohou být výjimečně i socialistické organizace.

[²] Lidovými družstvy jsou zejména jednotná zemědělská družstva, meliorační družstva, výrobní družstva, spotřební družstva, stavební bytová družstva a družstva vzájemné občanské pomoci.

[³] Z dalších ustanovení této části platí pro jednotná zemědělská družstva, meliorační družstva a jiné družstevní zemědělské organizace jen ustanovení § 88 a § 94 až 96.

§ 78

[¹] Lidová družstva mohou k zajištění svého rozvoje, k prohloubení vzájemné pomoci a spolupráce a v zájmu jednotného řízení vytvářet vyšší organizace, zejména svazy družstev, které plánují a kontrolují činnost svých členských družstev.

[²] Vytvoří-li svazy družstev územní nebo oborové orgány, mohou tyto orgány nabývat práv a zavazovat se svým jménem jen tehdy, jestliže tak určují stanovy příslušného svazu.

§ 79

[¹] Vrcholnou organizací československého družstevnictví je Ústřední rada družstev. Ústřední rada družstev pečuje o všestranný rozvoj družstevnictví a dbá, aby družstevní organizace plnily svou společenskou funkci. Projednává společné záležitosti družstevních organizací a v těchto věcech je

zastupuje navenek. Organizuje mezinárodní styky a podle zvláštních předpisů i zahraniční obchod družstevních organizací.

[2] Vůči družstvům, která nevytvořila svou vyšší družstevní organizaci, přísluší Ústřední radě družstev oprávnění svazu družstev.

§ 80

Svazy družstev a Ústřední rada družstev mohou zřizovat k plnění svých hospodářských úkolů družstevní podniky.

Činnost a zásady řízení družstevních organizací

§ 81

Plány družstevních organizací jsou sestavovány tak, aby zajišťovaly plnění úkolů státního plánu rozvoje národního hospodářství.

§ 82

Vedoucí zásadou řízení a organizační výstavby socialistického družstevnictví je zásada socialistické demokracie. O všech zásadních otázkách se usnášejí volené kolektivní orgány družstev a jejich vyšších organizací. Usnesení vyšších orgánů jsou závazná pro orgány nižší.

§ 83

[1] Nejvyššími orgány Ústřední rady družstev a svazů družstev jsou sjezdy, popřípadě konference; delegáty na sjezdy a konference volí orgány členských organizací.

[2] Nejvyšším orgánem družstva je členská schůze, na níž členové uplatňují své právo řídit a kontrolovat činnost družstva. Není-li vzhledem k rozsahu družstva možno svolávat členské schůze, mohou stanovy určit, že se svolává shromáždění (konference) delegátů volených členy družstva.

§ 84

[1] Výkonnými orgány družstev a jejich vyšších organizací jsou představenstva, která jednají jejich jménem navenek ve všech věcech; je-li pro právní úkon předepsána písemná forma, je třeba podpisů nejméně dvou členů představenstva.

[2] Jménem družstevního podniku jedná jeho vedoucí.

§ 85

Kontrolními orgány družstev a jejich vyšších organizací jsou kontrolní komise, které kontrolují veškerou jejich činnost, zejména i činnost představenstva.

§ 86

K lepšímu plnění svých úkolů mohou si družstva a jejich vyšší organizace zřizovat další orgány.

§ 87

[1] Svazy družstev a Ústřední rada družstev vydávají v souladu s právními předpisy a potřebami národního hospodářství v oboru své působnosti závazné směrnice, zejména v otázkách organizace, plánování, hospodaření s majetkem, financování a úvěrování; plánování, financování, úvěrování a kontrolu stavebních bytových družstev upravují však prováděcí, popřípadě zvláštní předpisy.

[2] Vyžaduje-li to důležitý společenský zájem, mohou svazy družstev nebo Ústřední rada družstev ve své působnosti

- a) zastavit výkon usnesení orgánů družstva nebo svazu družstev,
- b) odvolat funkcionáře družstva nebo svazu družstev,
- c) odvolat orgán družstva nebo svazu družstev a jmenovat na dobu do zvolení nového orgánu orgán náhradní.

§ 88

[1] V zájmu rozvoje národního hospodářství podporuje stát činnost družstevních organizací také tím, že jim odevzdává část národního majetku do trvalého užívání nebo jim poskytuje jinou hospodářskou pomoc.

[2] Stavebním bytovým družstvům poskytuje stát též příspěvek a přiměřený úvěr na výstavbu bytových domů, jakož i daňové a poplatkové výhody.

[3] Družstevní organizace plní své úkoly a uspokojují potřeby pracujících v úzké součinnosti s národními výbory.

Zřizování a právní postavení

§ 89

Ke zřízení družstva nebo svazu družstev je třeba

- a) schválení stanov ustavující členskou schůzí družstva nebo sjezdem (konferencí) svazu družstev,
- b) zvolení orgánů,
- c) souhlasu vyšší družstevní organizace.

§ 90

[1] Ve své činnosti se družstva a jejich vyšší organizace řídí především stanovami. Stanovy upravují zejména

- a) název a sídlo družstevní organizace,

- b) předmět činnosti,
- c) vznik a zánik členství, práva a povinnosti členů,
- d) složení orgánů, způsob jejich volby, jejich pravomoc a způsob jednání,
- e) zásady hospodaření, zejména jak se nakládá se ziskem a uhrazuje případná ztráta,
- f) bližší ustanovení o zrušování, jakož i slučování a rozdělování družstevní organizace.

(2) K platnosti usnesení o změnách stanov je zapotřebí souhlasu vyšší družstevní organizace.

§ 91

(1) Družstva a svazy družstev se mohou sloučovat, rozdělovat nebo zrušovat usnesením členské schůze družstva nebo sjezdu (konference) svazu družstev; k platnosti usnesení je třeba souhlasu vyšší družstevní organizace.

(2) Vyžaduje-li to důležitý společenský zájem, mohou být družstva a jejich vyšší organizace sloučeny, popřípadě zrušeny rozhodnutím příslušného svazu družstev nebo Ústřední rady družstev.

(3) O právních důsledcích spojených se sloučením nebo rozdělením družstev nebo jejich vyšších organizací platí obdobně ustanovení § 49 odst. 1 a 2.

§ 92

Po zrušení družstevní organizace se provede likvidace. Likvidátory jmenuje a o způsobu likvidace rozhoduje orgán, který se na zrušení usnesl, popřípadě svaz družstev nebo Ústřední rada družstev. V případě likvidace stavebního bytového družstva použije se zbylého čistého jmění k podpoře družstevní bytové výstavby.

§ 93

(1) Družstevní organizace, která zřídila družstevní podnik, vydá zřizovací listinu a určí družstevní majetek, který se podniku svěří do správy. O obsahu této listiny platí obdobně ustanovení § 43.

(2) Vnitřní organizací, způsob řízení a činnost družstevního podniku upravuje statut vydaný organizací, která podnik zřizuje.

(3) Družstevní podnik neodpovídá za závazky organizace, která jej zřídila; tato organizace neodpovídá za závazky podniku.

(4) Při zrušení družstevního podniku může organizace, která podnik zřídila, rozhodnout, na koho bez likvidace přechází majetek a závazky zrušeného podniku.

Hlava druhá

DRUŽSTEVNÍ SOCIALISTICKÉ VLASTNICTVÍ

§ 94

Družstevní vlastnictví je formou socialistického společenského vlastnictví; spočívá především na společné činnosti soudružského kolektivu členů družstva.

§ 95

Družstevní majetek je ve vlastnictví jednotlivých lidových družstev (společných družstevních podniků), popřípadě ve vlastnictví jejich vyšších organizací.

§ 96

S družstevním majetkem může družstevní organizace nakládat, zejména jej převádět, jen k plnění svých úkolů, nebo vyžaduje-li to důležitý společenský zájem. Toto omezení se nevztahuje na neupotřebitelný a přebytný majetek.

ČÁST ČTVRTÁ

HOSPODAŘENÍ SPOLEČENSKÝCH ORGANIZACÍ

§ 97

Společenské organizace pracujících působí zejména v oblasti politické, kulturní a sociální a přispívají svou činností k rozvoji socialistických společenských vztahů. Tento zákon upravuje jen zásady, jimiž se společenské organizace řídí v hospodářských vztazích.

§ 98

Vlastnictví společenských organizací je formou socialistického společenského vlastnictví. V tomto vlastnictví jsou zejména předměty společenské spotřeby; výrobní prostředky mohou být ve vlastnictví společenských organizací, jen pokud je potřebují k zajištění vlastní činnosti.

§ 99

(1) Společenské organizace hospodaří s vlastním majetkem; mohou též hospodařit s národním majetkem, který jim byl státem odevzdán do trvalého užívání nebo do dočasného užívání.

(2) V souvislosti s převedením některých úkolů státních orgánů na společenské organizace může stát poskytovat těmto organizacím k využití národní majetek, který je určen k zajištění převedeného úkolu, a to zejména i finanční prostředky ze státního rozpočtu. S tímto národním majetkem hospodaří pak společenská organizace, avšak může ho použít jen k určenému účelu a za stanovených podmínek.

§ 100

[¹] Vlastní majetek společenských organizací se vytváří zejména z příspěvků členů a z činnosti organizací.

[²] Majetek společenských organizací je ve vlastnictví organizace jako celku, pokud stanovy neurčují jinak.

§ 101

Stanovy společenských organizací určují, které nižší organizační složky a orgány společenských organizací mohou svým jménem nabývat práv a zavazovat se. Nemají-li tyto organizační složky nebo orgány majetek ve svém vlastnictví, určují stanovy nebo opatření ústředních orgánů společenských organizací, jakým způsobem a v jakém rozsahu je jim svěřován do správy majetek společenské organizace, potřebný k plnění jejich úkolů.

§ 102

[¹] K obstarávání hospodářské činnosti společenských organizací mohou jejich ústřední orgány zřizovat podniky nebo hospodářská zařízení (dále jen „hospodářská zařízení“).

[²] Hospodářská zařízení nabývají práv a zavazují se vždy svým jménem; hospodaří s majetkem společenské organizace, který jim byl svěřen do správy.

[³] Vnitřní organizací, způsob řízení a činnost hospodářských zařízení upravují statuty, které schvaluje ústřední orgán společenské organizace.

[⁴] Hospodářské zařízení zrušuje orgán, který je zřídil.

§ 103

Organizační složky a orgány společenských organizací, jakož i jejich hospodářská zařízení, jímž byl majetek společenské organizace svěřen do správy, mohou s tímto majetkem nakládat a užívat jej k plnění svých úkolů a mají samostatnou majetkovou odpovědnost.

§ 104

[¹] Jednání jménem společenské organizace a jejich nižších organizačních složek nebo orgánů upravují stanovy. Je-li k platnosti právního úkonu předepsána písemná forma, je třeba podpisu nejméně dvou oprávněných osob.

[²] Jednání a podepisování u hospodářských zařízení společenských organizací upravují jejich statuty.

§ 105

[¹] Povinností společenské organizace i všech jejích organizačních složek, orgánů a hospodář-

ských zařízení je využívat jak majetek společenské organizace, tak i svěřený národní majetek co nejhospodárněji a všemožně ho chránit.

[²] Vyžaduje-li to ochrana majetku společenské organizace, mohou za nižší organizační složky a orgány vykonat příslušné úkony a opatření orgány vyšší.

§ 106

[¹] Po zrušení společenské organizace jako celku se provede majetková likvidace.

[²] Při zrušení nižší organizační složky nebo orgánu společenské organizace určí vyšší orgán, příslušný podle stanov, zda tyto složky zanikají s likvidací, nebo bez likvidace; u hospodářského zařízení učiní toto opatření orgán, který rozhodl o jeho zrušení.

[³] Nedojde-li k likvidaci, určí orgán uvedený v odstavci 2 zároveň, na koho přechází majetek a závazky zrušené organizační složky nebo hospodářského zařízení.

ČÁST PÁTÁ

PODNIKOVÝ REJSTŘÍK

§ 107

[¹] Do podnikového rejstříku se zapisují státní hospodářské organizace, družstevní organizace a hospodářská zařízení společenských organizací, a stanoví-li tak právní předpis, i jiné organizace. Do podnikového rejstříku se zapisují též odštěpné závody.

[²] Podnikový rejstřík vede okresní soud v sídle krajského soudu (rejstříkový soud) pro organizace, které mají sídlo v obvodu tohoto krajského soudu. Vláda může stanovit, že podnikový rejstřík vede jiný orgán.

§ 108

[¹] Do podnikového rejstříku se zapisuje způsob zřízení organizace, den jejího vzniku, název, sídlo, označení statutárních orgánů (s uvedením funkcí a jmen) a způsob jak za organizaci podepisují. U družstevních organizací se do podnikového rejstříku zapisuje též jak jejich členové přispívají k úhradě vzniklých ztrát.

[²] U odštěpných závodů se do podnikového rejstříku zapisuje označení závodu, jeho sídlo, název a sídlo organizace, jejíž součástí závod je, a jméno vedoucího. Má-li odštěpný závod sídlo mimo obvod rejstříkového soudu příslušného pro zápis organizace, zapisuje se též u rejstříkového soudu příslušného podle sídla odštěpného závodu.

[3] Do podnikového rejstříku se zapisuje i změna nebo zánik skutečností uvedených v odstavcích 1 a 2, zrušení organizace, vstup organizace do likvidace a likvidátor.

§ 109

[1] Zápisy do podnikového rejstříku provede rejstříkový soud na návrh organizace, jíž se zápis týká, popřípadě na návrh orgánu, který je jí nadřízen. V žádosti o zápis organizace do podnikového rejstříku nelze požadovat zápis se zpětnou účinností.

[2] Rejstříkový soud je oprávněn provádět v rejstříku zápisy též bez návrhu, zejména aby byla dosažena shoda mezi zápisy v rejstříku a skutečným stavem; organizace jsou povinny sdělit rejstříkovému soudu skutečnosti potřebné k provedení těchto zápisů.

§ 110

Do podnikového rejstříku je oprávněn nahlížet a vyžádat si z něho úřední opisy nebo potvrzení ten, kdo osvědčí právní zájem na skutečnostech v něm uvedených.

§ 111

Skutečností zapsaných v podnikovém rejstříku jsou účinné vůči všem organizacím a osobám ode dne, kdy zápis byl proveden. Nebyla-li určitá skutečnost (její změna nebo zánik) do podnikového rejstříku zapsána, nelze se jí dovolávat vůči jiným organizacím a osobám, ledaže by o těchto nezapsaných skutečnostech věděly.

§ 112

Prováděcí předpisy mohou stanovit, že se do podnikového rejstříku některé organizace nebo údaje nezapisují, anebo že se do podnikového rejstříku zapisují i jiné skutečnosti; tyto předpisy mohou též stanovit, že podnikový rejstřík pro obvody několika krajských soudů vede jediný soud.

ČÁST ŠESTÁ

SPOLEČNÁ USTANOVENÍ O HOSPODÁŘSKÝCH ZÁVAZCÍCH

Hlava první

PLÁNY A HOSPODÁŘSKÉ ZÁVAZKY

Oddíl první

Poměr plánu a závazku

§ 113

K zabezpečení organizované spolupráce vznikají mezi socialistickými organizacemi hospodářské závazky, které musí být v souladu s právními předpisy a se zásadami hospodářské politiky Českoslo-

venské socialistické republiky, zejména s potřebami plánovitého proporcionálního rozvoje národního hospodářství.

§ 114

[1] Hospodářské závazky zajišťují především plnění úkolů vyplývajících ze státního plánu rozvoje národního hospodářství a konkretizují je ve vzájemných vztazích mezi socialistickými organizacemi.

[2] Hospodářské závazky mezi organizacemi vznikají nejčastěji z hospodářských smluv.

§ 115

Plánovací akty

[1] V předpisech, které upravují způsob plánování rozvoje národního hospodářství, se stanoví, zda a na kterých úsecích příslušné orgány (organizace) vydávají v rámci stanovené působnosti takové plánovací akty, kterými vymezují budoucí dodávky výrobků nebo prací mezi organizacemi, popřípadě i jinou jejich spoluprací (dále jen „plánovací akty“). Tyto plánovací akty jsou podkladem, na základě kterého jsou určité organizace povinny uzavřít hospodářské smlouvy.

[2] Orgány (organizace), které plánovací akty vydávají, mění nebo zrušují, jsou povinny plánovacími akty zabezpečovat především dodávky a poddodávky pro

- úkolů stanovených jmenovitě vládou,
- plánované úkoly rozvoje vědy a techniky,
- zajištění obranyschopnosti státu,
- vývoz a životně důležité potřeby péče o zdraví.

§ 116

Smlouvy o přípravě dodávek

Smlouvy o přípravě dodávek výrobků, prací nebo o přípravě jiné spolupráce mezi organizacemi vytvářejí předpoklady pro stanovení úkolů v ročním plánu. V průběhu projednávání smluv o přípravě dodávek organizace a v závažných případech i ministerstva prověřují zejména možnost zajištění uvažovaných úkolů ročního plánu v dodavatelsko-odběratelských vztazích.

§ 117

Závazky z plánovacích aktů

V prováděcích předpisech může být stanoveno, že hospodářské závazky vznikají přímo z plánovacích aktů, jestliže jejich další zpřesnění v hospodářské smlouvě není nutné. Pro tyto hospodářské závazky platí ustanovení o závazcích z hospodářských smluv.

§ 118

Opatření nadřízených orgánů
a hospodářské arbitráže

(1) Vyžadují-li to potřeby plánovitého proporcionálního rozvoje národního hospodářství nebo jsou-li pro to jiné důležité důvody, mohou ústřední orgány, národní výbory nebo orgány (organizace) jimi pověřené uložit organizacím, které řídí, aby uzavřely hospodářskou smlouvu, nebo jim přímo uložit hospodářské závazky, popřípadě jejich závazky změnit nebo zrušit. Jde-li o závazky organizací, které jsou řízeny různými orgány, je k tomu třeba předchozí dohody těchto orgánů. Ze stejných důvodů může založit, změnit nebo zrušit závazky mezi organizacemi hospodářská arbitráž; u závazků k dodávce zvláště přitom přihledne též k vyjádření příslušných nadřízených orgánů.

(2) Pro závazky uložené podle odstavce 1 platí ustanovení o závazcích z hospodářských smluv. Přípustnost odchylné úpravy stanovená v tomto zákoně pro prováděcí předpisy platí i pro opatření ústředních orgánů nebo rozhodnutí hospodářské arbitráže.

Oddíl druhý

Zásady spolupráce socialistických organizací

§ 119

Organizace jsou povinny při zajišťování plánovaných úkolů spolupracovat a pomáhat si tak, aby byly co nejlépe zajištěny potřeby národního hospodářství. Zejména jsou povinny zavazovat se při uzavírání hospodářských smluv k dodávkám výrobků nebo prací v jakosti, sortimentu a ve lhůtách, které jsou z hlediska celého národního hospodářství pro plnění plánovaných úkolů nejvhodnější, a své závazky řádně plnit.

§ 120

Zjistí-li organizace, že nebude moci svoji povinnost včas nebo stanoveným způsobem splnit, musí to ihned písemně s uvedením důvodu oznámit druhé organizaci; zároveň musí uvést, kdy, popřípadě jakým způsobem závazek splní. Tímto oznámením se nemění obsah závazku ani majetková odpovědnost za jeho nesplnění.

§ 121

(1) Zjistí-li organizace, že druhá organizace jí udělila nesprávné příkazy nebo předala nevhodné hmoty, výrobky, zařízení nebo obaly, je povinna ji na to upozornit.

(2) Hrozí-li nebezpečí vzniku škody, jsou organizace povinny učinit opatření, aby škodě bylo zabráněno; vznikne-li škoda, jsou povinny usilovat o to, aby se dále nezvětšovala, a podle svých možností přispět k jejímu odstranění.

§ 122

Organizace, které vznikly náklady plněním povinností podle § 15 nebo § 121, může od organizace, v jejíž prospěch jednala, požadovat náhradu odůvodněně vynaložených nákladů, a to i když tento prospěch nenastal nebo byl zmařen. Šlo-li o jednání ve prospěch několika organizací, rozdělí se náklady poměrně.

§ 123

(1) Jestliže organizace přijala plnění nebo jinak získala majetkový prospěch, které jí nenáleží, musí je neprodleně vydat organizaci, na jejíž úkor byly získány; přitom je povinna se řídit jejími pokyny.

(2) Organizace, která způsobila, že došlo k neoprávněnému plnění, popřípadě jinému majetkovému prospěchu, je povinna nahradit jiným organizacím všechny náklady, které jim v souvislosti s tím vznikly.

(3) Není-li možné nebo účelné vydat to, co bylo neoprávněně získáno, nebo věc téhož druhu, je organizace povinna nahradit cenu podle doby získání.

Oddíl třetí

Vznik, změna a zrušení hospodářských závazků

§ 124

Závazky mezi organizacemi vznikají především uzavřením hospodářských smluv, dále opatřením nadřízených orgánů a rozhodnutím hospodářské arbitráže; vznikají též jako důsledek porušení povinností nebo z jiných skutečností, uvedených v tomto zákoně nebo v jiných právních předpisech.

§ 125

Organizace se mohou dohodnout na změně nebo zrušení závazku, pokud to nevylučuje právní předpis nebo povaha závazku. Jestliže se jedna z organizací domáhá změny nebo zrušení závazku na podkladě plánovacího aktu, je druhá organizace povinna na změnu nebo zrušení přistoupit.

§ 126

Socialistické závazky pracovních kolektivů, směřující k včasnějšímu a kvalitnějšímu plnění plánovaných výrobních úkolů, jsou podkladem, na jehož základě jsou organizace povinny projednat možnost odpovídajících změn hospodářských smluv. Změnu hospodářských smluv lze však provést, jen souhlasí-li s tím kolektiv, který socialistický závazek přijal.

§ 127

Je-li obsah závazku sporný nebo pochybný a není-li hospodářsky účelné jej přesně zjišťovat, může být obsah tohoto závazku stanoven dohodou organizací.

§ 128

(1) Nevylučuje-li to právní předpis nebo povaha závazku, mohou být práva ze závazků převedena dohodou na jinou organizaci; pokud nejde o převod podle rozhodnutí nebo se souhlasem nadřízených orgánů, je k tomu třeba též souhlasu závazané organizace. Totéž platí obdobně pro převod povinností ze závazků.

(2) Mezi státními organizacemi mohou být práva a povinnosti ze závazků převedeny přímo opatřením nadřízeného orgánu; jde-li o organizace řízené různými orgány, je k takovému opatření třeba jejich dohody.

§ 129

(1) Povinnost ze závazku zaniká jejím splněním.

(2) Čas, kdy musí být závazek splněn, určuje prováděcí předpis nebo právní úkon, zejména hospodářská smlouva. Není-li čas plnění takto určen, může oprávněná organizace požadovat splnění a povinná organizace plnit ihned. Před stanoveným nebo sjednaným časem může být plněno jen se souhlasem oprávněné organizace, nestanoví-li prováděcí předpis jinak.

(3) Pokud to neodporuje právnímu předpisu nebo povaze závazku, nesmí být odmítnuto plnění částečné.

Oddíl čtvrtý

Lhůty pro uplatnění práv

§ 130

(1) Práva ze závazkových vztahů mezi organizacemi zanikají, nebyla-li ve stanovené lhůtě uplatněna u hospodářské arbitráže, popřípadě u jiného orgánu, který je oprávněn o nich rozhodnout. Práva, která mohou být uspokojena jednostranným úkonem oprávněné organizace, zanikají, nebyla-li ve stanovené lhůtě vykonána.

(2) Tato lhůta činí, pokud v právních předpisech není stanoveno jinak,

- a) u práv z odpovědnosti za vady a u práv na zaplacení majetkových sankcí šest měsíců,
- b) u ostatních práv jeden rok.

§ 131

(1) Lhůta pro zánik práv z odpovědnosti za vady počíná od prvního dne měsíce následujícího

- a) po uplynutí lhůty, ve které podle dohody měly být vady odstraněny; nedošlo-li k dohodě o odstranění vad, po odeslání nebo předání reklamace, popřípadě po splnění, není-li lhůta pro reklamaci stanovena;

b) po odstranění vad, jde-li o právo na náhradu nákladů na odstranění vad; toto právo lze však uplatnit nejdéle do konce roku následujícího po splnění;

c) po odškodnění zahraničního zákazníka, popřípadě poté, kdy se podnik zahraničního obchodu dozvěděl o vrácení zboží ze zahraničí, jde-li o zboží, které bylo vyvezeno.

(2) Lhůta pro zánik práva na zaplacení majetkových sankcí — nejde-li o majetkové sankce, které jsou součástí práv z odpovědnosti za vady — počíná od prvního dne měsíce následujícího po vzniku práva.

(3) Lhůta pro zánik práva na náhradu škody počíná od prvního dne roku následujícího poté, kdy se poškozená organizace dozvěděla o škodě a škůdci. Právo na náhradu škody vzešlé z vady lze však uplatnit, nejde-li o zboží vyvezené, nejdéle do konce roku následujícího po uplynutí lhůty pro reklamaci vad.

(4) Lhůta pro zánik ostatních práv počíná od prvního dne roku následujícího poté, kdy právo mohlo být uplatněno (vykonáno) poprvé.

§ 132

Při bezhotovostních platbách lhůta pro zánik práva přestává běžet dnem, kdy věřiteli došlo písemné prohlášení dlužníka, že dal příkaz k úhradě pohledávky peněžnímu ústavu, popřípadě dnem, kdy příkaz k úhradě pohledávky peněžnímu ústavu dal věřitel. Byl-li příkaz k úhradě odvolán, běží celá lhůta znovu od prvního dne měsíce následujícího poté, kdy věřitel obdržel o tom zprávu od peněžního ústavu.

Hlava druhá

DŮSLEDKY PORUŠENÍ ZÁVAZKŮ A JINÝCH PRÁVNÍCH POVINNOSTÍ

Oddíl první

Odpovědnost za vady (záruka)

§ 133

Rozsah odpovědnosti

(1) Dodavatel odpovídá za to, že předmět plnění má a po stanovenou dobu bude mít vlastnosti stanovené technickými normami nebo jinými právními předpisy, smlouvou, rozhodnutím hospodářské arbitráže, opatřením státního nebo jiného oprávněného orgánu, popřípadě vlastností obvyklé, dále za to, že je kompletní a bez právních vad. Dodavatel rovněž odpovídá za to, že dodané množství se shoduje s údaji v průvodních dokladech.

(2) Dodavatel neodpovídá za zhoršení vlastností plnění nebo za poškození, které po splnění způsobil odběratel, popřípadě někdo jiný, nebo které byly způsobeny neodvratitelnými událostmi.

§ 134

Pokud tento zákon nebo prováděcí předpis nestanoví jinak, je odběratel povinen prověřit předmět plnění s ohledem na jeho předpokládané použití a na zkušenosti z dosavadních dodávek tak, aby předcházel vzniku škod, a aby zajistil věrohodné důkazní prostředky o zjištěných vadách a o odpovědnosti dodavatele.

§ 135

Doba odpovědnosti (záruční doba)

Dodavatel odpovídá za vady předmětu plnění, které odběratel zjistí v záruční době a které včas reklamuje. Záruční doba, jakož i rozsah odpovědnosti jsou stanoveny tímto zákonem nebo prováděcími předpisy. Organizace si mohou dohodnout delší záruční dobu; pro tuto prodlouženou část záruční doby mohou sjednat rozsah odpovědnosti nebo další podmínky odchylně. Dodavatel může prodloužit záruční dobu též jednostranným úkonem. Kratší záruční dobu si organizace mohou výjimečně dohodnout, jen se souhlasem nadřízených orgánů, pokud dodaný výrobek bude použit neobvyklým způsobem.

Uplatňování práv z odpovědnosti za vady (reklamační řízení)

§ 136

[¹] Odběratel je povinen vady písemně reklamovat u dodavatele bez zbytečného odkladu po jejich zjištění. Pokud tento zákon nebo prováděcí předpisy nestanoví jinak, práva z odpovědnosti za vady zanikají, nebude-li reklamováno nejpozději do konce záruční doby.

[²] V reklamaci musí odběratel vady popsat, popřípadě uvést, jak se projevují.

[³] V reklamaci odběratel uvádí též své požadavky, popřípadě je vyčíslí, a k reklamaci připojí též vhodné důkazní prostředky, které umožní ověřit oprávněnost reklamace.

§ 137

Plnění, na které měl odběratel právo z důvodu odpovědnosti za vady, nemůže požadovat z jiného právního důvodu, s výjimkou případu upraveného v ustanovení § 250 odst. 4.

Oddíl druhý

Prodlení

§ 138

Organizace je v prodlení, jestliže nesplní svou povinnost ve stanovené době; není však v prodlení po dobu, po kterou nemohla svou povinnost plnit následkem okolností vzniklých u organizace oprávněně.

§ 139

Nesplnila-li organizace, jež je v prodlení svou povinnost ani v dodatečné lhůtě přiměřené povaze závazku, kterou jí oprávněná organizace stanovila s upozorněním, že jinak od závazku odstoupí, má oprávněná organizace právo od závazku odstoupit, pokud tento zákon nebo prováděcí předpisy nestanoví jinak. Dodavatel však nemůže odstoupit od závazku k plnění pro vývoz nebo k zajištění obrany schopnosti státu.

§ 140

Mělo-li být plněno výhradně jen v určitý den nebo výhradně jen do určité lhůty, musí oprávněná organizace, chce-li trvat na splnění po uplynutí stanoveného času, oznámit to bez zbytečného odkladu druhé organizaci; jestliže tak neučiní, nemůže již později na splnění trvat.

Oddíl třetí

Majetkové sankce

§ 141

[¹] Organizace, která nesplní řádně závazek, popřípadě jinou právní povinnost, je povinna zaplatit majetkové sankce (např. penále, poplatek z prodlení, zdržné) stanovené v právním předpisu nebo ve smlouvě.

[²] Organizace si mohou sjednat majetkové sankce vyšší, než stanoví právní předpis.

§ 142

[¹] Organizace jsou povinny majetkové sankce stanovené zákonem, prováděcími předpisy nebo rozhodnutím hospodářské arbitráže vyúčtovat a vymáhat. Penále, které v jednotlivém případě nepřesáhne částku 200 Kčs, nemusí být účtováno ani vymáháno. Prováděcí předpisy mohou stanovit, v kterých dalších případech, popřípadě do jaké výše nemusí být majetkové sankce účtovány a vymáhány.

[²] Organizace je povinna majetkové sankce vyúčtovat bez zbytečného odkladu po uplynutí měsíce, v němž na ně vzniklo právo. Organizace, které byly majetkové sankce vyúčtovány, je povinna do 30 dnů po obdržení vyúčtování buď majetkové sankce zaplatit, nebo sdělit oprávněné organizaci své námítky.

[³] Pokud si organizace sjednají majetkové sankce, které nejsou stanoveny v zákoně nebo v prováděcích předpisech, může oprávněná organizace od jejich účtování nebo vymáhání upustit.

§ 143

Nestanoví-li prováděcí předpisy něco jiného, nezaniká závazek zaplacením majetkové sankce.

§ 144

Hospodářská arbitráž může snížit, popřípadě prominout majetkové sankce, jen jsou-li pro to zcela mimořádné důvody.

Oddíl čtvrtý

Vypořádání škod mezi
socialistickými organizacemi

§ 145

(1) Organizace, která jiné organizaci způsobila škodu porušením závazku nebo jiné právní povinnosti, je povinná škodu nahradit. Škoda je způsobena organizací, jestliže byla způsobena v rámci plnění úkolů organizace těmi, kteří její úkoly plnili.

(2) Organizace se odpovědností zproští, jestliže prokáže, že škodě nemohla zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které na ní lze požadovat. Své odpovědnosti se však nemůže zprostit poukazem na to, že plnila opatření nadřízených orgánů.

(3) Předpoklady, za kterých je organizace povinná hradit škodu, mohou být v právních předpisech stanoveny odchylně.

§ 146

(1) Způsobilo-li škodu více organizací, odpovídají poměrně. Nelze-li rozsah odpovědnosti každé z nich zjistit bez neúměrných obtíží, odpovídají stejným dílem.

(2) Způsobila-li škodu také organizace poškozená, zejména tím, že se nepřičinila o zmenšení nebo odvrácení škody, nese škodu poměrně.

§ 147

(1) Nahrazuje se to, oč se majetek poškozené organizace škodnou událostí zmenšil. V právních předpisech může být rozsah náhrady škody pro určité případy stanoven odchylně.

(2) Škoda se nahrazuje uvedením v předešlý stav, a není-li to možné nebo účelné, v penězích.

(3) Na náhradu škody se započítávají majetkové sankce, na které vzniklo poškozené organizaci právo následkem nesplnění povinností, jejichž porušením byla škoda způsobena.

§ 148

(1) Nelze-li přesně nebo bez neúměrných obtíží zjistit výši škody, stanoví ji hospodářská arbitráž s přihlédnutím ke všem okolnostem.

(2) Snížit náhradu škody může hospodářská arbitráž, jen jsou-li pro to zcela mimořádné důvody.

§ 149

Právo na náhradu škody, která vznikla z vady, má organizace poškozená proti organizaci, která škodu způsobila, i když zaniklo právo z odpovědnosti za vady. Nemůže však požadovat plnění, na které měla právo z důvodů odpovědnosti za vady.

§ 150

Za škody způsobené při provozu dopravních prostředků, odpovídá organizace podle příslušných ustanovení občanského zákoníku.

Hlava třetí

UZAVÍRÁNÍ HOSPODÁŘSKÝCH SMLUV

§ 151

Dodávky výrobků, prací a jiné způsoby hospodářské spolupráce jsou organizace povinny zajišťovat stanoveným způsobem, především uzavíráním hospodářských smluv.

§ 152

(1) Hospodářské smlouvy musí být uzavřeny včas a jejich obsah musí být přesný a srozumitelný. Výhrady ve smlouvách o dodávce závisející na nejistých událostech jsou neplatné.

(2) Lhůty pro předkládání návrhů smluv stanoví prováděcí předpisy.

(3) Jestliže organizace považuje návrh hospodářské smlouvy za technicky nevyjasněný nebo jinak nedostatečný, je povinná jej bez zbytečného odkladu vrátit k doplnění a vytknout nedostatky, které mají být odstraněny. Odešle-li druhá organizace opravený návrh smlouvy do 10 dnů po obdržení vráceného návrhu, považuje se návrh smlouvy za včas předložený.

(4) Pokud v dalších ustanoveních tohoto zákona nebo v prováděcích předpisech není stanoveno něco jiného, platí o uzavírání hospodářských smluv ustanovení § 153 až 155.

§ 153

(1) Hospodářská smlouva vzniká přijetím návrhu smlouvy. Návrh smlouvy je přijat, dojde-li k dohodě o předmětu a času plnění.

(2) Dohoda o předmětu a času plnění může být nahrazena

a) rozhodnutím hospodářské arbitráže;

b) při uzavírání smlouvy o dodávce výrobků, předkládá-li návrh smlouvy odběratel, tím, že odbě-

ratel do jednoho měsíce ode dne, kdy obdržel od dodavatele návrh změn anebo doplňků týkajících se předmětu nebo času plnění, nesdělí dodavateli, že s těmito změnami nebo doplňky nesouhlasí; v tomto případě je smlouva uzavřena ve znění změn a doplňků týkajících se předmětu nebo času plnění navržených dodavatelem;

c) nevylučuje-li to povaha závazku, tím, že místo písemného projevu dodavatel ve lhůtě pro přijetí návrhu smlouvy poskytne plnění; je-li poskytnuta jen část požadovaného plnění (§ 129 odst. 3), došlo k uzavření smlouvy jen v rozsahu plnění poskytnutého.

(3) Vznikne-li smlouva, avšak organizace se nedohodly o jiných náležitostech, než je předmět a čas plnění, stanou se tyto náležitosti součástí smlouvy ve znění změn a doplňků uvedeném v přijetí návrhu smlouvy, jestliže organizace, která návrh podala, nepožádá hospodářskou arbitráž do jednoho měsíce od vzniku smlouvy o rozhodnutí. Nestanoví-li rozhodnutí hospodářské arbitráže jinak, má její rozhodnutí účinek od vzniku smlouvy.

§ 154

(1) Organizace, která obdržela návrh smlouvy, je povinna se vyjádřit k němu do jednoho měsíce od uplynutí lhůty pro předložení návrhu smlouvy; není-li lhůta pro předložení návrhu smlouvy stanovena, nebo byl-li návrh předložen opožděně, je povinna se k němu vyjádřit do jednoho měsíce od odeslání návrhu. Organizace je svým návrhem smlouvy vázána do konce lhůty pro jeho přijetí.

(2) Organizace, která v odpovědi na návrh smlouvy požaduje změny nebo doplňky předmětu nebo času plnění, je svou odpovědí vázána po dobu jednoho měsíce ode dne, kdy odpověď došla.

(3) Dojde-li projev o přijetí návrhu až po době, po kterou je organizace svým návrhem vázána, je smlouva uzavřena, jestliže organizace, která podala návrh smlouvy, bez zbytečného odkladu neoznámí, že přijetí návrhu odmítá jako opožděné.

§ 155

Má-li být hospodářskou smlouvou založen společný závazek několika organizací, musí být ve smlouvě určeny podíly nebo musí být stanoveno, která z organizací a do jaké doby podíly určí; jinak je taková smlouva neplatná. Jestliže organizace, která je povinna podíly určit, tak neučiní, je vázána nebo oprávněna sama. Nepodepisují-li smlouvu všechny organizace, musí být ta z nich, která smlouvu podepisuje, ostatními organizacemi zmocněna, jinak je vázána sama.

ČÁST SEDMÁ

HOSPODÁŘSKÉ ZÁVAZKY
PŘI DODÁVCE VÝROBKŮ

Hlava první

SMLOUVA O PŘÍPRAVĚ DODÁVEK

§ 156

(1) Organizace jsou povinny vzájemnou spoluprací vytvářet předpoklady pro správné stanovení a pro plnění úkolů státního plánu. Proto v období přípravy a sestavení návrhu ročního plánu jsou povinny vzájemně projednávat dodavatelsko-odběratelské vztahy, zejména vyjasňovat zabezpečení materiálně technického zásobování a odbytu.

(2) Podkladem pro toto projednávání jsou, kromě výsledků průzkumu odbytu a zkušeností z dosavadních dodavatelsko-odběratelských vztahů, zejména předběžné plánovací rozpisy (např. rozepsané limity spotřeby materiálu) na následující rok. Dodavatel je přitom povinen přihlížet též k očekávaným potřebám drobných odběratelů, s nimiž zpravidla dodavatelsko-odběratelské vztahy neprojednává.

§ 157

(1) Smlouva o přípravě dodávek je uzavřena, jestliže mezi budoucím dodavatelem a odběratelem při projednávání dodavatelsko-odběratelských vztahů dojde na podkladě předběžných rozpisů úkolů ročního plánu ke shodě o uvažovaném rozsahu dodávek, které mají být zajišťovány smlouvami o dodávce výrobků na následující rok. V ostatních případech vznikne smlouva o přípravě dodávek, jen je-li shoda o uvažovaném rozsahu dodávek jako smlouva o přípravě dodávek označena.

(2) Ve smlouvě o přípravě dodávek si organizace mohou dohodnout též údaje o předpokládané skladbě budoucích dodávek tak, aby dodavatel měl zejména možnost plánovat zajištění rozhodujících výrobních kapacit a projednat zajištění nejdůležitějších surovin. Nepožaduje-li odběratel sjednání skladby budoucích dodávek, předpokládá se, že smlouvy o dodávce výrobků budou uzavírány přibližně ve stejné skladbě jako v předcházejícím roce.

(3) Organizace, která odmítne uzavření smlouvy o přípravě dodávek, je současně povinna sdělit organizaci, která návrh podala, podrobně své důvody.

§ 153

Dojde-li mezi organizacemi k rozporům o uzavření nebo o obsah smluv o přípravě dodávek, jsou nadřízené orgány povinny tyto neshody běžně projednávat a včas řešit.

§ 159

Organizace jsou povinny neustále sledovat, zda uzavřené smlouvy jsou v souladu s výsledky prací na přípravě ročního plánu; dojde-li v průběhu přípravy, při schvalování nebo provádění ročního plánu ke stanovení jiného rozsahu úkolů, než jaké byly uvažovány při uzavírání smluv o přípravě dodávek, jsou organizace povinny bez zbytečného odkladu provést odpovídající úpravy smluv o přípravě dodávek.

§ 160

V předpisech, které upravují způsob plánování rozvoje národního hospodářství (§ 6), může být stanoveno, že v určitých případech jsou organizace povinny smlouvu o přípravě dodávek uzavřít.

Hlava druhá

POVINNOST UZAVŘÍT SMLOUVU O DODÁVCE VÝROBKŮ

§ 161

[1] U výrobků, na které se vydávají plánovací akty, je dodavatel povinen na žádost odběratele uzavřít smlouvu, jen jde-li o výrobky včas objednané na podkladě plánovacího aktu.

[2] Před vydáním plánovacích aktů je dodavatel povinen na žádost odběratele uzavřít smlouvu, jen jde-li o včas objednané dodávky nebo poddodávky nezbytné k zabezpečení úkolů podle § 115 odst. 2, popřípadě jde-li o dodávky včas objednané na podkladě smlouvy o přípravě dodávek; po vydání plánovacích aktů jsou organizace povinny uzavřené smlouvy upravit (§ 125). Za stejných podmínek je dodavatel povinen uzavřít smlouvu též u výrobků, na které se plánovací akty nevydávají.

[3] U výrobků nezbytných k splnění plánovacích úkolů rozvoje vědy a techniky je dodavatel povinen výjimečně uzavřít smlouvu, i když nebyla dodržena objednávací lhůta, jestliže odběratel prokáže, že potřeba vznikla až po této lhůtě, v průběhu řešení úkolu.

§ 162

Organizace (zemědělská i nákupní organizace) je povinna na žádost druhé organizace uzavřít smlouvu o dodávce zemědělských výrobků a potřeb na základě plánovacího aktu. Nabízí-li však zemědělská organizace větší množství výrobků pěstovaných jako víceleté kultury, je nákupní organizace povinna uzavřít smlouvu na celé nabízené množství.

§ 163

Odběratel je povinen na žádost podniku zahraničního obchodu uzavřít smlouvu, jde-li o dovoz, který má být uskutečněn na základě smlouvy o při-

pravě dodávek, nebo jde-li o dodávky, jejichž dovoz byl dohodnut se souhlasem odběratele, popřípadě jeho nadřízeného orgánu.

§ 164

Prováděcí předpisy mohou stanovit další případy, kdy jsou organizace povinny uzavřít hospodářskou smlouvu.

Hlava třetí

DODÁVKY VÝROBKŮ

Oddíl první

Smlouva o dodávce výrobků

§ 165

Smlouvou o dodávce výrobků se dodavatel zavazuje dodat smlouvené výrobky ve sjednaném čase; odběratel se zavazuje dohodnutým způsobem spolupůsobit, výrobky odebrat a zaplatit. Smlouva o dodávce výrobků musí obsahovat takové údaje o předmětu a času plnění, aby dodávka výrobků mohla být na jejím podkladě uskutečněna, popřípadě aby další zpřesnění, nutné pro uskutečnění dodávky, mohlo být podle ustanovení smlouvy nebo prováděcích předpisů provedeno zpravidla již jen jednostranným příkazem odběratele (odvolávkou).

§ 166

Při uzavírání smluv o dodávce výrobků musí dodavatel dbát své odpovědnosti za zásobování národního hospodářství a přihlížet též k průměrnému rozsahu a sortimentní skladbě dosavadních dodávek všem svým odběratelům.

§ 167

Písemné formy není třeba k uzavření smlouvy o dodávce výrobků, které si odběratel v souladu s právními předpisy opatřuje za hotové.

§ 168

Splnění dodávky

[1] Dodávka je splněna odevzdáním smlouvených výrobků odběrateli, popřípadě jejich předáním prvním veřejnému dopravci v tuzemsku nebo poště k přepravě do místa určení; prováděcí předpisy mohou stanovit odchylnou úpravu.

[2] Jestliže odběratel nepřijme řádně nabídnuté plnění nebo jestliže v čase plnění jinak znemožní dodavateli dodávku splnit, je dodavatel oprávněn plnit uskladněním výrobků; dodávka je v tomto případě splněna odesláním oznámení o provedeném uskladnění. Náklady uskladnění hradí odběratel. Uskladněné výrobky je dodavatel povinen odeslat bez zbytečného odkladu poté, kdy jej odběratel o to požádá.

[3] Splněním dodávky přechází správa (vlastnictví) výrobků na odběratele.

§ 169

Odmítnutí neprávem odeslaných výrobků

[1] Odběratel je oprávněn odmítnout dodávku odeslanou neprávem před sjednanou dodací lhůtou. Neodmítne-li odběratel předčasně odeslanou dodávku bez zbytečného odkladu, platí, že souhlasí s předčasným plněním; to platí obdobně, jestliže odběratel bez zbytečného odkladu neodmítne dodávku jiných než smluvných výrobků, odeslaných dodavatelem na plnění smlouvy.

[2] Je-li to hospodářsky účelné a, nedostal-li odběratel na základě zprávy o odmítnutí od dodavatele jiné dispozice, je povinen postarat se na náklad a nebezpečí dodavatele o vyložení výrobků a o jejich uskladnění nebo, hrozí-li nebezpečí zkázy výrobků, o jejich nejvhodnější využití.

[3] Jestliže odběratel odmítnuté předčasně dodané výrobky u sebe uskladnil, platí dodávka za splněním prvního dne sjednané dodací lhůty. Jde-li o výrobky, u nichž je sjednáno, že nemohou být dodány před stanovením ceny, platí dodávka za splněním dnem, kdy byla cena stanovena.

§ 170

Odmítnutí nepotřebných výrobků

[1] Odběratel může odmítnout dosud nedodané smluvené výrobky, jejichž odběrem by mu vznikly zásoby, kterých by nejméně po dobu jednoho roku, popřípadě — u výrobků podléhajících rychlé zkáze — po dobu jejich použitelnosti, nemohl upotřebit k plnění plánovaných úkolů. Odmítnutí je účinné, jen když dodavatel došlo dříve, než počal dodávat výrobky, jichž se odmítnutí týká.

[2] Odmítne-li odběratel nepotřebné výrobky, je povinen zaplatit dodavateli majetkové sankce jako při prodlení s odběrem výrobků a nemůže se zprostit odpovědnosti za škodu způsobenou odmítnutím výrobků.

§ 171

Započítávání dodávek

[1] Plnění se počítá na nejdříve dospělý závazek.

[2] Nebyly-li výrobky dodány ani do konce roku, v němž měly být podle smlouvy splněny, mohou být plněny v běžném roce, jen jestliže se na tom organizace dohodnou. U výrobků, na které se vydávají plánovací akty, musí organizace současně zajistit soulad s plánovacími akty na běžný rok.

[3] Prováděcí předpisy mohou stanovit odchylkou úpravu.

Oddíl druhý

Všeobecné dodací podmínky

§ 172

Jakost

Organizace jsou povinny ve smlouvě dohodnout alespoň takovou jakost výrobků, jaká odpovídá jakosti stanovené technickou normou, pokud nemá být výrobků použito k jinému účelu než k účelu předpokládanému technickou normou. Není-li jakost ve smlouvě dohodnuta, platí za sjednanou jakost, která vyhovuje použití, jež je patrné ze smlouvy, nebo použití obvyklého.

§ 173

Kompletnost

[1] Neplyne-li to z povahy výrobků ani z technické normy, jsou organizace povinny ve smlouvě sjednat, co tvoří kompletní výrobek. Dodavatel je povinen dodat výrobek kompletní, i když některé jeho části nevyrábí.

[2] Výrobek je nekompletní, chybí-li některá samostatně použitelná část, jež podle smlouvy, technické normy nebo povahy výrobku měla být dodána současně s ním.

[3] Za nekompletní výrobky se považují také výrobky dodané bez stanoveného příslušenství, jestliže v technických normách, prováděcích předpisech nebo ve smlouvě je stanoveno, že se současně s výrobkem dodává jako jeho příslušenství dokumentace, atest, návod k použití, záruční list, náhradní díly, popřípadě jiné výrobky.

[4] Stejně se posuzuje dodávka, která neodpovídá ustanovení smlouvy, že výrobky mají být dodány v soupravách (sadách, sádkách, kompletech apod.); pokud v takových případech není v technické normě nebo v prováděcích předpisech stanoveno, které výrobky tvoří soupravu, musí to být sjednáno ve smlouvě.

§ 174

Označování výrobků

[1] Dodavatelé jsou povinni označovat výrobky a) ochrannou známkou, popřípadě není-li ochranná známka, plným názvem výrobce a jeho sídlem,

b) jinými údaji, pokud je tak stanoveno právními předpisy, zejména technickými normami.

[2] Označení musí být provedeno na výrobku. Není-li to vzhledem k povaze výrobku možné, umísťuje se označení na obalu nebo na připojeném štítku a není-li ani to možné, na průvodních dokladech. Jsou-li výrobky dodávány v neprůhledném spotřebitelském obalu, musí být na obalu kromě označení uveden též název výrobku.

[3] Výrobky určené původně pro vývoz mohou být označeny jen na průvodních dokladech, je-li tak dohodnuto. Dovážené výrobky nemusí být označeny podle odstavců 1 a 2.

[4] Plnění je vadné, jestliže výrobky byly dodány bez předepsaného označení nebo jsou-li označeny nesprávně, popřípadě neúplně tak, že odběratel nebo spotřebitel může být uveden v omyl o jejich vlastnostech.

[5] Právní předpisy mohou stanovit odchylky od ustanovení odstavců 1 až 3.

§ 175

Množství

[1] Množství se určuje v jednotkách obvyklých podle povahy výrobků (váha, počet, objem, plocha, délka apod.). Je-li taková jednotka odchylná od jednotky, ve které je výrobek plánován, je dodavatel na žádost odběratele povinen sdělit způsob přepočtu.

[2] Vyžadují-li to výrobní důvody, povaha výrobků, obalů nebo hospodárné využití dopravních prostředků, je možno v prováděcích předpisech nebo ve smlouvě stanovit, že dodaná množství se mohou v určitém rozsahu odchýlovat od množství sjednaných ve smlouvě. Není-li stanoveno v prováděcích předpisech nebo ve smlouvě něco jiného, musí být při postupných dodávkách odchylka vyrovnána v bezprostředně následující dodávce; odchylka při poslední dodávce se nevyrovnává. Odchyluje-li se dodané množství od množství sjednaného ve větším rozsahu, než dovoluje odchylka, posuzuje se splnění dodávky tak, jako kdyby odchylka stanovena nebo dohodnuta nebyla.

[3] Za úřední zjištění množství se považuje zjištění-provedené

- a) orgány veřejné dopravy,
- b) orgánem k tomu povoláným podle zvláštních předpisů nebo určeným úředním opatřením nebo za účasti takového orgánu,
- c) způsobem stanoveným v prováděcích předpisech.

§ 176

Minimální expediční množství

[1] Dodavatel je oprávněn požadovat, aby odběratel odebíral výrobky alespoň v minimálním expedičním množství. Minimální expediční množství se stanoví v cenících, v prováděcích předpisech, v technických normách nebo ve smlouvě tak, aby byla zachována hospodárnost dopravy, balení a expedice, úměrná obyčejným úkolům dodavatele.

[2] Požaduje-li odběratel ze závažných důvodů, zejména pro vývoz, dodávku, která nedosahuje minimálního expedičního množství, je dodavatel

povinen zavázat se k jednorázové dodávce i menšího množství. Je však oprávněn požadovat přiměřenou přírážku.

§ 177

Minimální výrobní množství

Žádá-li odběratel dodávku menšího množství než je minimální výrobní množství, vyplývající z hospodárné výroby, a nemůže-li být takovéto množství dosaženo ani spojením objednávek všech odběratelů, je dodavatel povinen takovému požadavku vyhovět jen tehdy, jestliže je to technologicky možné a prokáže-li odběratel závažné důvody, zejména jde-li o dodávku pro vývoz. Je však oprávněn požadovat přiměřenou přírážku.

§ 178

Obaly a balení

[1] Výrobky musí být dodávány v takových obalech a balení, takovým způsobem loženy, popřípadě u dodávek výrobků bez obalu musí být zachován takový způsob dodávky, aby při zachování hospodárnosti a při řádném způsobu přepravy a skladování nebyla porušena úplnost a jakost dodávaných výrobků.

[2] Dodavatel je povinen zajistit, aby obaly výrobků svými rozměry, konstrukcí a pevností umožňovaly použití nové techniky v přepravě. V případech, kde to povaha výrobků dovoluje, je dodavatel povinen používat přepravních skříní, typizovaných skládacích obalů, lepenkových beden a v dohodě s odběratelem zavádět používání palet.

[3] Pokud se podle dohody organizací výrobky dodávají v obalech odběratele, musí být tyto obaly dodány do místa určeného dodavatelem nejpozději 10 dnů před počátkem dodací lhůty, nebyla-li sjednána lhůta jiná.

[4] Požaduje-li odběratel, aby výrobky, které se podle technické normy nebo obvykle dodávají bez obalu, byly dodány balené, popřípadě aby výrobky byly dodány v jiném obalu než v předepsaném nebo vzhledem k povaze dodávky obvyklém, nebo požaduje-li dodatečně jiný obal než smlouvený, je dodavatel povinen za úhradu zvýšených nákladů tomuto požadavku vyhovět. Nemá-li dodavatel dostatek požadovaných obalů nebo obalového materiálu, musí je odběratel včas zajistit.

§ 179

Hospodaření s obaly

Organizace jsou povinny zacházet s obaly hospodárně a tak, aby bylo zajištěno jejich plné využití. Zejména není dovoleno obaly přetěžovat ani jich používat k jiným účelům než pro dodávky, pro které byly určeny; rovněž není dovoleno vyřazovat

obaly z používání, jsou-li schopné opravy a je-li oprava hospodárná. Bližší úpravu o hospodaření s obaly stanoví prováděcí předpisy.

§ 180

Přeprava

[1] Při uzavírání smluv, zejména při sjednávání dodacích lhůt, minimálního expedičního množství a jiných smluvních podmínek musí organizace dbát účelnosti a hospodárnosti přepravy a využívání dopravních prostředků.

[2] Není-li stanoveno nebo dohodnuto jinak, zajišťuje přepravu výrobků do místa určení dodavatel, který též určuje způsob přepravy tak, aby byla účelná a hospodárná. Je však podle svých možností povinen přihlídnout k odůvodněným požadavkům odběratele; pokud jím vyhoví, má právo na úhradu zvýšených nákladů, které mu tím vznikly.

[3] Při odeslání vozové zásilky je dodavatel povinen zaslat odběrateli nebo příjemci zásilky zprávu, že zásilku odesílá. Zpráva musí být odeslána takovým způsobem, aby došla odběrateli před příchodem zásilky. Prováděcí předpisy nebo smlouva mohou stanovit odchylnou úpravu.

§ 181

Vzorky předkládané dodavatelem

[1] Dodavatel předkládá odběrateli vzorky

a) jako podklad pro uzavření smlouvy, zejména pro sjednání jakosti (kolekce, předvýrobní vzorky apod.), je-li to stanoveno, dohodnuto nebo obvyklé,

b) jako podklad pro posouzení jakosti (vzorky referenční, výpadní apod.), je-li to stanoveno v prováděcích předpisech nebo ve smlouvě.

[2] Jestliže mají být vzorky podkladem pro posouzení jakosti, musí smlouva obsahovat ustanovení o jejich odevzdání, schválení a úschově. Jestliže na podkladě takto schválených vzorků mají být zaslány vzorky též jednotlivým příjemcům dodávek, musí být zaslány nejpozději s první dodávkou. Dodavatel odpovídá za to, že vzorky souhlasí se vzorky schválenými.

[3] Fakturují se pouze vzorky v prodejním stavu, za ceny odpovídající cenovým předpisům. Neprodejné vzorky se fakturují, jen stanoví-li tak prováděcí předpisy nebo ceníky.

§ 182

Dokumentace předávaná dodavatelem

[1] Dodavatel je povinen při dodávce předat odběrateli průvodní technickou dokumentaci, pokud

je tak stanoveno v prováděcích předpisech, v technické normě, ve smlouvě, popřípadě pokud je to obvyklé.

[2] Dodavatel předává odběrateli průvodní technickou dokumentaci v jazyce českém nebo slovenském, není-li stanoveno nebo dohodnuto jinak; na požádání je povinen poskytnout odběrateli odbornou spolupráci při pořizování překladů do jiného jazyka. Dokumentaci ve stanoveném nebo obvyklém množství poskytuje dodavatel zdarma.

[3] Pokud je to dohodnuto nebo obvyklé, je dodavatel povinen dodat odběrateli v přiměřeném množství propagační materiál; pokud o to odběratel požádá, je povinen dodat podklady a údaje potřebné k zhotovení propagačního materiálu. O úhradě nákladů se organizace dohodnou.

§ 183

Atest

[1] Atestem dodavatel osvědčuje určité vlastnosti (hodnoty) dodávaných výrobků nebo celé dodávky.

[2] Povinnost vydávat atest, způsob jeho vydávání a vlastností (hodnoty), které se jím osvědčují, stanoví právní předpisy, zejména technické normy, nebo smlouva.

§ 184

Vzorky a dokumentace předkládaná odběratelem

Je-li uzavírána smlouva o dodávce výrobků podle vzorků nebo podle technické dokumentace předložené odběratelem, musí být dohodnut způsob odevzdání a uložení vzorků a dokumentace.

§ 185

Údaje na výrobcích určených k prodeji občanům

[1] Výrobky, které jsou určeny k prodeji občanům a jsou technicky složité nebo jejichž vlastnosti nejsou obecně známy, je výrobce povinen opatřit takovými jasnými informacemi o jejich vlastnostech a o způsobu jejich používání, aby spotřebitel mohl výrobky plně a bezpečně využívat.

[2] Veškeré údaje a informace na těchto výrobcích, na jejich obalech, záručních listech a jinde musí dohodnout výrobce s organizací pověřenou ministerstvem vnitřního obchodu.

§ 186

Záruky na výrobky určené k prodeji občanům

U výrobků uvedených v prováděcím předpisu, určených k tomu, aby je občané používali po delší

dobu, musí být odběrateli poskytnuta záruční doba vždy delší než 6 měsíců ode dne prodeje spotřebiteli. Záruční doba musí být vyznačena na výrobku, na jeho obalu nebo na připojeném záručním listu. Prováděcí předpisy stanoví též podmínky poskytování záruk, zejména jejich rozsah, lhůty a způsob provádění oprav nebo výměny vadných výrobků; má-li na použitelnost výrobku vliv délka skladování, stanoví, po jaké době hradí náklady oprav obchodní organizace.

§ 187

Dodací lhůty

(1) Při stanovení dodacích lhůt je třeba přihlížet k potřebě rovnoměrného a hospodárního plnění úkolů dodavatele i odběratele a k odpovědnosti dodavatele za plynulé zásobování národního hospodářství těmi výrobky, které dodává. Nedojde-li k jiné dohodě, musí být dodací lhůty sjednány s přesností nejméně na měsíc. Prováděcí předpisy se mohou od tohoto ustanovení odchýlit.

(2) U sezónních výrobků musí být dodací lhůty stanoveny tak, aby bylo umožněno včasné využití těchto výrobků v příslušné sezóně.

§ 188

Odvolávky

(1) Je-li to účelné se zřetelem k potřebě odběratele nebo k povaze výrobků, může být ve smlouvě určení některých podrobnějších údajů potřebných ke splnění dodávky sjednáno tak, že je určí odběratel později v jednostraném příkazu — odvolávce.

(2) Odvolávka, jejíž obsah neodpovídá stanoveným nebo dohodnutým podmínkám, pokládá se za neúčinnou. Dodavatel je však povinen na to odběratele bezodkladně upozornit.

§ 189

Přepavní dispozice

(1) Nejsou-li údaje potřebné k uskutečnění přepravy obsaženy již ve smlouvě, je odběratel povinen oznámit je dodavateli v písemné přepravní dispozici, ve které sdělí příjemce, místo určení (stanici) a další údaje potřebné k tomu, aby zásilka mohla být správně doručena, popřípadě požádá též o určitý způsob přepravy.

(2) Není-li lhůta pro oznámení přepravní dispozice stanovena v prováděcích předpisech nebo ve smlouvě, je odběratel povinen doručit přepravní dispozici dodavateli nejpozději 10 dnů před začátkem dodací lhůty. Jde-li však o přepravy, u nichž dodavatel sestavuje podle právních předpisů plán přepravy, je odběratel povinen oznámit přepravní dispozici nejpozději 10 dnů před dnem, do kterého dodavatel musí předložit příslušný plán přepravy.

(3) Změní-li odběratel přepravní dispozice, musí nahradit náklady tím vzniklé.

Ceny, přírážky a srážky

§ 190

(1) Organizace uvedou ve smlouvě ceny v souladu s cenovými předpisy platnými v den uzavření smlouvy, a to buď údajem ceny nebo odkazem na ceník. Současně uvedou, zda má být fakturováno s daní z obrátu.

(2) Dodané výrobky se fakturují za ceny platné při splnění; nejsou-li ceny stanoveny ani v době plnění, může být fakturováno jen za podmínek stanovených v předpisech o fakturování a placení.

(3) Odběratel má právo požadovat, aby ve smlouvě bylo uvedeno, že dodávka nesmí být usku- tečněna před stanovením ceny. Je-li odběratelem organizace vnitřního obchodu, nesmí být smlouva uzavřena před vyhlášením maloobchodní ceny, jde-li o výrobky určené k prodeji občanům.

§ 191

(1) Organizace uvedou ve smlouvě přiměřené přírážky, popřípadě srážky, mají-li být dodány výrobky v odchylné jakosti nebo provedení, anebo mají-li být uskutečněny dodávky v jiném množství, než jaké bylo uvažováno při stanovení ceny.

(2) Dodavatel je oprávněn požadovat, aby ve smlouvě byla stanovena přiměřená přírážka v případě, že bude sjednána dodací lhůta kratší, než vyplývá z lhůty pro předložení návrhu smlouvy, popřípadě je-li na žádost odběratele v jednotlivém případě poskytnuta delší záruční doba, než která je běžně poskytována.

(3) Odběratel je oprávněn požadovat, aby ve smlouvě byla stanovena přiměřená srážka v případě, že bude smluvna dodací lhůta, která umožňuje snížení výrobních nákladů.

(4) Poskytování a sjednávání jiných přírážek nebo srážek je možné, jen stanoví-li tak právní předpisy.

Oddíl třetí

Prověřování plnění

§ 192

Kontrola před splněním

(1) Výrobce je povinen v průběhu výroby i před odesláním dodávek soustavně provádět takovou kontrolu, aby nedocházelo k výrobě a k dodávkám výrobků vadné jakosti.

(2) Osvědčení o jakosti a kompletnosti, jakož i další doklady potřebné ke správnému prověřování plnění, je dodavatel povinen zaslat nebo předat odběrateli nejpozději s dodávkou, pokud prováděcí předpisy nestanoví jinou lhůtu.

[3] Osvědčení o jakosti a kompletnosti musí obsahovat jméno nebo značku pracovníka, který odpovídá za správnost provedené kontroly.

§ 193

Odběr od předávající organizace

Odběratel je povinen dodávku prohlédnout ještě za přítomnosti pracovníka předávající organizace (dodavatele, dopravce) tak, aby mohl zjistit, zda předávané množství odpovídá údajům v průvodních dokladech a dále zřejmou porušenost nebo neúplnost dodávky a okolnosti rozhodné pro uplatnění práv z toho vyplývajících. Podle okolností odběratel zejména

- a) provede všechny úkony stanovené pro odbírání výrobků přepravními řády,
- b) prověří u vozových zásilek vnější neporušenost vozu a jeho uzávěrů, u otevřeného vozu zřejmou úplnost nákladu,
- c) prověří počet kusů dopravovaných bez obalu, v ostatních případech počet obalových jednotek,
- d) prověří hrubou váhu dodávky, popřípadě jejích jednotlivých částí,
- e) prověří neporušenost vnějších obalů balených jednotek,
- f) porovná značky (signa) dodávky, popřípadě jejích jednotlivých částí (obalových jednotek nebo kusů) s dodacími nebo dopravními doklady.

§ 194

Zápis o vadách zjištěných při odběru

[1] Zjistí-li odběratel nesrovnalosti v množství, zřejmou porušenost nebo neúplnost dodávky nebo okolnosti tomu nasvědčující, je povinen o tom spolu s pracovníkem předávající organizace sepsat zápis, ve kterém obě organizace uvedou svá stanoviska.

[2] Dokud pracovník předávající organizace odmítá sepsat nebo podepsat zápis, není odběratel povinen dodávku převzít.

[3] Zápis se neseписuje, jsou-li skutečnosti, které jím mají být osvědčeny, patrné ze zápisu sepsaného podle ustanovení § 344.

§ 195

[1] Při odběru od dopravce odpovídá odběratel dodavateli za splnění všech povinností, které právní předpisy, zejména přepravní řády, ukládají příjemci zásilky.

[2] V případech, kdy dodavatel odpovídá za dopravovanou zásilku, je odběratel povinen uplatnit právo z odpovědnosti dopravce způsobem stanoveným v právních předpisech, jinak nemůže v rozsahu tohoto práva požadovat na dodavateli náhradu.

[3] Při trafových dodávkách má všechna práva i povinnosti odběratele příjemce zásilky; dodavatelem se rozumí i odesílatel.

§ 196

Statistická přejímka

[1] Při dodávkách velkých množství výrobků hromadně a sériově vyráběných nebo při dodávkách výrobků, u nichž prověřování jakosti vede ke zničení výrobků, k poškození originálního obalu, popřípadě, bylo-li by prověřování každého jednotlivého výrobku neúměrně nákladné, prověřují se stanovené, popřípadě sjednané vlastnosti statistickou přejímkou, pokud je tak stanoveno v právních předpisech nebo ve smlouvě.

[2] Statistická přejímka spočívá v tom, že se sledované vlastnosti měří nebo jinak zkoumají stanoveným, popřípadě dohodnutým způsobem pouze na určitém počtu vybraných výrobků.

[3] Předpokladem statistické přejímky je ustanovení technické normy o přejímacím plánu nebo dohoda organizací o přejímacím plánu, který stanoví rozsah výběru, tj. počet výrobků nebo vzorků, které mají být kontrolovány, a pravidlo (kritérium) pro rozhodnutí o tom, kdy se celá dodávka považuje za vyhovující a kdy se pokládá za nevyhovující. Přejímací plán musí být dohodnut tak, aby stanovené, popřípadě dohodnuté vlastnosti byly prověřovány účinně, avšak co nejehospodárněji; vypracuje jej organizace, která je povinná prověřovat dodávky, na základě dohodnutého požadavku na jakost celé dodávky a podle technické normy o statistické přejímce.

§ 197

Věrohodný důkazní prostředek o zjištěných vadách zajišťuje odběratel například takto:

- a) přizve dodavatele, orgány společenské kontroly nebo jinou nestrannou osobu, zjistí-li při prověřování plnění porušenost dodávky nebo okolnosti tomu nasvědčující;
- b) v závažných případech, nebo je-li to předepsáno, popřípadě obvyklé, přeruší při zjištění vad prověřování plnění a přizve k jeho dokončení dodavatele, orgán společenské kontroly nebo jinou nestrannou osobu;
- c) sepiše zápis o tom, jak byla vada zjištěna za přítomnosti dodavatele, orgánu společenské kontroly nebo jiné nestranné osoby;
- d) podle povahy výrobků odbere nebo zajistí vzorky, fotografie obalů, ložení nebo výrobků apod.;
- e) prověřované výrobky, u nichž byly zjištěny vady, uloží až do vyřízení reklamace odděleně.

Oddíl čtvrtý

Reklamační řízení a práva
z odpovědnosti za vady

§ 198

(1) Záruční doba činí — pokud není stanovena podle § 135 jinak — šest měsíců od splnění dodávky.

(2) Záruční doba se prodlužuje

- a) přeruší-li odběratel prověřování plnění, aby mohl být přizván dodavatel, ode dne odeslání výzvy dodavateli do dne, kdy se dodavatel dostaví k dokončení prověřování plnění, nebo kdy odběrateli dojde oznámení, že se dodavatel nedostaví, nejdéle však o dobu jednoho měsíce,
- b) u vad výrobků, které odběratel dodává v nezměněném stavu dalšímu odběrateli (spotřebiteli), do konce doby, po kterou trvá odpovědnost za vady ve prospěch toho, kdo výrobky zpracovává nebo spotřebovává, nejdéle však na dobu osmnácti měsíců od splnění dodávky,
- c) v případech, kdy se reklamační vyřizuje opravou, o dobu od odeslání reklamační do převzetí opraveného výrobku odběratelem,
- d) v případech, kdy dodavatel nezaslal nebo nepředal odběrateli doklady potřebné k prověřování plnění, o dobu, po kterou se dodavatel se zasláním nebo předáním potřebných dokladů opozdil.

(3) Dojde-li k výměně celého výrobku, běží záruční doba znovu. Dojde-li k výměně součástí, běží záruční doba znovu pouze pro vyměněnou součást.

§ 199

U výrobků, které se stanou součástí stavební části stavby nebo stavebních prací, musí být vady, které je možno zjistit teprve při převzetí nebo teprve po tomto převzetí některým z dalších odběratelů, reklamovány nejpozději do 15 dnů ode dne obdržení včasné reklamační dalšího odběratele, nejpozději však do dvou let od splnění dodávky výrobku, u dodávek samostatných konstrukcí nejpozději do tří let od splnění dodávky samostatných konstrukcí.

§ 200

Vady dodávky, které jsou zřejmé již při odběru od předávající organizace, musí být reklamovány do 15 dnů od převzetí, jinak právo z odpovědnosti za tyto vady zaniká.

§ 201

(1) Nestanoví-li prováděcí předpisy odchylnou úpravu, má odběratel, kterému bylo plněno vadně, právo žádat přiměřenou slevu, jde-li o vadné plnění, které si bez opravy ponechá, nebo

a) je-li vada neodstranitelná, požadovat v rozsahu vadného plnění buď nové bezvadné plnění, nebo — není-li to možné — požadovat zrušení smlouvy;

b) je-li vada odstranitelná, požadovat bezplatné odstranění vady nebo náhradu nákladů na odstranění vady.

(2) Je-li prováděna statistická přejímka, má odběratel právo na výměnu všech zjištěných vadných výrobků nebo na vrácení částky za ně zaplacené, pokud prováděcí předpisy nestanoví odchylnou úpravu. Kromě toho, zjistí-li se při statistické přejímce, že dodávka je nevyhovující, má odběratel právo požadovat přiměřenou slevu, nebo vytřídění vadných výrobků z dodávky, anebo náhradu nákladů tohoto vytřídění, popřípadě může požadovat buď novou bezvadnou dodávku, nebo není-li to možné, zrušení smlouvy.

(3) Bylo-li plněno menší množství, než udal dodavatel v průvodních dokladech k dodávce, nebo došlo-li k úbytku v důsledku nedostatečného balení, popřípadě ložení, za které dodavatel odpovídá, má odběratel právo na doplnění chybějícího množství výrobků nebo může žádat zrušení smlouvy v rozsahu chybějícího množství.

(4) Kromě práv podle odstavců 1 až 3 má odběratel právo na majetkové sankce stanovené právním předpisem nebo smlouvou.

(5) Ustanovení předcházejících odstavců platí přiměřeně i o vadách oprav prováděných v rámci odpovědnosti za vady.

§ 202

(1) Odběratel nemusí v rozsahu vadného plnění zaplatit fakturu, popřípadě požaduje-li nové bezvadné plnění nebo zrušení smlouvy, může žádat vrácení částky již zaplacené; musí však včas a řádně reklamovat a uplatnit své právo z odpovědnosti za vady, neuzná-li dodavatel reklamací.

(2) Žádá-li odběratel odstranění vad a je-li nebezpečí prodloužení, musí mu dodavatel vyhovět, i když neuznává, že za vady odpovídá; náklady až do rozhodnutí o reklamaci nese prozatím dodavatel.

(3) Je-li pro odstranění vad stanovena lhůta dohodou, rozhodnutím hospodářské arbitráže, nebo prohlášením dodavatele a neodstraní-li dodavatel vady v této lhůtě, může odběratel na jeho náklad vady odstranit sám nebo dát je odstranit.

§ 203

(1) Dodavatel je povinen nejpozději do 15 dnů po obdržení reklamační oznámit odběrateli, zda reklamací uznává, nebo z jakých důvodů ji odmítá uznat. Je-li dodavatelem obdoby organizace nebo organizace vnitřního obchodu, činí tato lhůta jeden měsíc. Je-li dodavatelem dovezených výrobků podnikem zahraničního obchodu, činí tato lhůta dva měsíce.

[²] Organizace si v jednotlivém případě mohou sjednat lhůtu delší, než stanoví odstavec 1, pokud je to nutné pro vyřízení reklamace, zejména má-li být reklamace doplněna dalšími doklady, vzorky apod.; jde-li o dovážené výrobky, mohou delší lhůtu stanovit též prováděcí předpisy.

Oddíl pátý

Majetkové sankce

§ 204

Penále za prodlení dodavatele

[¹] Dodavatel, který je v prodlení s dodávkou výrobků, je povinen zaplatit odběrateli za první den prodlení penále ve výši 5 % z ceny nedodaných výrobků, a trvá-li prodlení déle než jeden měsíc, ještě další penále ve výši 5 % z ceny výrobků nedodaných ani během měsíce po dodací lhůtě. Povinnost zaplatit penále za první den prodlení se snižuje na 0,5 % z ceny nedodaných výrobků, jestliže dodavatel nejpozději do 15 dnů po uplynutí lhůty k plnění dá peněžnímu ústavu příkaz k proplacení tohoto penále a jestliže v téže lhůtě odběrateli sdělí údaje potřebné k zúčtování placeného penále.

[²] Dohodne-li odběratel s dodavatelem po uplynutí původní dodací lhůty novou (náhradní) dodací lhůtu nebo je-li taková lhůta stanovena rozhodnutím hospodářské arbitráže a je-li dodavatel v prodlení s dodáním výrobků v této náhradní dodací lhůtě, platí další penále ve výši 5 %. Právo na penále za prodlení, které vzniklo před uzavřením dohody o náhradní dodací lhůtě, není tím však dotčeno.

[³] Jestliže dodací lhůta nebyla dodržena jen proto, že veřejný dopravce nepřijal řádně ohlášenou zásilku k přepravě, nebo že překročil lhůtu stanovenou pro její přepravu, nevčítá se pro účely majetkových sankcí doba, po kterou zdržení způsobené dopravcem trvá.

§ 205

Penále za prodlení odběratele

[¹] Odběratel, který ve stanovených lhůtách nepředložil dodavateli odvolávku nebo neoznámil přepravní dispozice, je povinen zaplatit dodavateli penále ve výši 2 % z ceny výrobků, jichž se nesplnění této povinnosti týká, a trvá-li prodlení déle než měsíc, ještě další penále ve výši 3 % z ceny výrobků, u nichž tato povinnost nebyla splněna ani v této další lhůtě.

[²] Jestliže má být dodávka splněna odevzdáním výrobků odběrateli, je odběratel, který řádně nabídnuté výrobky nepřijme, povinen zaplatit dodavateli penále ve výši 5 % z ceny neodebraných výrobků.

§ 206

Penále za dodávku výrobků vadné jakosti

[¹] Dodavatel, který dodal výrobky vadné jakosti, je povinen zaplatit odběrateli penále ve výši 10 % z fakturované ceny těchto výrobků, nejvýše však desetnásobek ceny opravy, jde-li o vadu, která byla dodavatelem odstraněna.

[²] Penále uvedené v odstavci 1 se snižuje na polovinu, jestliže se odběratel rozhodne, že si výrobky ponechá bez opravy, popřípadě že je za náhradu nákladů opraví nebo dá opravit. Stejným způsobem se penále uvedené v odstavci 1 snižuje, jestliže dodavatel nejpozději do jednoho měsíce po obdržení reklamace dodá nové, bezvadné výrobky, nebo vady jakosti v této době opraví; jsou-li výrobky opravovány, nevčítá se do této doby doba od sdělení dodavatele, že souhlasí s opravou výrobků, do odeslání výrobků odběratelem k opravě.

[³] Penále uvedené v odstavci 1 se neplatí

- a) při opravě výrobků, na které je poskytnuta prodloužená záruční doba (§ 135) a dodavatel opraví vadu nebo vymění vadný výrobek do 15 dnů od obdržení reklamace, popřípadě v jiné dohodnuté lhůtě,
- b) provádí-li se statistická přejímka (§ 196) a dodávka nebyla odmítnuta jako nevyhovující,
- c) při dodávce výrobků lepší jakosti, než byla sjednána, pokud si je odběratel ponechá.

§ 207

Byla-li vadnost způsobena hrubým porušením technologického postupu, je dodavatel povinen zaplatit odběrateli penále ve výši 20 % z fakturované ceny výrobků vadné jakosti; ustanovení § 206 nelze v takovém případě použít.

§ 208

Penále za jinak vadné plnění

[¹] Dodavatel je povinen zaplatit odběrateli penále ve výši 5 % z ceny vadného plnění, jestliže dodal výrobky neoznačené stanoveným způsobem nebo výrobky nekompletní nebo je-li předmět jeho plnění jinak vadný.

[²] Dodavatel, který dodal menší množství výrobků, než uvedl v průvodních dokladech, je povinen zaplatit odběrateli penále ve výši 10 % z ceny chybějících výrobků.

§ 209

Ustanovení § 204 a 206 se nevztahuje na dodávky nové techniky obsažené v plánech rozvoje vědy a techniky, pokud půjde o prototypy nebo výrobky ověřovací série a pokud jsou takto ve smlouvě označeny.

§ 210

Prováděcí předpisy se mohou od ustanovení § 204 až 209 odchýlit.

Hlava čtvrtá

ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ O DODÁVKÁCH PRO VÝVOZ A Z DOVOZU

Oddíl první

Úvodní ustanovení

§ 211

(1) Dodávky pro vývoz a z dovozu se zajišťují hospodářskými smlouvami nebo, jde-li o vývoz — za podmínek dále stanovených — písemnými dodávkovými příkazy.

(2) Všechny organizace jsou povinny dbát při zajišťování dodávek pro vývoz a z dovozu hospodářských, zejména devizových, zájmů státu.

§ 212

(1) Pokud není v této hlavě stanoveno něco jiného, platí pro dodávku pro vývoz a z dovozu ustanovení hlavy první až třetí.

(2) Je-li dodávka výrobků pro vývoz zajišťována hospodářskou smlouvou, platí další ustanovení o dodávkách zajišťovaných dodávkovými příkazy obdobně.

Oddíl druhý

Dodávky pro vývoz

Dodávkový příkaz

§ 213

(1) Podnik zahraničního obchodu (odběratel) zajišťuje dodávky pro vývoz zpravidla dodávkovými příkazy, které musí být ve shodě

- a) s plánovacími akty nebo se smlouvou o právě dodávek, popřípadě s údaji pro včasné materiálové a výrobní zajištění, pokud povinnost odběratele sdělovat tyto údaje je stanovena v prováděcích předpisech, nebo
- b) s obsahem dohod o výměnách při hospodářské spolupráci se zahraničím, popřípadě dohod o dodávkách mimo rámec plánu zahraničního obchodu — pokud se sjednání těchto dohod zúčastnilo ministerstvo nadřízené dodavateli nebo organizace jím pověřená — anebo
- c) s výrobním, popřípadě odbytovým programem dodavatele, jde-li o dodávku vzorků.

(2) Stejně jako dodávky výrobků pro vývoz se zajišťují dodávky propagačního a náborového materiálu dodávaného jako výrobky.

(3) Dodávkový příkaz musí obsahovat přesné označení předmětu, množství, jakosti a času plnění, jakož i způsob prohlídky výrobků, pokud se má provést.

(4) Neodpovídá-li dodávkový příkaz podmínkám uvedeným v odstavci 1, je neplatný; dodavatel jej musí do 10 dnů po obdržení vrátit odběrateli s odůvodněním.

§ 214

(1) Dodávkový příkaz musí být technicky proveditelný. Technicky neproveditelné jsou dodávkové příkazy, jestliže nelze výrobky v nich stanovené vyrobit ve stanovené lhůtě na strojním zařízení dodavatele ani při hospodářsky odůvodněných úpravách strojního zařízení, popřípadě při hospodářsky odůvodněné a zajistitelné kooperaci. Dodávkový příkaz na zemědělské výrobky je technicky neproveditelný, jestliže výrobky v něm stanovené nelze vzhledem k výrobně technickým a vegetačním podmínkám vyrobit.

(2) Má-li dodavatel za to, že dodávkový příkaz je technicky neproveditelný, musí jej vrátit odběrateli s podrobným odůvodněním do 10 dnů po jeho obdržení. Trvá-li odběratel na dodávkovém příkazu, který byl vrácen pro technickou neproveditelnost, musí to do 5 dnů po obdržení námitek sdělit dodavateli. Jestliže dodavatel na svých námitkách trvá, musí se do 7 dnů po obdržení stanoviska odběratele domáhat zrušení dodávkového příkazu u hospodářské arbitráže; neučiní-li tak, nemůže se zrušení domáhat později.

§ 215

(1) Prováděcí předpisy stanoví, ve kterých případech, v jakých lhůtách a jak podrobně je odběratel povinen sdělovat údaje pro včasné materiálové a výrobní zajištění. V prováděcích předpisech může být stanoveno, zda a za jakých podmínek může dodavatel sdělené údaje odmitnout.

(2) Jestliže odběratel sdělil předepsané údaje pro včasné materiálové a výrobní zajištění a nevystavil dodávkový příkaz nebo neuzavřel smlouvu o dodávce výrobků, nemůže se zprostit odpovědnosti za škodu tím způsobenou.

§ 216

(1) Dodávkový příkaz musí být předložen ve lhůtě stanovené v prováděcím předpise. Není-li stanovena pro určité druhy výrobků lhůta k předložení dodávkového příkazu, musí být dodávkové příkazy předkládány ve lhůtách s dodavatelem zvlášť dohodnutých.

(2) Dodávkový příkaz je závazný dnem doručení příjemci; není-li v prováděcím předpise nebo ve smlouvě o přípravě dodávek stanoveno něco jiného, je příjemcem organizace určená v plánovacím aktu. Vznikne-li spor o to, kdo je příjemcem dodávkového příkazu, rozhodne spor ministerstvo nadřízené dodavateli.

(3) Příjemce dodávkového příkazu, pokud sám není dodavatelem, je povinen do 10 dnů, popřípadě v jiné stanovené lhůtě předat dodávkový příkaz dodavateli a odběratele o tom uvědomit, jinak je dodávkovým příkazem zavázán sám.

(4) Příjemce dodávkového příkazu je povinen do 10 dnů odběrateli potvrdit, že dodávkový příkaz obdržel; neučiní-li tak, nemá to vliv na závaznost dodávkového příkazu.

(5) Odběratel může dodávkový příkaz jednostranně změnit nebo zrušit. V takovém případě, pokud nejde o změnu nebo zrušení dodávkového příkazu, které jsou vyvolány změnou nebo zrušením plánovacího aktu, nemůže se zprostit odpovědnosti za škodu tím způsobenou.

Dodací podmínky

§ 217

Jakost

Odběratel je oprávněn dohodnout s dodavatelem jinou jakost nebo jiné provedení výrobků, než stanoví technická norma, jakož i další podmínky takové dodávky (dodací lhůta apod.). Na takovou dohodu je dodavatel povinen přistoupit, jestliže již tyto výrobky odchylné jakostí nebo provedením dodával, je-li taková dodávka technicky proveditelná a je-li jí možno materiálově zajistit.

§ 218

Dodací lhůty

(1) Dodací lhůta se stanoví určením dne, měsíce nebo jiného období, v němž má být dodávka uskutečněna. Dodavatel je povinen splnit dodávku pro vývoz ve stanovené dodací lhůtě. Nedodrží-li odběratel lhůty, ve kterých musí být předkládány dodávkové příkazy nebo údaje pro materiálové zajištění, je přesto dodavatel povinen splnit dodávku v požadované lhůtě, pokud neprokáže, že nemá potřebné výrobní a dodávkové možnosti. V případě, že dodavatel vyhoví, má právo požadovat sjednání přiměřené přírážky. Prokáže-li dodavatel, že nemá potřebné výrobní a dodávkové možnosti, dohodnou organizace prodloužení dodací lhůty o dobu nezbytně nutnou k provedení dodávky.

(2) Ustanovení odstavce 1 platí obdobně i při změně údajů pro včasné výrobní a materiálové zajištění, popřípadě při změně dodávkového příkazu.

§ 219

Je-li dodavatel v prodlení s plněním dodávky, není odběratel povinen po dobu 3 měsíců přijmout opožděné plnění, pokud nejde o dodávku na sklad odběratele. Penále za prodlení dodavatele může však odběratel účtovat jen do dne, kdy mu dodavatel oznámí, že výrobky jsou připraveny k odeslání.

§ 220

(1) Dílčí plnění je přípustné, jen stanoví-li tak prováděcí předpisy nebo dodávkový příkaz.

(2) Je-li dodavatel povinen dodat před dodávkou výrobků nebo současně s ní náborový materiál, popřípadě průvodní technickou dokumentaci, platí, že dodávka je splněna jen tehdy, jestliže byly tyto předměty dodány tak, aby nenastalo zdržení v odeslání výrobků zahraničnímu zákazníkovi. Jinak je dodavatel povinen zaplatit penále z celé ceny dodávaného zboží, jako by dodávka nebyla splněna.

(3) Na žádost odběratele je výrobní podnik povinen provést montáže a jiné obdobné práce a výkony vztahující se na výrobky, jež sám dodal nebo jejichž výroba mu byla převedena (§ 51).

§ 221

Dodavatel musí osvědčit jakost výrobků stanoveným způsobem, a není-li způsob stanoven, způsobem v tuzemsku obvyklým. Požaduje-li odběratel osvědčení v tuzemsku neobvyklé, může dodavatel požadovat nezbytně nutné prodloužení dodací lhůty a úhradu zvýšených nákladů.

§ 222

U výrobků již vyráběných je dodavatel povinen — pokud o to odběratel požádá — sdělit do 15 dnů od vyžádání údaje nutné pro kalkulaci ceny do zahraničí. Jde-li o výrobky, které dodavatel dosud nevyráběl, je povinen sdělit tyto údaje ve lhůtě dohodnuté nebo stanovené v prováděcích předpisech.

§ 223

Vzorky

(1) U výrobků, které se prodávají podle vzorků, jsou dodavatelé povinni skladovat přiměřené množství výrobků nebo polotovárů, potřebných ke zhotovení vzorků. Lhůta pro dodání vzorků nesmí být delší než doba nezbytně nutná pro jejich zhotovení, popřípadě odeslání.

(2) Odběratel je povinen vyjádřit se ke vzorkům z běžné výroby (výpadní vzorky) nejpozději do jednoho týdne po obdržení zprávy od zahraničního zákazníka.

§ 224

Obal, balení, vnější úprava
a označení

(1) Obal, balení a vnější úprava výrobků musí odpovídat dispozicím odběratele. Jsou-li tyto dispozice neobvyklé, musí být dohodnuty s dodavatelem. Dodavatel je povinen vyhovět požadavkům odběratele, jsou-li v souladu s požadavky zahraničního trhu a má-li potřebné výrobní a dodávkové možnosti; přitom je oprávněn požadovat sjednání úhrady zvýšených nákladů.

(2) Dodavatel je povinen opatřit výrobky, popřípadě obaly ochrannými známkami, jiným označením a nápisy přesně podle dispozic odběratele.

Odeslání výrobků

§ 225

(1) Dodavatel je povinen oznámit ve stanovené lhůtě odběrateli předběžným návěštím, kdy výrobky budou připraveny k odeslání; v téže lhůtě je dodavatel povinen oznámit, kdy výrobky budou připraveny k provedení zkoušky nebo prohlídky (§ 230), jestliže je to předepsáno. Předběžné návěští musí obsahovat údaje potřebné pro vystavení vývozních dokladů.

(2) Odběratel je povinen zaslat dodavateli přepravní dispozici nejpozději do 10 dnů od obdržení předběžného návěští. V přepravní dispozici stanoví způsob přepravy; je povinen se odvolat na předběžné návěští, uvést všechny údaje potřebné pro řádné uskutečnění přepravy a též požadovaný počet odesílacích návěští s uvedením jazyka, v němž mají být vyhotoveny, popřípadě jaké údaje mají obsahovat.

(3) Prováděcí předpisy nebo dohoda mohou stanovit odchylnou úpravu.

§ 226

(1) Dodavatel je povinen naložit výrobky a odeslat je na místo určení podle dispozic odběratele. Žádá-li o to odběratel, musí dodavatel požádat veřejného dopravce, aby provedl před odesláním úřední vážení nebo přepočítání výrobků; náklady hradí odběratel. Pokud výjimečně nemůže veřejný dopravce vážení nebo přepočítání výrobků provést, je povinen tuto skutečnost dodavateli písemně potvrdit.

(2) Není-li stanoveno nebo dohodnuto něco jiného, je dodavatel povinen do 24 hodin po odeslání výrobků podat odběrateli dálnopisem nebo telegraficky zprávu o tom, že výrobky byly odeslány. Do 48 hodin po odeslání výrobků je dodavatel povinen zaslat odběrateli veškeré doklady o odeslání potřebné k fakturaci, inkasu a další dopravě, pokud je tak stanoveno v prováděcím

předpisu nebo dodávkovém příkazu. Žádá-li o to odběratel nejpozději v přepravní dispozici, je dodavatel povinen ve stejné lhůtě zaslat některé z uvedených dokladů nebo sdělit určité údaje též jiným i zahraničním adresátům.

(3) Odešle-li dodavatel zprávu nebo doklady opožděně, je povinen zaplatit penále ve výši 50 Kčs za každý případ a den prodlení, nejvýše však 1000 Kčs za každý případ; dodavatel se nemůže zprostit odpovědnosti za škodu tím způsobem.

Skladování a odeslání výrobků ze skladu

§ 227

(1) Má-li dodavatel skladovací možnosti, je povinen přistoupit na smlouvu o uskladnění výrobků pro odběratele, zejména nemůže-li odběratel dát přepravní dispozici do zahraničí.

(2) O uskladnění výrobků je dodavatel povinen odběratele ihned vyrozumět. V tomto případě je dodávka splněna odesláním zprávy odběrateli, že výrobky byly uskladněny.

§ 228

(1) Dodavatel je povinen výrobky, které uskladnil, odeslat bez zbytečného odkladu po obdržení přepravní dispozice, nestanoví-li prováděcí předpisy jinou lhůtu. Nedodrží-li dodavatel tuto lhůtu, je povinen zaplatit polovinu penále za prodlení (§ 204 odst. 1 a 3) z ceny výrobků, jež měly být odeslány.

(2) Dodavatel je povinen na žádost odběratele nebo v odůvodněných případech (§ 15 a 121) i bez této žádosti buď sám, nebo prostřednictvím svých poddodavatelů výrobky před odesláním do zahraničí odborně prohlédnout, upravit a ošetřit; náklady prohlídky, úprav nebo ošetření nese v poměru, v jakém byla nutnost úprav nebo ošetření způsobena výrobou nebo jinými příčinami, za něž odpovídá dodavatel nebo poddodavatel. Ostatní náklady nese vždy odběratel.

(3) Ustanovení předchozích odstavců platí obdobně i pro odeslání výrobků ze skladů odběratele spravovaných dodavatelem, pokud není stanoveno něco jiného. Při odeslání výrobků ze skladu platí obdobně též ustanovení § 224.

§ 229

Společné odeslání dodávek

(1) Dodavatel je povinen odeslat též výrobky jiných dodavatelů (příbal), jestliže jej o to odběratel požádá nejpozději zároveň s přepravní dispozicí na výrobky, k nimž má být příbal připojen.

(2) Odběratel je povinen zajistit, aby příbal byl včas doručen na místo, z něhož má být spo-

lečné odeslání provedeno. Neobdrží-li dodavatel přibal včas, je oprávněn výrobky, které dodává, fakturovat (§ 168 odst. 2) a účtovat skladné za dobu, o kterou přibal došel opožděně. Vzniknou-li dodavateli s odesláním přibalu zvýšené náklady, hradí je odběratel.

Prověřování plnění, odpovědnost za vady a reklamace

§ 230

Odběratel je oprávněn před splněním výrobky prohlédnout; tím se nic nemění na odpovědnosti dodavatele za vady plnění. Prověřovat dodávané výrobky je odběratel povinen jen v případech stanovených v prováděcích předpisech.

§ 231

(¹) Odběratel je povinen v reklamaci uvést všechny podstatné skutečnosti o vadách dodávky, zejména ty, které mu sdělil zahraniční zákazník. Požádá-li o to dodavatel, je odběratel povinen zaslat mu výpisy z dokladů, které předložil zahraniční zákazník [jejich překlady], popřípadě opatřit další doklady, pokud je to při řádném provozu zahraničního obchodu proveditelné.

(²) Na žádost odběratele je dodavatel povinen zúčastnit se reklamačního řízení, a to i v zahraničí. Požádá-li o účast dodavatel, je odběratel povinen této žádosti vyhovět, jde-li o závažné reklamace; zjistí-li se neoprávněnost reklamace, hradí náklady odběratel. Neúčastní-li se dodavatel reklamačního řízení v zahraničí, jsou skutečnosti, jež byly zjištěny odběratelem u výrobků nacházejících se v cizině při zachování potřebné odborné péče, závažné pro obě organizace.

(³) Nevyjádří-li se dodavatel k reklamaci ve lhůtách uvedených v § 203, má se za to, že reklamaci uznává.

§ 232

(¹) Odběratel musí reklamovat do 15 dnů ode dne, kdy obdržel včasnou zprávu zahraničního zákazníka o vadách dodávky, jinak jeho právo z odpovědnosti za vady zaniká. Zjistí-li odběratel vady dodávky v tuzemsku, musí reklamovat do 15 dnů od zjištění.

(²) Zpráva zahraničního zákazníka je včasná, byla-li učiněna ve lhůtě sjednané na základě příslušných mezistátních podmínek nebo v takové lhůtě, v níž odběratel při řádném výkonu své činnosti musí reklamaci přijmout. Je-li tato lhůta delší než dvanáct měsíců od převzetí výrobků zahraničním zákazníkem, je odběratel povinen takovou lhůtu před vystavením dodávkového příkazu s dodavatelem projednat a popřípadě se dohodnout na odpovídající přírůžce.

(³) Odběratel může požadovat stanovení takového rozsahu odpovědnosti za vady, jaký odpovídá záruce poskytnuté zahraničnímu zákazníkovi podle mezistátních podmínek nebo podle podmínek sjednaných se zahraničním zákazníkem podle požadavků zahraničního trhu. Poskytnutí širšího rozsahu odpovědnosti, než je obvyklé podle příslušných mezistátních podmínek nebo než je obvyklé v tuzemsku, musí být před vydáním dodávkového příkazu dohodnuto s dodavatelem.

§ 233

(¹) Vyřizuje-li se reklamace slevou, stanoví se sleva vždy z fakturované tuzemské ceny.

(²) Hradí-li odběratel v důsledku opožděného nebo vadného plnění v zahraničí škodu, za kterou dodavatel odpovídá, je dodavatel povinen hradit odběrateli škodu v poměru k nákupní ceně opožděně dodaných nebo vadných výrobků.

§ 234

Při opakujících se dodávkách výrobků vadné jakosti je dodavatel povinen na žádost odběratele zastavit další dodávky do té doby, dokud dodavatel neodstraní příčiny vad. V těchto případech odběratel dohodne s dodavatelem přiměřené prodloužení dodací lhůty; nebudou-li do konce této lhůty příčiny vad odstraněny, má odběratel právo dodávku odmítnout.

§ 235

(¹) Dodavatel odpovídá za porušení patentových, autorských nebo známkových práv. Předá-li odběratel dodavateli plány, výkresy, recepty nebo jiné podklady, popřípadě uloží-li mu, aby výrobky opatřil určitým označením, odpovídá za porušení práv odběratel. Dodavatel odpovídá odběrateli, použije-li dodaných podkladů jinak, než uložil odběratel.

(²) Bez souhlasu dodavatele nesmí odběratel používat vzorků, kolekcí, plánů nebo jiných podkladů jinak, než k účelu, pro který mu byly poskytnuty.

§ 236

Penále za dodávku výrobků vadné jakosti

(¹) Dodavatel, který dodal výrobky vadné jakosti, je povinen zaplatit odběrateli penále ve výši 20 % z poskytnuté slevy nebo ceny opravy. Pokud se výrobky pro vadnou jakost ze zahraničí vrátí nebo pokud nebudou vyvezeny, platí dodavatel penále ve výši 10 % z ceny vrácených nebo nevyvezených výrobků.

(²) Penále uvedené v odstavci 1 se neplatí, je-li poskytnuta delší záruční doba, než jaká je stanovena pro stejné výrobky dodávané pro spotřebu v tuzemsku.

(3) Byla-li vadnost způsobena hrubým porušením technologického postupu, je dodavatel povinen zaplatit odběrateli penále ve výši 20 % z fakturované ceny vadných výrobků.

Výrobky neprodejné v zahraničí

§ 237

(1) Staly-li se výrobky v zahraničí neprodejnými za původně sjednaných podmínek proto, že dodavatel nedodržel dodací lhůtu, nebo proto, že dodávka, popřípadě její část, byla vadná, je odběratel oprávněn plnění dodatečně odmítnout. Dodavatel je povinen na žádost odběratele skladovat vrácené výrobky na své náklady po dobu šesti měsíců, pokud odběratel nežádá náhradní dodávku.

(2) Povinnost dodavatele platit penále a nahradit škodu, která odběrateli vznikne nedodržením dodací lhůty nebo vadnou dodávkou, není odmítnutím dodávky dotčena.

Oddíl třetí

Dodávky z dovozu

Uzavírání hospodářských smluv

§ 238

(1) Odběratelem, který je oprávněn požadovat uzavření hospodářské smlouvy o dodávce z dovozu, je organizace stanovená ve smlouvě o přípravě dodávek nebo organizace určená odběratelským ministerstvem v dohodě s ministerstvem zahraničního obchodu.

(2) Je-li zásobování určitými výrobky z dovozu zajišťováno prostřednictvím organizace k tomu určené (dovozní odbytová gesce), je organizace pověřená touto činností (dovozní gestor) odběratelem dováženého zboží.

§ 239

- Je-li odběratelem dovozní gestor, soustřeďuje objednávky výrobků, na něž se gesce vztahuje, předkládá dodavateli návrh smlouvy, odebírá dovezené výrobky a rozděluje je podle uzavřených smluv svým dalším odběratelům. Dovozní gestor je oprávněn při uzavírání smluv se svými dalšími odběrateli požadovat takovou úpravu dodacích lhůt, prověřování plnění, reklamací a reklamačních lhůt, jaká odpovídá jeho povinností vůči dodavateli.

§ 240

Zjistí-li dodavatel, že požadovaná dodací lhůta, jakost, sortiment, země, z níž má být výrobek dovezen, nebo jiné požadavky nejsou pro národní hospodářství devizově výhodné nebo jsou nedosažitelné, je povinen předložit odběrateli svůj zdůvodněný návrh na jiné řešení.

§ 241

(1) Ve smlouvě se stanoví zpravidla čtvrtletní dodací lhůty. Žádá-li však odběratel v návrhu smlouvy, aby dodací lhůty byly zpřesněny na měsíce, popřípadě navrhuje-li, jak má být toto zpřesnění provedeno, a zná-li dodavatel při uzavírání smlouvy s odběratelem závazný měsíc dodávky podle smlouvy se zahraničním dodavatelem, je povinen sjednat dodací lhůtu s přesností na měsíc. Dozví-li se dodavatel závazný měsíc dodávky teprve po uzavření smlouvy s odběratelem, je povinen sdělit odběrateli zpřesnění na měsíc bez zbytečného odkladu; pokud odběratel neoznámí dodavateli do 10 dnů svůj nesouhlas, jsou takto sdělené lhůty pro organizace závazné.

(2) Při projednávání měsíčních dodacích lhůt se zahraničním dodavatelem je dodavatel povinen přihlížet k odůvodněným požadavkům odběratele.

Dodací podmínky

§ 242

(1) Organizace jsou oprávněny sjednat ve smlouvě jakost, která nemusí odpovídat jakosti stanovené technickou normou, pokud není na dovážené výrobky vydána zvláštní technická norma. Nemá-li jakost ve smlouvě určena, platí za sjednanou střední jakost obvyklá v zemi původu výrobků.

(2) Dovezené výrobky musí odpovídat zdravotním, veterinárním, popřípadě rostlinolékařským předpisům.

(3) Odběratel je povinen v návrhu smlouvy upozornit na zvláštní vlastnosti požadovaných výrobků z hlediska zdravotních a bezpečnostních předpisů.

§ 243

Vzorky

(1) Jsou-li dovážené výrobky dodávány podle vzorků, je dodavatel povinen předložit je odběrateli ke schválení před konečným sjednáním koupě v zahraničí.

(2) Nevyjádřil-li se odběratel k předloženým vzorkům ve stanovené lhůtě, nemá později právo vytýkat vady výrobků, které bylo možno zjistit odborným přezkoumáním vzorků.

§ 244

Dokumentace

(1) Dodavatel je povinen na žádost odběratele nejpozději s dodávkou výrobků dodat bezplatně průvodní technickou dokumentaci a podklady pro vypracování propagačního materiálu, pokud se v zemi zahraničního dodavatele obvykle dodávají s výrobky. Český nebo slovenský překlad této do-

kumentace dodá dodavatel jen na žádost odběratele a v počtu potřebném pro rozmnožení. Veškeré údaje a informace na výrobcích určených k prodeji v obchodě musí dodavatel dohodnout s odběratelem.

[2] Dodavatel je povinen dodat odběrateli atest, jen stanoví-li tak prováděcí předpis nebo smlouva.

§ 245

Obaly, balení a označování výrobků

[1] Obal, způsob balení a označování výrobků určí dodavatel. Je přitom povinen přihlídnout k odůvodněným požadavkům odběratele.

[2] Odběratel je povinen zaplatit dodavateli obaly, jejichž vrácení si dodavatel nevyhradil, pokud nejsou zahrnuty v tuzemské ceně dodaných výrobků.

§ 246

Splnění dodávky

Dodávka je splněna

- a) při přepravě po železnici — příchodem vagónu do československé pohraniční celní stanice; pokud se zde dodávka překládá, mohou prováděcí předpisy upravit její splnění odchylně;
- b) při přepravě letadlem — příchodem na tuzemské celní letiště;
- c) při přepravě poštou — příchodem na vylívací poštu;
- d) při přepravě silničním dopravním prostředkem — příchodem na československou pohraniční celnici;
- e) při přepravě potrubím nebo vedením — současně s plněním zahraničního dodavatele podnikem zahraničního obchodu;
- f) v ostatních případech — odevzdáním smluvních výrobků veřejnému dopravci v tuzemsku k přepravě do místa určení, popřípadě odevzdáním odběrateli.

§ 247

Při prodlení dodavatele nemůže odběratel odstoupit od závazku, pokud dodavatel nemá možnost odstoupit od smlouvy se zahraničním dodavatelem.

§ 248

Přepravní dispozice

[1] Nemůže-li odběratel sdělit přepravní dispozice již při uzavírání smlouvy, je povinen tak učinit nejpozději 8 týdnů před počátkem dodávkového čtvrtletí, pokud není stanovena nebo dohodnuta jiná lhůta; ke změnám a doplňkům přepravních dispozic je třeba souhlasu dodavatele.

[2] Jestliže přepravní dispozice nebyly sděleny včas, je dodavatel oprávněn odeslat zásilku do místa, kde má odběratel sídlo.

Prověřování plnění a reklamační řízení

§ 249

[1] Odběratel musí prověřovat plnění tak, aby zajistil práva dodavatele vůči zahraničnímu dodavateli, popřípadě dopravci, zasílateli nebo pojišťovně. Dodavatel je povinen sdělit odběrateli včas zvláštní podmínky pro prověřování plnění; neučiní-li tak, prověřuje odběratel plnění podle podmínek, které jsou mu známy z předchozích dodávek téhož výrobku z dovozu, popřípadě podle podmínek platných v tuzemsku.

[2] Prověřoval-li dodávku v zahraničí pracovník odběratele, je výsledek проверки pro odběratele závazný, pokud podnik zahraničního obchodu na základě upozornění pracovníka odběratele zjistil řádné podmínky pro prověřování.

§ 250

[1] Odběratel je povinen reklamovat tak, aby reklamáce mohla být řádně uplatněna vůči zahraničnímu dodavateli. Lhůtu, do které je odběratel povinen reklamovat, a zvláštní náležitosti reklamáce stanoví prováděcí předpisy.

[2] Není-li lhůta stanovena v prováděcích předpisech, je dodavatel povinen ji určit při potvrzení návrhu smlouvy, popřípadě dodatečně, nejpozději 15 dnů před započtím dodávek tak, aby odpovídala reklamační lhůtě vůči zahraničnímu dodavateli, zkrácené nejvýše o 15 dnů. Současně může dodavatel stanovit též zvláštní náležitosti reklamáce, pokud je nezbytně potřebuje k řádné reklamaci do zahraničí. Při projednávání záruční doby a rozsahu odpovědnosti se zahraničním dodavatelem je dodavatel povinen uplatnit odůvodněné požadavky odběratele.

[3] Reklamovat může odběratel nebo příjemce zásilky. Reklamuje-li příjemce, činí tak jako zástupce odběratele; další projednávání reklamáce provádí vždy jen odběratel.

[4] Odběratel je povinen i po uplynutí reklamačních lhůt oznámit dodavateli bez zbytečného odkladu všechny zjištěné vady plnění. Dodavatel je povinen uplatnit reklamaci u zahraničního dodavatele; to, co od zahraničního dodavatele obdrží, je povinen předat odběrateli.

[5] Není-li jiné dohody, musí být výrobky při reklamaci vady jakosti až do vyřízení reklamáce v zahraničí uloženy odděleně od ostatních výrobků a bez předchozího souhlasu dodavatele nesmí

s nimi odběratel nakládat způsobem, který by přezkoumání reklamované vady ztížil nebo znemožnil.

(4) Je-li dodavatel vázán mezistátními podmínkami nebo smlouvou se zahraničním dodavatelem k určitému způsobu vyřízení reklamace, určí jej vůči odběrateli sám. V ostatních případech se s odběratelem o způsobu vyřízení reklamace dohodne.

§ 251

(1) Vyřizuje-li se reklamace opravou prováděnou v tuzemsku nebo vyžadují-li vadné výrobky před použitím v tuzemsku úpravy, zajišťuje provedení opravy nebo úprav odběratel, jestliže je to v tuzemsku možné a neurčí-li dodavatel něco jiného. Náklady hradí dodavatel.

(2) Odběratel není oprávněn v případě vadného plnění požadovat nové bezvadné plnění nebo zrušení smlouvy, pokud dodavatel nemá stejná práva vůči zahraničnímu dodavateli.

§ 252

Jde-li o dovoz strojů, zařízení nebo samostatných montáží určených pro investiční výstavbu, odpovídá dodavatel ve stejném rozsahu jako jiný tuzemský dodavatel. Ve smlouvě však musí být výslovně uvedeno, že jde o dovoz pro investiční výstavbu.

Nehmotné dovozy

§ 253

(1) Licence, konzultace, revize, práce ve mzdě a jiné dovozy podobného charakteru (nehmotné dovozy) zajišťuje odběratel hospodářskou smlouvou s příslušným dodavatelem.

(2) Odběratel je povinen předložit návrh smlouvy nejméně dva měsíce před prvním dnem měsíce, v němž má být započato s plněním, není-li stanovena nebo dohodnuta lhůta jiná.

(3) Obdobně se postupuje při zajišťování dovozu samostatné projektové dokumentace, podkladů pro projektovou dokumentaci, montážních prací, generálních oprav a jiných obdobných plnění.

§ 254

Odběratel je povinen oznamovat dodavateli veškeré vady plnění bez zbytečného odkladu po jejich zjištění. Dodavatel je povinen řádně uplatnit u zahraničního dodavatele veškerá práva, která v souvislosti s vadami plnění zahraničního dodavatele vznikla. Odběratel může z odpovědnosti za vady plnění požadovat pouze to, co podnik zahraničního obchodu získá od zahraničního dodavatele.

§ 255

Prováděcí předpisy mohou upravit nehmotné dovozy odchylně.

Jiná ustanovení

§ 256

Dodavatel je povinen upozornit odběratele včas na patentová, autorská nebo známková práva omezující užívání dovážených výrobků nebo dovážené dokumentace; neučiní-li tak, odpovídá za škodu vzniklou porušením těchto práv.

§ 257

Dodavatel je povinen hradit odběrateli též škodu, za kterou odpovídá zahraniční dodavatel. Výše náhrady škody se snižuje v takovém případě na částku, kterou dodavatel v zahraničí obdrží.

§ 258

Na dodávky z dovozu nelze použít ustanovení § 170, § 190 odst. 3, § 198 až 200, § 202 odst. 3 a § 208 až 208.

Hlava pátá

ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ O NÁKUPU ZEMĚDĚLSKÝCH VÝROBKŮ A DODÁVKÁCH POTŘEB

§ 259

Smlouvu o dodávce zemědělských výrobků a potřeb dodávaných nákupními organizacemi uzavírá jediná nákupní organizace, pokud je touto činností pověřena podle zvláštních předpisů. Pověřená nákupní organizace je povinna návrh smlouvy, která má být uzavřena se zemědělskou organizací, projednat se zúčastněnými nákupními organizacemi. Jednotlivé nákupní organizace jsou uzavřením této smlouvy zavázány v určeném rozsahu zemědělské výrobky odebírat a zemědělské potřeby dodávat.

§ 260

Zemědělské organizace jsou povinny zahrnout dodávky zemědělských výrobků a odběr zemědělských potřeb vyplývající z uzavřených hospodářských smluv do svých výrobních a finančních plánů.

§ 261

Pokud není v této hlavě stanoveno něco jiného, platí pro dodávky zemědělských výrobků a potřeb ustanovení hlavy první až třetí.

Smlouva o dodávce zemědělských výrobků a potřeb**§ 262**

Smlouvou o dodávce zemědělských výrobků a potřeb se zemědělská organizace zavazuje dodat ve sjednaných lhůtách nákupní organizaci smluvené množství zemědělských výrobků v jakosti odpovídající technickým normám, popřípadě v jakosti dohodnuté v mezích technických norem. Nákupní organizace se zavazuje dodat zemědělské organizaci smluvené množství zemědělských potřeb v jakosti a lhůtách odpovídajících potřebám včasného zajištění zemědělské výroby, popřípadě poskytnout další smluvenou spolupráci.

§ 263

(1) Je-li dodavatelem státní zemědělská organizace, je povinna i po splnění závazků ze smlouvy o dodávce zemědělských výrobků a potřeb dodat odběrateli všechny zemědělské výrobky, pokud je nepotřebuje ke krmení, pro příští osev, výsadbu, k vytvoření plánovaných rezerv nebo pro naturální plnění svým zaměstnancům. Odběratel je v těchto případech povinen převzít od dodavatele celé dodávané množství zemědělských výrobků, pokud jsou způsobilé k přímé spotřebě nebo ke zpracování.

(2) Je-li dodavatelem jednotné zemědělské družstvo, je povinno dodat odběrateli zemědělské výrobky v množství sjednaném ve smlouvě o dodávce zemědělských výrobků a potřeb. Odběratel je povinen převzít nabídnuté zemědělské výrobky i nad smluvené množství, pokud jsou způsobilé k přímé spotřebě nebo ke zpracování.

Dodací podmínky**§ 264**

Zjistí-li zemědělská organizace, že je možno dodat vyšší dodávky, než bylo sjednáno, je povinna na to nákupní organizaci bez zbytečného odkladu upozornit.

§ 265**Splnění dodávky**

Dodávka zemědělských výrobků je splněna odevzdáním těchto výrobků nákupní organizaci v nákupním místě, které je uvedeno ve smlouvě. Nestanoví-li smlouva něco jiného, prověřuje se plnění v nákupním místě.

§ 266**Dodací lhůty**

(1) Dodací lhůty zemědělských potřeb se ve smlouvě stanoví tak, aby odpovídaly potřebám zemědělské výroby, zejména agrotechnickým lhůtám.

Dodací lhůty rostlinných výrobků se stanoví tak, aby dodávky byly plněny ihned při sklizni. Dodací lhůty živočišných výrobků se v roční smlouvě stanoví určením čtvrtletí a zpřesňují se způsobem stanoveným v prováděcích předpisech.

(2) Nákupní organizace je povinna převzít zemědělské výrobky i před stanovenou lhůtou a nemá právo odstoupit od smlouvy v případě prodlení zemědělské organizace.

Prověřování dodávek zemědělských výrobků**§ 267**

(1) Jakost zemědělských výrobků zjišťují organizace při plnění; nedojde-li mezi organizacemi k dohodě o jakosti dodaných výrobků, je pro ně závazné rozhodnutí o jakosti vydané orgánem, který je k tomu určen zvláštním předpisem.

(2) Nákupní organizace je povinna, nedojde-li k dohodě o jakosti, bezodkladně přizvat orgán oprávněný rozhodnout o jakosti dodávaných výrobků; pokud se tento orgán nemůže na místo prověřování ihned dostavit, je povinna

- a) u výrobků, u nichž technické normy předpokládají odběr vzorků, zajistit ještě za účasti zemědělské organizace odebrání vzorků a předložit je bez zbytečného odkladu orgánu oprávněnému rozhodnout o jakosti;
- b) u ostatních výrobků zajistit jejich oddělené uskladnění (ustájení) a posouzení orgánem oprávněným rozhodnout o jakosti.

(3) Jestliže nákupní organizace nesplní povinnosti uvedené v odstavci 2, platí za jakost dodanou, jakost udaná zemědělskou organizací při plnění.

(4) Nákupní organizace nemůže uplatňovat práva z odpovědnosti za vady, které jsou zřejmé již při odběru od zemědělské organizace potom, když jakost byla dohodnuta nebo stanovena.

Jiná ustanovení**§ 268**

(1) Vzniknou-li při uzavírání, změně nebo zrušení smlouvy o dodávce zemědělských výrobků a potřeb spory mezi nákupní organizací a zemědělskou organizací řízenou výrobní zemědělskou správou, jsou organizace povinny jako podklad pro rozhodnutí zajistit projednání rozporů výrobní zemědělskou správou.

(2) Prováděcí předpisy mohou upravit dodávky zemědělských výrobků a potřeb odchýlně.

(3) Na dodávky zemědělských výrobků od jednotlivých zemědělských družstev nelze použít ustanovení § 204 až 203.

ČÁST OSMÁ

HOSPODÁŘSKÉ ZÁVAZKY V INVESTIČNÍ VÝSTAVBĚ A PŘI DODÁVKÁCH VÝVOZNÍCH INVESTIČNÍCH CELKŮ

Hlava první

INVESTIČNÍ VÝSTAVBA

Oddíl první

Úvodní ustanovení

§ 269

(1) K přípravě investiční výstavby se uzavírají hospodářské smlouvy o

- spolupráci na řešení nové technologie
- dodávce průzkumných nebo projektových prací
- dodávce technické pomoci projektové organizace
- dodávce geologických, geodetických nebo kartografických prací
- spolupráci na projektové a organizační přípravě stavby.

(2) K provedení investiční výstavby se uzavírají hospodářské smlouvy o

- dodávce stavebních prací nebo dodávce stavební části
- dodávce souboru strojů a zařízení
- dodávce smontovaných strojů, zařízení nebo konstrukcí
- dodávce montáže.

(3) Dodávky výrobků, i když jsou určeny pro investiční výstavbu, se zajišťují smlouvami podle částí sedmé; generální opravy strojů a zařízení, popřípadě jiné práce nebo výkony, se zajišťují smlouvami podle částí desáté. Prováděcí předpisy mohou stanovit, že staveništní zařízení, popřípadě i další plnění potřebná pro investiční výstavbu, se zajišťují zvláštní smlouvou.

§ 270

Na včasnou žádost odběratele, popřípadě dodavatele je druhá organizace povinna uzavřít hospodářskou smlouvu o dodávce souboru strojů a zařízení nebo o dodávce stavební části, jde-li o plnění úkolů státního plánu jmenovitě uložených nadřízenými orgány dodavatele i odběratele. V ostatních případech pro povinnost uzavřít hospodářskou smlouvu platí přiměřeně ustanovení § 161.

Oddíl druhý

Příprava investiční výstavby

Smlouva o spolupráci na řešení nové technologie

§ 271

(1) Smlouvu o spolupráci na řešení nové technologie uzavírá investor s vědeckovýzkumným pracovištěm v období zpracování přípravné dokumentace. Podkladem pro uzavírání této smlouvy jsou dlouhodobé plány investiční výstavby, výhledové studie, plány rozvoje vědy a techniky a dosažené výsledky výzkumných a vývojových prací.

(2) Účelem smlouvy je zajistit zejména pro dokončení prací na investičním úkolu soustavnou spolupráci mezi investorem, vědeckovýzkumnými pracovišti, generálním projektantem a výrobními organizacemi tak, aby v investičním úkolu mohla být navrhována a v projektové dokumentaci použita taková technologie výrobního procesu, která bude z výzkumného hlediska odpovídat dosaženému stavu technického pokroku a pro jejíž uskutečnění budou u dodavatelských organizací i u provozovatelů technické a ekonomické předpoklady.

(3) Ve smlouvě se stanoví časový a věcný postup prací nutných k dořešení technologie výrobního procesu a způsob ověřování výrobních možností u organizací, s kterými se počítá jako s budoucími dodavateli.

Smlouva o dodávce průzkumných nebo projektových prací

§ 272

Smlouvou o dodávce průzkumných nebo projektových prací se dodavatel zavazuje, že dodá odběrateli práce (jejich výsledek) ve smluvené lhůtě a rozsahu. Zvláštní předpisy stanoví, které organizace jsou oprávněny průzkumné a projektové práce provádět a jaké další povinnosti jsou spojeny se závazkem k jejich dodávce. Odběratel se zavazuje spolupracovat podle stanovených podmínek, práce odebrat a zaplatit.

§ 273

(1) Dodávka je splněna odevzdáním výsledku prací odběrateli, veřejnému dopravci nebo poštou k přepravě do místa určení.

(2) Nedokončené práce mohou být odevzdány jen v tom případě, jestliže byly zastaveny následkem změny nebo zrušení závazku.

§ 274

Odpovědnost za vady

(1) Odběratel, kterému byly dodány vadné práce, má právo na bezplatné odstranění vad a na majetkové sankce.

(2) Na žádost odběratele je dodavatel povinen bez zbytečného odkladu zahájit potřebné práce, jestliže vzhledem k potřebě vzniklé v průběhu výstavby nebo k vadám zjištěným v průběhu zkušebního provozu je nutné doplnit nebo přepracovat projektovou dokumentaci.

§ 275

Uplatňování práv z odpovědnosti za vady

(1) Dodavatel je povinen odstranit vady, jen jestliže je odběratel reklamoval nejpozději v době, kdy odstranění vad má ještě význam z hlediska technického nebo ekonomického; majetkové sankce je povinen zaplatit, jen jestliže odběratel reklamoval vady nejpozději do tří let od splnění.

(2) Dodavatel je povinen nejpozději do 15 dnů po obdržení reklamace oznámit odběrateli, zda reklamaci uznává, jakou lhůtu navrhuje k odstranění vad nebo z jakých důvodů odmítá reklamaci uznat.

§ 276

O odevzdání provedených oprav prací a o odpovědnosti za vady těchto oprav platí obdobně ustanovení § 273 až 275 a § 277 odst. 3.

§ 277

Majetkové sankce

(1) Dodavatel, který je v prodlení s dodávkou, je povinen zaplatit odběrateli penále ve výši 2 % z ceny prací, a trvá-li prodlení déle než jeden měsíc, ještě další penále ve výši 5 % z této ceny.

(2) Jestliže bylo plněno vadně, je dodavatel povinen zaplatit odběrateli penále ve výši 2 % z ceny prací; toto penále dodavatel neplatí, odstraní-li vady do 15 dnů od odeslání reklamace.

(3) Neodstraní-li dodavatel vady v dohodnuté lhůtě, je povinen zaplatit odběrateli, pokud ve smlouvě není dohodnuto jinak, za každý den prodlení penále 500 Kčs.

(4) Dodavatel, který je v prodlení se zahájením prací na doplnění nebo přepracování projektové dokumentace (§ 274 odst. 2), je povinen zaplatit odběrateli za každý den prodlení penále 1000 Kčs.

Smlouva o technické pomoci projektové organizace

§ 278

(1) Smlouvou o technické pomoci se projektová organizace zavazuje, že odběrateli ve smluvené lhůtě

a) dodá investiční studii stavby (výstavby), nebo

b) poskytne odbornou pomoc, popřípadě dodá práce potřebné pro vypracování investičního úkolu nebo investiční studie stavby (výstavby), anebo

c) dodá jiné průzkumné nebo projektové práce, a to i když nejsou určeny pro investiční výstavbu.

(2) Pro smlouvu o technické pomoci projektové organizace platí přiměřeně ustanovení § 273 až 277.

Smlouva o dodávce geologických, geodetických nebo kartografických prací

§ 279

Pro dodávky geologických, geodetických nebo kartografických prací platí přiměřeně ustanovení § 273 až 277, a to i když nejsou určeny pro investiční výstavbu.

Smlouvy o spolupráci na projektové a organizační přípravě stavby

§ 280

(1) Smlouvy o spolupráci na projektové a organizační přípravě stavby uzavírá investor co nejdříve po schválení investičního úkolu, za účasti generálního projektanta, s jednotlivými v úvahu přicházejícími vyššími dodavateli (s dodavatelem stavební části a s dodavateli souborů strojů a zařízení).

(2) Účelem smluv o spolupráci na projektové a organizační přípravě stavby je zajistit, aby projektová a organizační příprava probíhala za aktivní spolupráce všech nejdůležitějších organizací, které se účastní provádění stavby.

(3) Investor za účasti generálního projektanta především dohodne spolupráci dodavatele při poskytování údajů o výsledcích technického rozvoje, výrobních možnostech a dodacích lhůtách, spolupráci při poskytování dalších údajů potřebných pro vypracování projektové dokumentace, jakož i spolupráci při projednání koncepce projektové dokumentace, při předkládání požadavků a údajů pro organizaci provádění stavby a při projednávání návrhu projektové dokumentace. Ve smlouvě se dále stanoví, v kterých otázkách a v jakém rozsahu bude generální projektant oprávněn jednat přímo s dalšími dodavateli souborů, popřípadě s výrobcí jednotlivých strojů a zařízení.

§ 281

Jednotliví dodavatelé uzavírají, pokud je to nutné, s dalšími dodavateli smlouvy o spolupráci, ve kterých si zajistí předpoklady pro splnění svých závazků.

Oddíl třetí

Provádění investiční výstavby

Uzavírání smluv

§ 282

(1) Návrh smlouvy vypracovává dodavatel na základě poptávky odběratele. Pokud prováděcí předpisy nestanoví jinak, je součástí poptávky příslušná část schválené projektové dokumentace. Prováděcí předpisy mohou stanovit další náležitosti poptávky.

(2) Návrh smlouvy je dodavatel povinen předložit ve lhůtě uvedené v poptávce. Nemůže-li tak učinit, musí nejpozději do 15 dnů po obdržení poptávky sdělit odběrateli řádně odůvodněné stanovisko.

(3) Dodavatel je návrhem smlouvy vázán po dobu dvou měsíců, pokud sám nestanoví lhůtu delší. Dodavatel je oprávněn na základě poptávky zahájit v nezbytně nutném rozsahu práce pro projektovou přípravu, popřípadě i zahájit přípravu výroby (včetně materiálového zajišťování); nedojde-li k uzavření smlouvy, má dodavatel právo na náhradu nákladů vzniklých těmito pracemi.

(4) U jednoduchých dodávek může smlouva vzniknout i prohlášením dodavatele, že poptávku beze změny přijímá jako návrh smlouvy.

§ 283

(1) Smlouva je uzavřena, dojde-li k výslovné dohodě o čase a předmětu plnění v podrobnostech odpovídajících alespoň předané dokumentaci. Prováděcí předpisy mohou stanovit další podmínky nutné pro vznik smlouvy.

(2) Lhůta pro podání žádosti o rozhodnutí sporů o jiných náležitostech (§ 153 odst. 3) činí tři měsíce od vzniku smlouvy.

(3) Ve smlouvě se zpravidla sjedná

- a) věcný a časový postup prací na dalším stupni projektové dokumentace a dodávky dílčích projektových výsledků potřebných pro vzájemnou koordinaci prací jednotlivých dodavatelů,
- b) lhůta, v které je odběratel povinen odevzdat staveniště (pracoviště), a rozsah a lhůty dalšího spolupůsobení odběratele,
- c) lhůta (lhůty), v níž je dodavatel povinen připsat dodávku (samostatně odevzdávané části dodávky) k odevzdání ve stavu odpovídajícím projektové dokumentaci a sjednaným podmínkám,
- d) způsob postupného zpřesňování smlouvy; ve smlouvě se též uvede, kteří pracovníci (orgány) a v jakých otázkách jsou oprávněni jménem organizace jednat.

(4) Podle potřeby se ve smlouvě též sjedná povinnost dodavatele postupně dokončovat jednotlivé

části prací tak, aby mohly plynule navazovat práce dalších dodavatelů a aby mohlo být včas zahájeno komplexní nebo jiné vyzkoušení, dále podmínky takových vyzkoušení; současně se dohodne, zda bude proveden zkušební provoz, jeho doba a rozsah dodavatelské účasti při něm.

(5) Dojde-li po uzavření smlouvy z podnětu generálního projektanta v dalších stupních projektové dokumentace ke změně podmínek, za kterých byla smlouva uzavřena, je odběratel povinen na žádost dodavatele souhlasit s odpovídající úpravou smlouvy.

§ 284

Smlouva může zahrnovat jak dodávku stavební části, tak dodávku souboru strojů a zařízení, popřípadě i další dodávky. Pokud prováděcí předpisy nestanoví jinak, odpovídá dodavatel za každou ze smluvených dodávek podle ustanovení o příslušných druhích smluv.

Všeobecné dodací podmínky

§ 285

(1) V případech dohodnutých ve smlouvě je dodavatel povinen vyzvat odběratele k prověření prací, které v dalším pracovním postupu budou zakryty nebo se stanou nepřístupnými. Neučiní-li tak, je povinen na žádost odběratele odkrýt práce, které byly zakryty nebo které se staly nepřístupnými, na svůj náklad.

(2) Pokud je splnění dodacích lhůt závislé na spolupůsobení odběratele a odběratel své povinnosti v dohodnuté době řádně nesplnil, je povinen sjednat s dodavatelem novou lhůtu, popřípadě uhradit dodavateli podle prováděcích předpisů zvýšené náklady; tyto předpisy mohou též stanovit, v kterých dalších případech je odběratel povinen uhradit dodavateli zvýšené náklady.

§ 286

Byly-li vyfakturované dodávky zmařeny nebo poškozeny před jejich převzetím, nepozbývá dodavatel práva na úplatu, ani není povinen ji vrátit, jestliže za takovou škodu neodpovídá (§ 145 odst. 2). Odběratel je povinen nahradit dále náklady, které dodavatel odůvodněně vynaložil k omezení a k odstranění škod.

§ 287

(1) Výše úplaty se uvádí ve smlouvě alespoň podle návrhu rozpočtu nebo podle návrhu velkoobchodní ceny.

(2) Pokud předpisy o fakturování a placení nestanoví jinak, má dodavatel právo na částečnou úplatu po odeslání sjednaných strojů, zařízení nebo konstrukcí, popřípadě jejich sjednaných částí a dále též v případech, kdy je dodavatel nemůže odeslat pro prodloužení odběratele nebo jiného účastníka stavby.

Odevzdání a převzetí**§ 288**

[¹] Dodavatel odevzdává a odběratel přejímá dokončené dodávky nebo jejich dokončené části, na jejichž samostatném odevzdání a převzetí se organizace ve smlouvě dohodly.

[²] Nedokončené dodávky nebo jejich části nesmějí být investorovi odevzdány a jím přejímány.

[³] O předčasném užívání nepřevzatých dodávek v nezbytně nutných případech rozhodují na žádost investora nadřízené orgány v dohodě. Podrobné podmínky předčasného užívání, pokud je nestanoví nadřízené orgány přímo, dohodne investor s dodavatelem. Předčasné užívání musí být v souladu s předpisy o stavebním řádu.

§ 289

Dodavatel je povinen písemně oznámit odběrateli nejpozději 15 dnů předem, kdy bude dodávka nebo její část připravena k odevzdání; odevzdává-li se komplexním vyzkoušením nebo prováděním jiných zkoušek, musí oznámit den jejich zahájení. Organizace jsou povinny na základě tohoto oznámení dohodnout časový pracovní program přejímání, pokud to není sjednáno již ve smlouvě.

§ 290

Jestliže dodávka má drobné vady nebo drobné nedodělky, které samy o sobě ani ve spojení s jinými nebrání uvedení do provozu (užívání), je odběratel povinen takovou dodávku převzít. Dodávka, jejíž vady brání uvedení do provozu (užívání), nesmí být převzata.

§ 291

Odběratel není oprávněn odmítnout převzetí dodávky pro závady, jejichž původ záleží v projektové dokumentaci, kterou mu dodavatel nedodal, nebo záleží-li ve vadách hmot, strojů nebo zařízení, které dodavateli sám poskytl, popřípadě jestliže sám způsobil, že dodávka nevyhovuje. Odběratel je v takových případech povinen dodávku převzít, i když komplexní vyzkoušení nebo jiné zkoušky nebyly z těchto důvodů úspěšné. Za tyto závady dodavatel neodpovídá, je však povinen dohodnout s odběratelem opatření k co nejrychlejšímu odstranění závad za úplatu.

§ 292**Zápis o převzetí**

[¹] O převzetí dodávky nebo její části sestaví organizace zápis, který obsahuje zejména zhodnocení jakosti provedených prací, soupis zjištěných vad a drobných nedodělků, dohodu o opatřeních a lhůtách k jejich odstranění, popřípadě o slevě z úplaty, a nedošlo-li k dohodě, stanoviska dodavatele a odběratele, jakož i prohlášení odběratele, že odevzdávanou dodávku nebo její část přejímá.

[²] Nejpozději do jednoho měsíce od podepsání zápisu o převzetí jsou organizace povinny, pokud tak neučinily již v zápise, písemně oznámit též ostatní práva na plnění, která ke dni splnění dodávky proti sobě měly; neučiní-li tak, tato jejich práva zanikají, s výjimkou práv z vad a škod, které nemohly být do převzetí zjištěny.

[³] Jestliže odběratel odmítá dodávku převzít, sepiší organizace zápis, v němž uvedou svá stanoviska a jejich odůvodnění.

§ 293**Splnění dodávky**

Povinnost dodat je splněna řádným provedením sjednané dodávky. Povinnost odebrat je splněna prohlášením odběratele v zápise o převzetí, že dodávku přejímá.

Důsledky porušení povinností**§ 294****Odpovědnost za vady**

[¹] Prevzal-li odběratel vadnou dodávku, má právo na dodatečné bezplatné odstranění vady nebo, jestliže by odstranění vady bylo spojeno s neúměrnými náklady, na přiměřenou slevu.

[²] Na žádost odběratele je dodavatel povinen bez zbytečného odkladu vady své dodávky odstranit i když neuznává, že za vady odpovídá; ve sporných případech nese náklady až do rozhodnutí o reklamaci prozatím dodavatel.

[³] Prevzal-li odběratel dodávku s drobnými nedodělky, má právo požadovat jejich odstranění bez zbytečného odkladu nebo, jestliže by to bylo spojeno s neúměrnými náklady, požadovat přiměřenou slevu. Odběratel musí tato práva uplatnit stejným způsobem jako práva z odpovědnosti za vady.

§ 295**Majetkové sankce**

[¹] Dodavatel, který je v prodlení se splněním povinností dodat, je povinen zaplatit odběrateli penále ve výši 0,5 % z ceny dodávky, a trvá-li prodlení déle než jeden měsíc, ještě další penále ve výši 0,5 % z této ceny.

[²] Neodstraní-li dodavatel vady nebo drobné nedodělky v dohodnutých lhůtách, je povinen zaplatit odběrateli, pokud ve smlouvě není dohodnuto jinak, za každý den prodlení penále 500 Kčs až do dne, kdy vady nebo nedodělky budou odstraněny.

(3) Nezačne-li dodavatel bez zbytečného odkladu odstraňovat vady (§ 294 odst. 2) zjištěné po převzetí, které brání pokračovat ve zkušebním provozu, je povinen zaplatit odběrateli penále ve výši 0,5 % z ceny své dodávky za každý započatý týden prodlení.

(4) Organizace, jež je v prodlení se splněním povinností, která je ve smlouvě označena jako povinnost, na níž je závislé včasné splnění dodávky, je povinna zaplatit za každý případ a den prodlení penále 500 Kčs, nejvýše však za každý případ 15 000 Kčs; ve smlouvě může být dohodnuta jiná výše penále. Penále se zvyšuje o částku, kterou organizace účtující penále je povinna v důsledku neplnění takové povinnosti zaplatit svým dodavatelům.

(5) Odběratel, který je v prodlení s odevzdáním staveniště (pracoviště) nebo jeho částí, je povinen zaplatit penále ve výši 0,1 % z ceny smlouvených dodávek, které mají být na staveništi (pracovišti nebo jeho částí) provedeny, nejméně však 1000 Kčs; trvá-li prodlení déle než jeden měsíc, je povinen zaplatit další penále ve výši 0,1 % z této ceny.

(6) Odběratel, který nepředá dodavateli ve smlouvených lhůtách projektovou dokumentaci, je povinen zaplatit dodavateli penále ve výši 0,25 % z ceny prací, jichž se dokumentace týká, a trvá-li prodlení déle než jeden měsíc, další penále ve výši 0,25 % z této ceny.

(7) Odběratel, který ve stanovené lhůtě nevytvořil potřebné předpoklady pro přejímání, nezahláší je, řádně v něm nepokračoval nebo neoprávněně odmítl řádně nabídnutou dodávku převzít, je povinen zaplatit dodavateli penále ve výši 500 Kčs za každý den prodlení.

(8) Užívá-li odběratel nebo organizace, která má být provozovatelem (uživatel), předmět dodávky před jeho odevzdáním a převzetím bez dohody s dodavatelem, zaplatí odběratel dodavateli penále ve výši 500 Kčs za každý den neoprávněného užívání.

(9) Oprávněná organizace nemusí penále účtovat ani vymáhat, pokud nesplnění závazku u ní nezpůsobilo škodu.

§ 296

Jestliže některá z organizací zúčastněných na investiční výstavbě prodlením v plnění své povinnosti znemožní jiné zúčastněné organizaci splnit její povinnost, je povinna hradit této organizaci náklady skladování, ošetřování a podle potřeby i náklady revize a repase.

§ 297

O postupu při odevzdání a převzetí provedených oprav, o odpovědnosti za vady těchto oprav a o důsledcích jejich opožděného odstranění

platí, pokud ve smlouvě není dohodnuto jinak, přiměřeně ustanovení § 288 až 296 a příslušná ustanovení o uplatňování práv z odpovědnosti za vady.

Provozně nevyzkoušené stroje nebo zařízení

§ 298

K podpoře zavádění nových strojů nebo zařízení, zejména jde-li o stroje a zařízení, jež jsou zahrnuty v plánu rozvoje vědy a techniky, mohou prováděcí předpisy stanovit zvláštní dodací podmínky a odpovědnost pro případ použití provozně nevyzkoušených strojů nebo zařízení.

Smlouvy o dodávce stavebních prací a o dodávce stavební části

§ 299

(1) Smlouvou o dodávce stavebních prací se dodavatel zavazuje dodat odběrateli stavební práce, včetně stavebních hmot a dílců, popřípadě včetně strojů, zařízení a příslušné části projektové dokumentace.

(2) Smlouvou o dodávce stavební části se dodavatel zavazuje dodat investorovi stavební část stavby v rozsahu vymezeném ve schválené projektové dokumentaci. Dodává-li investorovi též příslušnou část projektové dokumentace, je tato dokumentace součástí dodávky stavební části.

§ 300

(1) Práva z odpovědnosti za vady, které jsou zřejmé již při odevzdávání a přejímání, musí odběratel reklamovat v zápisu o převzetí, jinak právo z odpovědnosti za tyto vady zaniká.

(2) Záruční doba činí, pokud není stanovena podle § 135 jinak,

u záruvzdorných vyzdívek průmyslových pecí dva měsíce,

u záruvzdorných vyzdívek koksárenských baterií, vysokých pecí, ohřívaců větrů, jakož i u ostatních záruvzdorných vyzdívek a u kouřovodů šest měsíců,

u tunelů dva roky,

u vozovek silnic (ulic), u letištních drah a zpevněných ploch pro letadla s těžkou živičnou nebo betonovou anebo dlážděnou vozovkou a u ochranných nátěrů ocelových mostních konstrukcí tři roky,

u údolních přehrad, pokud jde o vady, které je možno zjistit až po naplnění nádrže na plné vzduší, šest měsíců od naplnění nádrže na plné vzduší, nejdéle však dva roky,

u ostatních prací jedenapůl roku.

Tyto lhůty se počítají vždy od podepsání zápisu o převzetí.

(3) Záruční doba se zkracuje o dobu, po kterou byl odběratel v podílení se zahájením přejímacího jednání nebo po kterou neoprávněně odmítal práce převzít.

(4) Jde-li o vady prací poddodavatele stavebních prací, které je možno zjistit teprve při převzetí prací nebo částí prací některým z dalších odběratelů anebo teprve po tomto převzetí, musí je odběratel reklamovat nejpozději do 15 dnů od dne obdržení včasné reklamace dalšího odběratele, jinak právo z odpovědnosti za tyto vady zaniká. To platí i o poddodávkách pro dodavatele souboru strojů a zařízení.

Smlouva o dodávce souboru strojů a zařízení

§ 301

Smlouvou o dodávce souboru (souborů) strojů a zařízení se dodavatel zavazuje dodat soubor strojů a zařízení (včetně montáží a příslušné části projektové dokumentace) zajišťující úplný nebo alespoň dílčí samostatný technologický proces. Požaduje-li to odběratel, je dodavatel povinen zavázat se, že dodá ve sjednané lhůtě a rozsahu též náhradní díly pro první vybavení strojů a zařízení; v případě prodloužení je dodavatel povinen platit penále ve výši ceny nedodaných náhradních dílů.

§ 302

Pro případ, že dodavatel by musel své pracovníky vysílat na staveniště (pracoviště) v ekonomicky neodůvodněném předstihu, mohou prováděcí předpisy stanovit podmínky, za nichž je odběratel na žádost dodavatele povinen stroje a zařízení pro dodavatele na jeho náklad odebrat od dopravce, uskladnit a o uskladnění stroje a zařízení pečovat.

Komplexní vyzkoušení

§ 303

(1) Součástí dodávky je též komplexní vyzkoušení. Komplexním vyzkoušením prokazuje dodavatel, že dodávka je kvalitní a že je schopna zkušebního provozu.

(2) Rozsah a náplň komplexního vyzkoušení uvedou organizace ve smlouvě v souladu s projektovou dokumentací; současně dohodnou též ostatní podmínky, za kterých se bude komplexní vyzkoušení provádět. Případné rozpory o rozsahu a náplni komplexního vyzkoušení řeší nadřízené orgány.

(3) Jestliže komplexní vyzkoušení nelze provést proto, že soubor navazuje na dosud nesplněné dodávky jiných dodavatelů investora, dohodnou organizace, jakým náhradním způsobem dodavatel

osvědčí způsobilost ke zkušebnímu provozu. Jakmile odpadne překážka, která brání komplexnímu vyzkoušení, je dodavatel povinen dodatečně provést zkoušky v rozsahu odpovídajícím komplexnímu vyzkoušení. Jestliže se při tomto dodatečném vyzkoušení zjistí, že dodávka nebyla schopna při převzetí zkušebního provozu, je dodavatel povinen zaplatit odběrateli penále stanovené v § 295 odst. 1.

§ 304

(1) V rozsahu dohodnutém ve smlouvě odběratel obstará na žádost dodavatele kvalifikované pracovníky a poskytne suroviny, provozní hmoty, energii a jiné prostředky potřebné ke komplexnímu vyzkoušení a popřípadě též pro přípravu k němu.

(2) Dodavatel hradí náklady neúspěšného komplexního vyzkoušení a náklady další přípravy nezbytné k úspěšnému komplexnímu vyzkoušení, jestliže bylo komplexní vyzkoušení neúspěšné z příčin vzniklých u dodavatele.

Zkušební provoz a garanční zkoušky

§ 305

(1) Zkušební provoz provádí investor (provozovatel) na převzatém zařízení. Zkušebním provozem se proěřuje, zda zařízení bude za předpokládaných provozních a výrobních podmínek schopno vyrábět v kvalitě a množství stanoveném v projektové dokumentaci.

(2) Ve smlouvě o dodávce souboru strojů a zařízení jsou organizace povinny sjednat dobu zahájení i skončení zkušebního provozu a podmínky, rozsah a technicky nutnou dobu dodavatelovy účasti na zkušebním provozu; případné rozpory řeší nadřízené orgány.

(3) Dodavatel se účastní po sjednanou dobu zkušebního provozu souboru strojů a zařízení, které byly předmětem jeho dodávky, odstraňuje vyskytnuvší se závady a provádí případná seřizování nutná k dosažení ustáleného chodu. Za tím účelem je investor (provozovatel) povinen vyhovět žádostem dodavatele a na sjednanou dobu zkušební provoz přerušit.

§ 306

Vyžaduje-li to povaha dodávky, sjednají organizace ve smlouvě, že do určité lhůty po splnění dodávky, zpravidla před ukončením zkušebního provozu, nejpozději však do skončení záruční doby, provede dodavatel garanční zkoušky, při nichž se zejména měřeními a výpočty prokazuje, že zařízení dosahuje smluvených jakostně technických ukazatelů a hodnot.

§ 307

Náklady vzniklé účastí dodavatele při zkušebním provozu a garančních zkouškách hradí odbě-

ratel, pokud nejde o opakování nebo prodloužení zkušebního provozu, popřípadě o opakování garančních zkoušek z příčin vzniklých u dodavatele.

Uplatňování práv z odpovědnosti za vady

§ 308

(1) Práva z odpovědnosti za vady, které jsou zřejmé již při odevzdávání a převímání, musí odběratel reklamovat v zápisu o převzetí, jinak právo z odpovědnosti za tyto vady zaniká.

(2) Záruční doba činí — pokud není stanovena podle § 135 jinak — jeden rok od skončení zkušebního provozu, a není-li zkušební provoz sjednán, jedenapůl roku od splnění dodávky investorem.

(3) Ve vztazích mezi dodavateli a jejich dalšími dodavateli je možno reklamovat ve lhůtě uvedené v odstavci 2, prodloužené o dobu nutnou pro vyhotovení reklamace a její poštovní přepravu. V těchto vztazích nelze však reklamovat vady po uplynutí dvou let ode dne, kdy tyto další dodavatelé splnili svoji dodávku.

§ 309

Záruční doba se zkracuje o dobu, po kterou byl odběratel v prodlení se zahájením převímání, nebo po kterou neoprávněně odmítal převzít dodávku, anebo o kterou se provedení zkušebního provozu zdrželo z příčin vzniklých na straně investora. Záruční doba se prodlužuje o dobu, o kterou byl provoz přerušen z důvodů vadného plnění dodavatelova.

§ 310

Odpovědnost při šéfmontáži

Jestliže je sjednána dodávka montáže způsobem šéfmontáže, platí o odpovědnosti dodavatele ustanovení § 316; za prodlení způsobené opožděným provedením montáže dodavatel neodpovídá.

Smlouva o dodávce smontovaných strojů, zařízení nebo konstrukcí

§ 311

(1) Smlouvou o dodávce smontovaných strojů, zařízení nebo konstrukcí se dodavatel zavazuje dodat odběrateli jednotlivé stroje, zařízení nebo kovové konstrukce včetně montáží.

(2) Smlouvou o dodávce smontovaných strojů, zařízení nebo konstrukcí se zajišťují dodávky takových strojů, zařízení nebo kovových konstrukcí a jejich montáží, které jsou jako dodávky smontovaných strojů, zařízení nebo konstrukcí stanoveny v seznamech vydaných dodavatelskými ministerstvy, a dále v případech, ve kterých se organizace nebo jejich nadřízené orgány na tom dohodnou.

(3) Ustanovení § 302 platí obdobně.

§ 312

(1) Připravenost k odevzdání a převzetí strojů nebo zařízení osvědčuje dodavatel individuálním vyzkoušením.

(2) Individuální vyzkoušení je součástí dodávky a rozumí se jím zkouška stroje nebo zařízení v rozsahu nutném pro prověření úplnosti a funkce stroje nebo zařízení a řádného provedení montáže.

§ 313

(1) Práva z odpovědnosti za vady, které jsou zřejmé již při odevzdávání a převímání, musí odběratel reklamovat v zápisu o převzetí, jinak právo z odpovědnosti za tyto vady zaniká.

(2) Záruční doba činí šest měsíců od splnění dodávky. Jde-li však o vady, které je možno zjistit teprve při převzetí některým z dalších odběratelů nebo teprve po tomto převzetí, musí odběratel reklamovat nejpozději do 15 dnů od obdržení včasné reklamace dalšího odběratele, u dodávek strojů nebo zařízení nejpozději však do dvou let od splnění dodávky.

§ 314

Pro dodávky smontovaných strojů, zařízení nebo konstrukcí, i když nejsou určeny pro investiční výstavbu, platí předcházející ustanovení přiměřeně.

Smlouva o dodávce montáže

§ 315

Smlouvou o dodávce montáže se dodavatel zavazuje umístit a sestavit stroje, zařízení, jejich soubor nebo konstrukce na sjednaném místě tak, aby byly schopny provozu.

§ 316

(1) Montáž se dodává podle dohody organizací buď dodavatelským způsobem nebo způsobem šéfmontáže.

(2) Při dodavatelském způsobu provádí všechny montážní práce dodavatel.

(3) Při dodávce montáže způsobem šéfmontáže dodavatel montážní práce jen odborně technicky řídí. Ostatní montážní práce provádí odběratel podle příkazu a za odborného vedení dodavatele; dodavatel je však oprávněn si vyhradit, že některé vybrané práce provede sám. Dodavatel neodpovídá za nedodržení lhůt a za vady, které vznikly v důsledku neuposlechnutí nebo neodborného provedení jeho příkazů, a za prodlení s odevzdáním prací, které způsobil odběratel.

§ 317

(1) Připravenost k odevzdání a převzetí osvědčuje dodavatel provedením stanovených zkoušek

každého jednotlivého stroje nebo zařízení v rozsahu nutném pro prověření řádného provedení montáže; tyto zkoušky jsou součástí dodávky.

(2) O uplatňování práv z odpovědnosti za vady platí obdobně ustanovení § 313.

§ 318

Pro dodávky montážních prací, i když nejsou určeny pro investiční výstavbu, platí předcházející ustanovení přiměřeně.

Dodavatelské systémy

§ 319

Dohodou mezi organizacemi, popřípadě opatřeními nadřízených orgánů se stanoví, zda ve smluvním vztahu s investorem bude jedna nebo více organizací a jakým způsobem budou dodávat (dodavatelský systém).

Jiná ustanovení

§ 320

Prováděcí předpisy mohou upravit dodávky pro zemědělskou investiční výstavbu jednotných zemědělských družstev odchýlně.

Hlava druhá

DODÁVKY VÝVOZNÍCH INVESTIČNÍCH CELKŮ

Obecní ustanovení

§ 321

(1) Smlouvou o dodávce vývozního investičního celku se dodavatel zavazuje dodat stroje, zařízení nebo práce, pokud je dodávka uvedena jako dodávka vývozního investičního celku v seznamu vydaném příslušnými ministerstvy po projednání s ministerstvem zahraničního obchodu, nebo pokud byla jako dodávka vývozního investičního celku dohodnuta mezi organizacemi nebo jejich nadřízenými orgány.

(2) Jako dodávka vývozního investičního celku může být mezi organizacemi dohodnuta jen dodávka strojů, zařízení nebo prací v rozsahu alespoň jednoho souboru.

§ 322

Dodávku vývozního investičního celku zajišťuje vůči podniku zahraničního obchodu (vývoznímu odběrateli) jediný dodavatel (hlavní dodavatel), pokud se zúčastněná ministerstva nedohodnou jinak.

Uzavírání smluv

§ 323

(1) Podkladem pro vypracování návrhu smlouvy je poptávka, obsahující požadavky vývozního odběratele a lhůtu, ve které má být návrh smlouvy vypracován.

(2) Hlavní dodavatel je povinen podat návrh smlouvy ve lhůtě uvedené v poptávce. Nemůže-li tak učinit, musí nejpozději do 15 dnů po obdržení poptávky sdělit vývoznímu odběrateli řádně odůvodněné stanovisko.

(3) Návrhem smlouvy je hlavní dodavatel vázán po dobu tří měsíců, pokud se s vývozním odběratelem nedohodne na jiné lhůtě; je však oprávněn návrh podmínit tím, že vývozní odběratel nepřijme jiné, jmenovitě uvedené návrhy smluv, které mu hlavní dodavatel již dříve podal.

(4) Nepředá-li vývozní odběratel hlavnímu dodavateli projektovou dokumentaci zahraničního zákazníka, je hlavní dodavatel povinen na základě poptávky zajistit vypracování nabídkového projektu, pokud je to pro vypracování návrhu smlouvy potřeba.

(5) Jestliže hlavní dodavatel v zájmu dodržení dodací lhůty zahájí se souhlasem vývozního odběratele práce na další projektové dokumentaci nebo výrobu před uzavřením smlouvy, uhradí vývozní odběratel náklady s tím spojené, i když k uzavření smlouvy nedojde.

(6) Pro povinnost hlavního dodavatele uzavřít smlouvu platí přiměřeně ustanovení § 270.

§ 324

Smlouva je uzavřena, dojde-li k výslovné dohodě o předmětu a čase plnění, popřípadě o dalších náležitostech, které výjimečně vývozní odběratel v poptávce nebo hlavní dodavatel v návrhu smlouvy prohlásí za podstatné pro vznik smlouvy. Lhůta pro podání žádosti o rozhodnutí sporu o jiných náležitostech (§ 153 odst. 3) činí tři měsíce od vzniku smlouvy.

Dodací podmínky

§ 325

Jakost a obaly

(1) Sjednává-li se jakost jednotlivých výrobků dodaných v rámci dodávky vývozního investičního celku, platí přiměřeně ustanovení § 217.

(2) Pokud se organizace o druhu obalů a o způsobu balení nedohodly jinak, je hlavní dodavatel oprávněn použít obvyklého vývozního obalu odpočítacího způsobu a délce přepravy.

§ 326

Montáž

Montáž se dodává podle dohody organizací buď dodavatelským způsobem, nebo způsobem šefmontáže. Při dodávce montáže způsobem šefmontáže neodpovídá hlavní dodavatel za dodržení lhůty k provedení montáže.

§ 327

Přirážky

(1) Prodlouží-li hlavní dodavatel na žádost vývozního odběratele závaznost návrhu smlouvy bez změn dodací lhůty nebo zaváže-li se zkrátit původně smlouvenou dodací lhůtu, může současně požadovat sjednání přiměřené přirážky.

(2) Přiměřenou přirážku obdrží hlavní dodavatel též tehdy, jestliže dodrží smlouvenou lhůtu, popřípadě zkrátí zpoždění, přestože vývozní odběratel je v prodlení s plněním svých povinností vůči hlavnímu dodavateli.

§ 328

Splnění dodávky

(1) Dodávka strojů, zařízení a projektové nebo jiné dokumentace je splněna jejich předáním prvnímu tuzemskému veřejnému dopravci nebo poště k přepravě do místa určení, popřípadě předáním vývoznímu odběrateli; při prodlení odběratele platí ustanovení § 168 odst. 2 obdobně.

(2) Dodávka montážních prací nebo jiných prací je splněna jejich řádným provedením.

(3) Prováděcí předpis může upravit splnění dodávek odchylně.

Odpovědnost za vadné nebo opožděné plnění

§ 329

(1) Hlavní dodavatel odpovídá vývoznímu odběrateli za vady dodávky po stejnou dobu jako vývozní odběratel zahraničnímu zákazníkovi. Vývozní odběratel je povinen před uzavřením smlouvy se zahraničním zákazníkem projednat dobu odpovědnosti s hlavním dodavatelem. Tuto dobu je však povinen s hlavním dodavatelem předem dohodnout v tom případě, sjednává-li se zahraničním zákazníkem delší dobu odpovědnosti, než jaká odpovídá ustanovení příslušných mezistátních podmínek; jinak je třeba dohody jen tehdy, sjednává-li se delší doba odpovědnosti než jeden rok od uvedení strojů a zařízení do provozu, popřípadě delší než dva roky od dodávky poslední podstatné části.

(2) Rozsah a podmínky odpovědnosti, pokud nejsou stanoveny prováděcím předpisem, musí vývozní odběratel s hlavním dodavatelem vždy dohodnout; organizace jsou přitom vázány příslušnými mezistátními podmínkami.

(3) Pokud nedošlo mezi vývozním odběratelem a hlavním dodavatelem k dohodě o delší době odpovědnosti poskytované zahraničnímu zákazníkovi,

omezuje se odpovědnost hlavního dodavatele po uplynutí doby, kterou s ním nemusí vývozní odběratel dohodnout, na povinnost provést opravy na náklad vývozního odběratele.

§ 330

(1) Vývozní odběratel musí reklamovat do 15 dnů ode dne, kdy obdržel včasnou zprávu zahraničního zákazníka o vadách dodávky, jinak jeho právo z odpovědnosti za vady zaniká.

(2) Hlavní dodavatel je povinen bez zbytečného odkladu reklamované vady na žádost vývozního odběratele odstranit i v případech, kdy neuznává, že za vady odpovídá; náklady až do rozhodnutí o reklamaci nese prozatím hlavní dodavatel.

(3) Jestliže pro dodávku platí mezistátní podmínky, musí být reklamace vyřízena v souladu s nimi.

§ 331

(1) Hlavní dodavatel, který je v prodlení s plněním dodávky, je povinen zaplatit odběrateli za každý započatý měsíc prodlení penále ve výši 1 % z ceny strojů, zařízení nebo prací, které nebyly dodány, nejvýše však 6 %. Jestliže však pro prodlení dodavatele s plněním části dodávky nelze dodávky použít k určenému účelu z důvodu zpoždění její části, zaplatí dodavatel penále tak, jako kdyby nebylo plněno vůbec.

(2) Organizace jsou povinny sjednat penále za nedodržení povinností, jejichž včasné splnění má význam pro dodržení konečné dodací lhůty.

(3) Vývozní odběratel nemusí penále účtovat ani vymáhat.

Povinnosti ostatních dodavatelských organizací

§ 332

(1) Ustanovení této hlavy platí též pro závazkové vztahy

a) mezi hlavním dodavatelem a jeho dodavateli, jakož i mezi dalšími dodavateli a odběrateli, pokud rozsah dodávek je určen obdobně podle ustanovení § 321,

b) mezi hlavním dodavatelem a příslušnou projektovou organizací, pokud jde o dodávku projektové dokumentace v rozsahu požadovaném hlavním dodavatelem.

(2) Ustanovení této hlavy platí přiměřeně též pro závazkové vztahy mezi všemi odběrateli a dodavateli, pokud se týkají poskytování technické pomoci.

ČÁST DEVÁTA

HOSPODÁRSKÉ ZÁVAZKY
V NÁKLADNÍ PŘEPRAVĚ

Hlava první

ÚVODNÍ USTANOVENÍ

§ 333

Ustanovení této části se vztahují na nákladní přepravu prováděnou pro socialistické organizace (přepravce) dopravními nebo jinými k tomu oprávněnými organizacemi (dopravci), s výjimkou přeprav, pro něž platí mezinárodní úmluvy. Na přepravu námořní a leteckou vztahují se ustanovení této části jen pokud právní předpisy nestanoví jinak.

Hlava druhá

ZÁVAZKY Z MĚSÍČNÍHO PŘEPRAVNÍHO PLÁNU

§ 334

(1) Schválením měsíčního přepravního plánu vzniká mezi dopravcem a přepravcem, kteří byli určeni plánem, hospodářský závazek o objemu a podmínkách plánované přepravy.

(2) Přepravce je povinen objednat si včas přepravu zásilek obsažených v měsíčním plánu přepravy a podat je k přepravě; dopravce je povinen přilichstat pro tyto zásilky dopravní prostředky a zásilky převzít k přepravě.

(3) Přepravce je povinen v objednávce uvést všechny údaje nutné k provedení a vyúčtování přepravy.

§ 335

(1) Dopravce je povinen zaplatit přepravci majetkové sankce stanovené přepravními řády, nepřipraví-li dopravní prostředky k provedení objednané přepravy podle měsíčního přepravního plánu.

(2) Přepravce je povinen zaplatit dopravci majetkové sankce stanovené přepravními řády, neodčerpá-li plánovaný objem přepravy.

(3) Za škodu způsobenou porušením povinností stanovených v odstavci 1 a 2 odpovídají dopravci nebo přepravci, jen pokud tak stanoví přepravní řády; přepravní řády zejména stanoví, za jakých podmínek a v jakém rozsahu odpovídá dopravce za nepřistavení objednaných dopravních prostředků.

(4) Přepravní řády mohou stanovit i další majetkové sankce pro případ porušení jiných povinností v přepravě.

Hlava třetí

ZÁVAZKY Z PŘEPRAVNÍ SMLOUVY

Přepravní smlouva

§ 336

Přepravní smlouva vzniká převzetím zásilky k přepravě; převzetí se potvrzuje na přepravní listině. Stanoví-li tak přepravní řády, vzniká přepravní smlouva již dohodou o podmínkách přepravy; v tomto případě je dopravce povinen na žádost přepravce písemně potvrdit převzetí zásilky.

§ 337

(1) Přepravní smlouvou se dopravce zavazuje odesílateli, že přepraví zásilku do určeného místa a vydá ji oprávněnému příjemci nebo že provede přepravu v dohodnutém rozsahu a za stanovených podmínek. Dopravce je povinen provést přepravu s odbornou péčí a ve stanovených lhůtách. Odesílatel se zavazuje spolupůsobit podle přepravních řádů a za přepravu zaplatit.

(2) Přepravní řády stanoví, kdy zásilka může být z přepravy vyloučena nebo kdy může být uzavření přepravní smlouvy, popřípadě provedení přepravy odmítnuto.

§ 338

(1) Není-li stanoveno něco jiného, může dopravce ke splnění smlouvy použít i jiných organizací. Přitom odpovídá přepravci stejným způsobem, jakoby přepravu provedl sám.

(2) Provádějí-li dopravci různých druhů dopravy přepravu podle zvláštních předpisů společně (sdružená přeprava), stanoví tyto předpisy, který z dopravců a za jakých podmínek odpovídá za tuto přepravu.

§ 339

Příjemci jsou povinni spolupůsobit podle přepravních řádů ke splnění přepravní smlouvy. Jestliže za příjemce přejímá od dopravce zásilku k další přepravě jiný dopravce, odpovídá za to, že provede všechny úkony předepsané příjemci zásilky.

Odpovědnost dopravce

§ 340

(1) Dopravce odpovídá za škody, které vzniknou na přepravované zásilce v době od převzetí k přepravě až do jejího vydání; své odpovědnosti se zproští, jen byla-li škoda způsobena odesílatelem nebo příjemcem, vadností zásilky, jejího obalu nebo balení, zvláštní povahou zásilky anebo okolností, kterou nemohl dopravce odvrátit.

(2) Přepravní řády mohou stanovit, v kterých případech je přepravce povinen dokázat, že škoda nebyla způsobena některou z okolností uvedených v odstavci 1.

§ 341

Při ztrátě nebo zničení přepravované zásilky je dopravce povinen nahradit cenu, kterou měla ztracená nebo zničená zásilka v době, kdy byla převzata k přepravě. Kromě toho je dopravce povinen hradit všechny náklady vzniklé v souvislosti s přepravou ztracené nebo zničené zásilky. Při poškození nebo částečné ztrátě hradí dopravce částku, o niž byla zásilka znehodnocena; pokud bude účelné provést opravu, hradí dopravce náklady opravy.

§ 342

Za jiné škody odpovídá dopravce, jen byly-li způsobeny překročením dodací lhůty; tyto škody hradí jen do výše dovozného.

§ 343

Za překročení dodací lhůty je dopravce povinen zaplatit majetkové sankce stanovené v přepravních řádech.

Hlava čtvrtá

UPLATŇOVÁNÍ A ZÁNİK PRÁV

§ 344

(1) Okolnosti, které mohou zakládat majetkovou odpovědnost mezi dopravcem a přepravci (odesílatelem, příjemcem), se zjišťují zpravidla zápisem, který je podkladem pro uplatňování práv.

(2) Zjistí-li dopravce porušení nebo neúplnost zásilky nebo okolnosti tomu nasvědčující, je povinen zjistit stav zásilky a sepsat zápis, ve kterém musí být uvedeny všechny okolnosti rozhodné pro zjištění odpovědnosti dopravce nebo přepravce. Správnost zjištění obsažených v zápisu potvrdí podpisem osoby, které se zúčastnily jeho sestavení.

(3) Zjistí-li příjemce zásilky při jejím odevzdání zjevnou porušení nebo neúplnost anebo okolnosti tomu nasvědčující, je povinen požádat dopravce nejpozději při převzetí zásilky o sepsání zápisu. Dokud dopravce neseptá požadovaný zápis, není příjemce povinen zásilku převzít. Při úplné ztrátě zásilky je odesílatel nebo příjemce povinen požádat o sepsání zápisu do jednoho měsíce od uplynutí dodací lhůty stanovené přepravními řády.

§ 345

(1) Veškerá práva, která mají přepravci vůči dopravcům v souvislosti s přepravou, musí reklamovat písemně u dopravce; jinak tato práva zanikají.

(2) V reklamaci musí přepravce vymezit své požadavky a stručně je odůvodnit; dále musí přiložit doklady osvědčující správnost reklamace.

(3) Reklamace musí být dopravci odeslána do šesti měsíců ode dne vzniku přepravní smlouvy; jde-li o jiná práva než z přepravní smlouvy, do šesti měsíců od vzniku příslušného práva.

(4) Dopravce je povinen sdělit přepravci své stanovisko k reklamaci nejpozději do tří měsíců.

§ 346

(1) Lhůta pro uplatňování práv přepravce vůči dopravci u hospodářské arbitráže činí šest měsíců od prvního dne měsíce následujícího po odeslání reklamace dopravci.

(2) Pro uplatňování práv dopravců vůči přepravcům platí ustanovení § 130 až 132.

ČÁST DESÁTÁ

HOSPODÁŘSKÉ ZÁVAZKY PŘI JINÝCH ZPŮSOBECH SPOLUPRÁCE MEZI SOCIALISTICKÝMI ORGANIZACEMI

Hlava první

HOSPODÁŘSKÉ SMLOUVY O PŘEVODECH SPRÁVY, O DOČASNÉM UŽÍVÁNÍ A O PŘEVODECH VLASTNICTVÍ

§ 347

Převod správy národního majetku

(1) Hospodářská smlouva o převodu správy národního majetku mimo obvyklé hospodaření (§ 68) musí obsahovat

- a) určení převáděného majetku,
- b) určení dne převodu správy národního majetku,
- c) je-li převod úplatný, též výši úplaty.

(2) Hospodářská smlouva o převodu správy národního majetku vzniká dohodou organizací o náležitostech uvedených v odstavci 1.

(3) V hospodářské smlouvě se dále uvedou

- a) názvy nadřazených orgánů oprávněných dát souhlas k převodu správy národního majetku,
- b) hodnota převáděného majetku podle údajů účetní evidence,
- c) důvod převodu správy,
- d) práva a závazky, související s převáděným majetkem, pokud se současně převádějí.

(4) Předávající organizace odpovídá za vady předávaného majetku jen v těch případech a v tom rozsahu, jak to bylo smlouveno.

(5) Správa přechází dnem stanoveným ve smlouvě.

[6] Neužívají-li se smlouva na základě rozhodnutí nadřazených orgánů nebo nestanoví-li prováděcí předpisy jinak, je k účinnosti smlouvy třeba schválení nadřazených orgánů.

§ 348

Dočasné užívání národního majetku

[1] Hospodářská smlouva o dočasném užívání národního majetku (§ 71) musí obsahovat určení majetku, který má být přenechán k dočasnému užívání, určení způsobu a doby užívání, ustanovení o výši úplaty nebo o tom, že užívání se poskytuje bezplatně; obsahuje též dohodu o udržování a úpravách majetku, jakož i o tom, jak budou vypořádány náklady na ně vynaložené.

[2] Místnosti určené nebo užívané k jiným účelům než obytným nebo zemědělským nesmějí být do dočasného užívání předány bez rozhodnutí orgánu k tomu příslušného podle zvláštních předpisů.

[3] Právo dočasně užívat národní majetek zaniká dohodou, uplynutím stanovené doby, a bylo-li užívání sjednáno na dobu neurčitou, uplynutím měsíční výpovědní lhůty, nebyla-li sjednána výpovědní lhůta jiná. Jde-li o místnosti určené nebo užívané k jiným účelům než obytným nebo zemědělským, zaniká právo k jejich užívání též rozhodnutím orgánu k tomu příslušného podle zvláštních předpisů.

§ 349

Převody vlastnictví

Pro hospodářskou smlouvu o převodu vlastnictví národního majetku mimo obvyklé hospodaření (§ 89 odst. 3) platí obdobně ustanovení § 347.

§ 350

Ustanovení § 348 a 349 platí přiměřeně i v případech, kdy socialistické organizace mimo obvyklé hospodaření převádějí vlastnictví jiného majetku v socialistickém vlastnictví, než je národní majetek, nebo jej odevzdávají do dočasného nebo dlouhodobého užívání.

§ 351

[1] Předávající organizace je vždy povinna upozornit organizaci přijímající na všechny vady a jiné nedostatky odevzdávaného majetku, o kterých ví nebo vědět musí; jinak odpovídá za škody, kterým by bylo možno tímto upozorněním zabránit.

[2] Vzniknou-li při uzavírání smluv mezi organizacemi rozpory, řeší je jejich nadřazené orgány.

Hlavá druhá

OSTATNÍ HOSPODÁŘSKÉ SMLOUVY MEZI SOCIALISTICKÝMI ORGANIZACEMI

§ 352

Socialistické organizace uzavírají, kromě hospodářských smluv upravených v ustanoveních § 158 až 351, též další smlouvy o jiných způsobech spolupráce, zejména smlouvy o uskladnění, smlouvy o obstarání záležitostí, smlouvy o hromadné přepravě osob, smlouvy o provedení oprav, smlouvy o jiných pracích a výkonech a smlouvy o pojištění.

§ 353

Smlouva o uskladnění

Uskladní-li organizace věci jiné organizace, je povinna pečovat o ně podle dohody, a není-li dohody, opatrovat je pečlivě a po uplynutí sjednané doby nebo na požádání je vrátit. Nebylo-li ujednáno jinak, není organizace, která uskladnila věci, oprávněna uskladněných věcí užívat ani je dát do užívání nebo dovést jejich užívání další organizací.

§ 354

Smlouva o obstarání záležitostí

[1] Organizace, která se zavázala [organizace povinná] obstarat záležitost jiné organizace, odpovídá jí za to, že záležitost obstará včas a řádně. Je povinna o svém postupu informovat organizaci, pro níž jedná [organizaci oprávněnou], a po skončení jednání jí předložit vyúčtování.

[2] Organizace oprávněná musí nahradit organizaci povinné náklady odůvodněně vynaložené při obstarávání záležitosti i tehdy, jestliže nebylo dosaženo předpokládaného výsledku následkem okolností, za něž povinná organizace nenese odpovědnost.

[3] Nebylo-li smlouveno jinak, mohou organizace zrušit smlouvu jednostranným prohlášením.

§ 355

Smlouva o hromadné přepravě osob

[1] Smlouvou o hromadné přepravě osob se dopravce zavazuje jiné organizaci [objednateli] přepravit účastníky přepravy a jejich zavazadla do sjednaného místa [míst] řádně a včas. Smlouva o hromadné přepravě osob vzniká přijetím objednávky. Za provedení přepravy je objednatel povinen zaplatit stanovenou náhradu.

[2] Rozsah odpovědnosti za škodu způsobenou neprovedením nebo opožděným provedením sjednané přepravy může být přepravními řády omezen.

[3] Objednatel musí svá práva související s plněním smlouvy o hromadné přepravě osob reklamovat písemně u dopravce do šesti měsíců ode dne, kdy přeprava byla nebo měla být provedena; jinak tato práva zanikají.

§ 358

Smlouva o provedení oprav
a smlouva o jiných pracích
a výkonech

[1] Organizace, která se zavázala druhé organizaci provést opravu (včetně generální opravy) jejích strojů, zařízení nebo jiných výrobků, popřípadě která se zavázala provést jiné práce nebo výkony, odpovídá za to, že smlouvené práce nebo výkony provede ve lhůtě a způsobem stanoveným, popřípadě dohodnutým.

[2] Závazek dodavatele je splněn odevzdáním prací odběrateli, u výkonů jejích provedením. U prací, které dodavatel provádí na věcech odběratele ve své provozovně, je závazek dodavatele splněn odevzdáním věcí, na nichž byly práce provedeny, odběrateli, popřípadě jejích odevzdáním veřejnému dopravci nebo poště.

§ 357

[1] Pokud je to vzhledem k povaze závazku obvyklé, není třeba k uzavření smluv uvedených v této hlavě písemné formy.

[2] Pro smlouvy uvedené v této hlavě platí přiměřeně ta ustanovení částí sedmé až deváté, která upravují vztahy obsahem a účelem jim nejbližší; to platí i o záruční době u smlouvy o provedení oprav a u smlouvy o jiných pracích a výkonech. Prováděcí předpisy mohou stanovit odchylnou úpravu.

POJIŠTĚNÍ

§ 358

Pojištění slouží organizacím k úhradě škod vznikajících nahodilými událostmi.

§ 359

Pojištění organizací vzniká z hospodářské smlouvy uzavřené mezi socialistickou organizací a pojišťovnou nebo ze zákona. Národní majetek se pojišťuje jen v případech stanovených právními předpisy.

§ 360

Pro smluvní pojištění organizací platí obdobně příslušná ustanovení občanského zákoníku a prováděcích předpisů k nim vydaných; pokud to bude potřebné ke splnění účelu pojištění, lze se ve smlouvě od těchto ustanovení odchýlit. Prodlením v placení však pojištění nezaniká. Pro uplatňování práv platí jen ustanovení tohoto zákona.

ČÁST JEDENACTÁ

PLATEBNÍ A ÚVĚROVÉ VZTAHY

Hlava první

ÚVODNÍ USTANOVENÍ

§ 361

[1] Socialistické organizace jsou povinny včas a řádně provádět peněžní platby, ke kterým jsou zavázány nebo které jsou jim uloženy.

[2] Organizace provádějí peněžní platby prostřednictvím Státní banky československé (dále jen „banka“); prostřednictvím jiných peněžních ústavů nebo orgánů mohou organizace provádět platby zásadně jen se svolením banky.

[3] Vzájemné započtení pohledávek mezi organizacemi je možné, jen pokud tak stanoví právní předpis, nebo pokud v jednotlivém případě se započtením souhlasí banka.

§ 362

[1] Při svém hospodaření mohou organizace užívat jako doplňkového zdroje prostředků, které jim formou úvěru poskytuje banka. Poskytování úvěrů mezi organizacemi je zakázáno.

[2] Organizace jsou povinny užívat úvěrových prostředků účelně a hospodárně.

[3] Právními předpisy mohou být poskytováním úvěru pověřeny i jiné peněžní ústavy nebo jiné orgány.

§ 363

[1] Banka jako státní ekonomický orgán je zejména při provádění platebního styku a při úvěrování oprávněna kontrolovat, zda platební styk organizací i používání úvěrových prostředků jsou v souladu s právními předpisy.

[2] Organizace jsou povinny předkládat bance potřebné doklady, poskytovat jí požadované informace a i jinak jí umožňovat plnění jejích funkcí.

§ 364

Při plnění svých úkolů je banka oprávněna požadovat od organizací a i od orgánů jim nadřízených, aby provedly potřebná opatření ke zlepšení hospodaření.

§ 365

Vůči organizacím, které porušují platební nebo úvěrovou kázeň, popřípadě jinak porušují zásady řádného hospodaření, může banka použít opatření stanovených prováděcími předpisy.

Hlava druhá

PLATEBNÍ STYK SOCIALISTICKÝCH ORGANIZACÍ

§ 366

(1) Organizace jsou povinny provádět své platby zásadně bezhotovostním způsobem z prostředků na příslušném účtě u banky. Platit v hotovosti mohou organizace pouze v případech a za podmínek stanovených prováděcími předpisy.

(2) Z prostředků na účtě platí banka organizací úroky, pokud jsou stanoveny.

§ 367

(1) Organizace je zejména povinna

- a) zajišťovat na účtě u banky dostatek prostředků na úhradu svých plateb,
- b) včas ověřovat nezávadnost plateb, platit ve správné výši a ve stanovených lhůtách, jakož i pečovat o správné inkaso pohledávek a ostatních příjmů,
- c) soustřeďovat své peněžní hotovosti přesahující stanovený limit pokladního zůstatku na účtě u banky.

(2) Na účtech u jiných peněžních ústavů mohou mít organizace peněžní prostředky jen se souhlasem banky.

§ 368

(1) Banka je povinna provést platbu včas a řádně podle příkazu organizace.

(2) Dal-li příkaz příjemce, může banka provést platbu jen se souhlasem organizace, z jejíhož účtu má být platba uskutečněna. U peněžitých pohledávek pravoplatně přiznaných příslušným orgánem provede banka platbu z účtu organizace bez jejího souhlasu. Právní předpisy mohou stanovit další případy, kdy banka provádí platby bez příkazu nebo souhlasu organizace.

(3) Příkaz nebo souhlas může organizace zcela nebo zčásti písemně odvolat s udáním důvodu. Odvolání je pro banku závazné, pokud s prováděním platby již nezačala a pokud je odvolání v souladu s právními předpisy.

§ 369

(1) Banka není povinna provést platbu, ke které není na účtě dostatek prostředků.

(2) Nestali-li prostředky na všechny platby, provádí banka platby podle pořadí stanoveného prováděcími předpisy, pokud tyto předpisy nestanoví, že banka příkazy k platbám vrátí.

(3) Právo organizace disponovat s prostředky na účtě může být omezeno i v jiných případech stanovených prováděcími předpisy.

(4) Organizace se mohou dohodnout, které formy bezhotovostního placení použijí, pokud prováděcí předpisy takovou dohodu nevylučují nebo pokud nestanoví, že formu bezhotovostního placení může v některých případech určit banka.

§ 370

Neprovede-li banka platbu, k níž obdržela proveditelný příkaz nebo souhlas, ve lhůtě stanovené prováděcími předpisy nebo provede-li platbu, ač ji provést neměla, odpovídá za škodu, která tím byla organizaci způsobena. Banka však neodpovídá za škodu způsobenou v důsledku výkonu její kontrolní působnosti.

§ 371

Práva, která vzniknou organizacím vůči bance ze závad v platebním styku, musí být u ní reklamována ve lhůtě šesti měsíců ode dne, kdy k závadě došlo; jinak tato práva zanikají.

§ 372

(1) Provede-li banka platbu chybně nebo zjistí-li jiné závady vzniklé při placení, odstraní nesprávnost opravným zúčtováním.

(2) Opravným zúčtováním nelze však provést platbu, kterou by bylo vykonáno právo již zaniklé. Jestliže by však neprovedením opravného zúčtování jedna z organizací získala neodůvodněný majetkový prospěch, může banka příslušnou částku odvést do státního rozpočtu.

§ 373

(1) Při bezhotovostním placení je povinnost platit splněna odepsáním příslušné částky z účtu plátce u peněžního ústavu.

(2) Při placení v hotovosti je povinnost platit splněna složením příslušné částky u peněžního ústavu nebo pošty, pokud se platba provádí jejich prostřednictvím, anebo odevzdáním příslušné částky příjemci.

(3) Při vyrovnávání vzájemných pohledávek započtením je povinnost platit splněna do výše započtení dnem, ve kterém bylo započtení provedeno.

§ 374

Práva vyplývající organizací vůči bance ze zůstatku na účtu nezanikají během jeho trvání.

Hlava třetí

FAKTUROVÁNÍ A JINÉ PODKLADY PRO PLACENÍ

§ 375

Podkladem pro placení dodávek uskutečňovaných mezi socialistickými organizacemi je zpravidla faktura.

§ 376

(1) Právo a povinnost fakturovat vzniká dnem splnění (částečného splnění) dodávky.

(2) Předpisy o fakturování a placení mohou stanovit vznik práva a povinnosti fakturovat jinak.

§ 377

Jestliže dodavatel neodeslal fakturu ve stanovené lhůtě, je povinen zaplatit odběrateli penále ve výši 1 % z fakturované částky za každý započatý měsíc prodlení.

§ 378

(1) Je-li organizace v prodlení s placením faktury (dokladu ji nahrazujícího) nebo se splněním vykonatelného arbitrážního rozhodnutí znějícího na peněžité plnění, je povinna zaplatit oprávněné organizaci poplatek z prodlení ve výši 0,05 % z dlužné částky za každý den prodlení.

(2) Poplatek z prodlení ve stejné výši je organizace povinna zaplatit oprávněné organizaci

a) jestliže je v prodlení s odesláním podkladu pro fakturaci, pokud povinnost podklad odeslat je stanovena v prováděcích předpisech nebo ve smlouvě;

b) jestliže si neoprávněně vybere z jejího účtu peněžní částku, na kterou nemá právo; v tomto případě platí poplatek z prodlení ode dne, kdy peněžní částku obdržela, do dne, kdy ji oprávněné organizaci vrátila.

(3) Odběratel, který nezaplatil fakturu v rozsahu vadného plnění (§ 202 odst. 1), není v prodlení s placením, pokud jeho reklamacie je oprávněná a pokud právo z odpovědnosti za vady bylo včas uplatněno.

(4) Poplatek z prodlení se neplatí za dobu, po kterou bylo zdržení proveditelné platby způsobeno peněžním ústavem.

§ 379

Zaplacením nepozbývá odběratel práva z odpovědnosti za vady.

§ 380

V jiných případech než při placení dodávek jsou mezi organizacemi podkladem pro placení zpravidla dobropis, jestliže podklad vystavuje dlužník, vyúčtování, jestliže podklad vystavuje věřitel, a rozhodnutí nebo opatření příslušných orgánů.

Hlava čtvrtá

BANKOVNÍ ÚVĚR

§ 381

(1) Organizace jsou povinny svou úvěrovou potřebu plánovat.

(2) Banka zajišťuje soulad úvěrové potřeby organizací s celospolečenskými zájmy prostřednictvím úvěrového plánu.

§ 382

(1) Pro úvěrování platí tyto zásady:

- úvěrové prostředky mohou být použity pouze pro potřeby organizace, které byl úvěr povolen;
- organizace je oprávněna použít úvěrových prostředků jen k účelům, ke kterým byly poskytnuty;
- úvěr je splatný nejpozději ve lhůtě stanovené bankou;
- organizace je povinna pečovat o to, aby úvěr byl zajištěn způsobem stanoveným bankou;
- z úvěru platí organizace úroky, pokud jsou stanoveny.

(2) Úvěr se poskytuje především hospodářským organizacím.

§ 383

(1) Banka může uhrazovat své pohledávky ze splatných úvěrů, popřípadě též z ručení za ně i bez upomínání odepsáním z příslušných účtů úvěrové organizace, popřípadě i z příslušných účtů organizace, která se za splacení úvěru zaručila (ručitel).

(2) Požaduje-li banka splacení úvěru před lhůtou splatnosti, může žádat zaplacení od ručitele až po jeho předchozím uvědomění.

(3) Vztah banky a ručitele může být upraven dohodou jinak.

§ 384

(1) Lhůta pro zánik práv banky z poskytnutých úvěrů a práv proti ručiteli neprobíhá dále, popřípadě ani nepočíná, pokud na účtě, z něhož mohou být tyto pohledávky uhrazeny, není dostatek prostředků použitelných pro jejich úhradu.

(2) Ustanovení předchozího odstavce platí obdobně i pro jiné peněžní ústavy, pokud by byly pověřeny podle § 362 odst. 3 poskytováním úvěrů.

ČÁST DVANÁCTÁ

USTANOVENÍ SPOLEČNÁ,
PŘECHODNÁ A ZÁVEŘEČNÁ

Počítání času

§ 385

(1) Lhůta určená podle dnů počíná dnem, který následuje po události, jež je rozhodující pro její počátek.

(2) Konec lhůty určené podle týdnů, měsíců nebo let připadá na den, který se pojmenováním nebo číslem shoduje se dnem, na který připadá událost, od níž lhůta počíná. Není-li takový den v posledním měsíci, připadá konec lhůty na poslední den měsíce.

§ 388

(1) Polovinou měsíce se rozumí patnáct dnů.

(2) Je-li lhůta určena na jeden nebo několik měsíců a půl měsíce, počítá se patnáct dnů naposled.

§ 387

Byla-li lhůta prodloužena, má se v pochybnostech za to, že nová lhůta počíná dnem, který následuje po uplynutí lhůty původní.

§ 388

(1) Práva, jehož nabytí je vázáno na určitý den, se nabývá již počátkem tohoto dne. Právní následky prodlení nebo zmeškání nastanou teprve uplynutím posledního dne lhůty. Je-li však k projevu nebo k plnění určena anebo obvyklá jen určitá doba denní, lze takový projev učinit nebo plnění poskytnout včas jen v této denní době.

(2) Jestliže by poslední den lhůty určené k projevu nebo k plnění připadl na den pracovního klidu, je posledním dnem lhůty nejbližší příští den pracovní, pokud právní předpis nestanoví jinak. Je-li však lhůta určena stanovením kalendářního týdne, je posledním dnem lhůty vždy poslední pracovní den v tomto týdnu.

Zvláštní ustanovení o právním postavení některých socialistických organizací

§ 389

(1) V hospodářskoprávních vztazích vystupují také podniky zahraničního obchodu; jejich zřizování, způsobilost nabývat práv a zavazovat se, hospodaření, organizací a ostatní majetkoprávní poměry upravují zvláštní předpisy.

(2) Ustanovení tohoto zákona nelze použít na vztahy, pokud jsou upraveny zákonem o právních vztazích v mezinárodním obchodním styku.

§ 390

O hospodářské činnosti jiných socialistických organizací než státních, družstevních a společenských, není-li upravena zvláštními předpisy, platí ta ustanovení tohoto zákona, která svým obsahem nejlépe odpovídají povaze a úkolům těchto organizací.

Zmocnění

§ 391

(1) Předpisy o úpravě plánování rozvoje národního hospodářství vydá Státní plánovací komise;

tímto způsobem stanoví zejména metodiku plánování a postup při vypracování plánu rozvoje národního hospodářství.

(2) Ministerstvo financí a Státní banka československá v rozsahu stanoveném ministrem financí vydají předpisy o úpravě finančního plánování, finančního hospodaření, o správě národního majetku, jakož i předpisy potřebné k provedení částí jedenácté; ministerstvo financí může v případě potřeby upravit odchýlně majetkové sankce stanovené za porušení platební a fakturační kázně.

§ 392

(1) Dodavatelská ministerstva v dohodě se zúčastněnými ministerstvy vydají podle potřeby k provedení částí šesté, sedmé, osmé a částí desáté hlavy druhé základní podmínky dodávky pro určité skupiny výrobků a prací. O dodávkách výrobků pro vývoz a z dovozu vydá základní podmínky dodávky ministerstvo zahraničního obchodu; o dodávkách vývozních investičních celků vydá základní podmínky dodávky ministerstvo zahraničního obchodu a ministerstvo těžkého strojírenství; o dodávkách pro zajištění obranyschopnosti státu vydá základní podmínky dodávky ministerstvo národní obrany; o dodávkách státních hmotných rezerv vydá základní podmínky dodávky Správa státních hmotných rezerv; o dodávkách zemědělských výrobků a potřeb vydá základní podmínky dodávky ministerstvo zemědělství, lesního a vodního hospodářství a Ústřední správa nákupu zemědělských výrobků; o dodávkách pro zemědělskou investiční výstavbu jednotných zemědělských družstev vydá základní podmínky dodávky ministerstvo stavebnictví a ministerstvo zemědělství, lesního a vodního hospodářství.

(2) Základní podmínky dodávky obsahují podrobnější úpravu dodavatelsko-odběratelských vztahů; vztahují se na všechny dodávky výrobků a prací příslušného odvětví, i když některé dodavatelské organizace nejsou řízeny ministerstvem, které tyto základní podmínky dodávky vydalo. Základní podmínky dodávky se mohou odchýlovat od ustanovení tohoto zákona jen pokud to zákon připouští a pokud nutnost odchýlné úpravy je odůvodněna zvláštností upravovaného odvětví.

(3) Základní podmínky dodávky schvaluje hlavní arbit Československé socialistické republiky.

(4) Ministerstvo dopravy v dohodě se zúčastněnými ministerstvy podrobně upraví hospodářské závazky, obsažené v částí deváté, v přepravních řádech.

§ 393

Podrobnější předpisy o podnikovém rejstříku vydá ministerstvo spravedlnosti, které též upraví způsob vedení rejstříků obchodních a společenských.

§ 394

(1) Ministerstvo chemického průmyslu vydá v dohodě se zúčastněnými ministerstvy předpisy o hospodaření s obaly.

(2) Předpisy k provedení § 186 vydá ministerstvo vnitřního obchodu v dohodě se zúčastněnými ministerstvy.

§ 395

Hlavní arbitř Československé socialistické republiky

- a) vydá předpisy potřebné k provedení tohoto zákona, pokud jejich vydání nepřísluší jiným orgánům;
- b) vyžadují-li to naléhavé potřeby národního hospodářství, upraví hospodářské závazky na přechodnou dobu pro jednotlivá odvětví (obory) nebo organizace odchylně od ustanovení tohoto zákona a předpisů vydaných k jeho provedení.

Přechodná ustanovení

§ 396

Dnem nabytí majetku do státního socialistického vlastnictví zanikají zástavní práva a věcná břemena na tomto majetku.

§ 397

Ustanoveními tohoto zákona se řídí i právní vztahy vzniklé před 1. červencem 1964; vznik těchto právních vztahů, jakož i práva z nich vzniklá před 1. červencem 1964 se však řídí dosavadními předpisy.

§ 398

Podle dosavadních předpisů se až do svého zakončení posuzují všechny lhůty, které začaly běžet před 1. červencem 1964.

Závěrečná ustanovení

§ 399

Zrušují se:

1. zákon č. 51/1955 Sb., o národních podnicích a některých jiných hospodářských organizacích, ve znění zákona č. 87/1958 Sb. (vyhláška č. 88/1958 Sb.),
2. vládní nařízení č. 82/1951 Sb., o organizaci státních statků,
3. zákon č. 73/1959 Sb., o místním hospodářství,
4. vládní nařízení č. 3/1953 Sb., o podnicích státního obchodu,
5. vládní nařízení č. 81/1958 Sb., o správě národního majetku,

6. vládní nařízení č. 30/1954 Sb., o darech ve prospěch státu a o pořádání sbírek národními výbory,

7. vyhláška ministerstva financí č. 205/1958 Ú. l., kterou se provádí vládní nařízení o správě národního majetku, ve znění vyhlášek č. 133/1960 Sb. a č. 59/1963 Sb.,

8. zákon č. 53/1954 Sb., o lidových družstvech a družstevních organizacích, ve znění zákonného opatření předsednictva Národního shromáždění č. 20/1958 Sb.,

9. zákon č. 27/1959 Sb., o družstevní bytové výstavbě,

10. zákon č. 100/1950 Sb., o podnikovém rejstříku,

11. ustanovení § 61 odst. 2 zákona č. 49/1959 Sb., o jednotných zemědělských družstvech,

12. nařízení ministra spravedlnosti č. 124/1950 Sb., kterým se vydávají některé podrobnější předpisy o podnikovém rejstříku,

13. nařízení ministra spravedlnosti č. 40/1951 Sb., kterým se omezuje vyhlásování zápisů provedených v podnikovém rejstříku,

14. nařízení ministra spravedlnosti č. 13/1953 Sb., jímž se stanoví, které další podniky se zapisují do podnikového rejstříku,

15. nařízení ministra spravedlnosti č. 85/1953 Sb., jímž se stanoví, které další podniky se zapisují do podnikového rejstříku,

16. zákon č. 69/1958 Sb., o hospodářských vztazích mezi socialistickými organizacemi,

17. vládní nařízení č. 79/1962 Sb., kterým se rozšiřuje účinnost zákona č. 69/1958 Sb., o hospodářských vztazích mezi socialistickými organizacemi na úsek stavební investiční výstavby jednotných zemědělských družstev,

18. všechny vyhlášky a jiné právní předpisy, kterými se vydávají základní podmínky dodávky, s výjimkou vyhlášky č. 127/1962 Sb., kterou se vydávají základní podmínky dodávky prací a výkonů pro provádění zemědělské stavební investiční výstavby jednotných zemědělských družstev a společných družstevních podniků,

19. vyhláška ministra zahraničního obchodu č. 172/1958 Ú. l., o hospodářských vztazích při provádění vývozu zboží,

20. vyhláška ministra zahraničního obchodu č. 173/1958 Ú. l., o hospodářských vztazích při provádění dovozu zboží, ve znění vyhlášky č. 15/1960 Sb.,

21. vyhláška ministrů těžkého strojírenství a zahraničního obchodu č. 147/1959 Ú. l., o dodávkách investičních celků nebo jejich částí,

22. vyhláška hlavního arbitra republiky Československé č. 225/1959 Ú. l., o uzavírání hospodářských smluv na úseku nové techniky, ve znění vyhlášky č. 14/1962 Sb.,

23. vyhláška hlavního arbitra Československé socialistické republiky č. 127/1960 Sb., o uzavírání hospodářských smluv o provádění průzkumných, projektových, vědeckovýzkumných, uměleckých a jiných prací na vysokých a průmyslových školách pro socialistické organizace,

24. vyhláška ministra financí a hlavního arbitra republiky Československé č. 179/1959 Ú. l., o hmotných podnětech na zvýšení efektivity investiční výstavby, ve znění vyhlášky č. 70/1961 Sb.,

25. směrnice ministerstva financí č. 180/1959 Ú. l., o odměnách a přírážkách za zhospodárnění, zkvalitnění a zrychlení investiční výstavby, ve znění směrníc č. 71/1961 Sb.,

26. vyhláška hlavního arbitra Československé socialistické republiky č. 128/1962 Sb., o úpravě sazeb majetkových sankcí u dodávek pro investiční výstavbu,

27. vládní vyhláška č. 48/1958 Ú. l., o označování výrobků údaji o jejich původu,

28. zákon č. 51/1959 Sb., o výkupu zemědělských výrobků, pokud se vztahuje na jednotná zemědělská družstva a ostatní socialistické zemědělské organizace,

29. vyhláška ministerstva zemědělství č. 162/1959 Ú. l., o výkupu zemědělských výrobků, ve znění vyhlášky č. 68/1962 Sb.

§ 400

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. července 1964.

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Lenárt v. r.

PŘEHLED HOSPODÁŘSKÉHO ZÁKONÍKU

PREAMBULE	str. 729
ZÁKLADNÍ CLÁNKY	str. 730

ČÁST PRVNÍ
OBEČNÁ USTANOVENÍ

(§ 1—26)

Hlava první: Hospodářskoprávní vztahy	§ 1
Hlava druhá: Řízení národního hospodářství	§ 2—7
Hlava třetí: Socialistické společenské vlastnictví	§ 8—13
Hlava čtvrtá: Socialistické organizace	§ 14—19
Hlava pátá: Právní úkony socialistických organizací	§ 20—26

ČÁST DRUHÁ

HOSPODÁŘSKÁ ČINNOST STÁTNÍCH ORGANIZACÍ
(§ 27—75)

Hlava první: Úvodní ustanovení	§ 27
Hlava druhá: Státní hospodářské organizace	§ 28—59
Hlava třetí: Rozpočtové a jiné státní organizace	§ 60—62
Hlava čtvrtá: Státní socialistické vlastnictví, národní majetek a jeho správa	§ 63—75

ČÁST TŘETÍ

HOSPODÁŘSKÁ ČINNOST DRUŽSTEVNÍCH ORGANIZACÍ

(§ 76—96)

Hlava první: Družstevní organizace	§ 76—93
Hlava druhá: Družstevní socialistické vlastnictví	§ 94—98

ČÁST ČTVRTÁ

HOSPODAŘENÍ SPOLEČENSKÝCH ORGANIZACÍ

(§ 97—106)

Hospodaření společenských organizací	§ 97—106
--	----------

ČÁST PÁTÁ

PODNIKOVÝ REJSTŘÍK

(§ 107—112)

Podnikový rejstřík	§ 107—112
------------------------------	-----------

ČÁST ŠESTÁ

SPOLEČNÁ USTANOVENÍ O HOSPODÁŘSKÝCH ZÁVAZCÍCH

(§ 113—155)

Hlava první

PLÁNY A HOSPODÁŘSKÉ ZÁVAZKY

(§ 113—132)

Oddíl první: Poměr plánu a závazku	§ 113—118
Oddíl druhý: Zásady spolupráce socialistických organizací	§ 119—123
Oddíl třetí: Vznik, změna a zrušení hospodářských závazků	§ 124—129
Oddíl čtvrtý: Lhůty pro uplatnění práv	§ 130—132

Hlava druhá

DŮSLEDKY PORUŠENÍ ZÁVAZKŮ A JINÝCH PRÁVNÍCH POVINNOSTÍ

(§ 133—150)

Oddíl první: Odpovědnost za vady (záruka)	§ 133—137
Oddíl druhý: Prodlení	§ 138—140
Oddíl třetí: Majetkové sankce	§ 141—144
Oddíl čtvrtý: Vypořádání škod mezi socialistickými organizacemi	§ 145—150
Hlava třetí: Uzavírání hospodářských smluv	§ 151—155

ČÁST SEDMÁ

HOSPODÁŘSKÉ ZÁVAZKY PŘI DODÁVCE VÝROBKŮ

(§ 156—268)

Hlava první: Smlouva o přípravě dodávek	§ 156—160
Hlava druhá: Povinnost uzavřít smlouvu o dodávce výrobků	§ 161—164

Hlava třetí

DODÁVKY VÝROBKŮ

(§ 165—210)

Oddíl první: Smlouva o dodávce výrobků	§ 165—171
Oddíl druhý: Všeobecné dodací podmínky	§ 172—191

Oddíl třetí: Prověřování plnění . . . § 192—197
Oddíl čtvrtý: Reklamační řízení a práva z odpovědnosti za vady § 198—203
Oddíl pátý: Majetkové sankce . . . § 204—210

Hlava čtvrtá

ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ O DODÁVKÁCH
PRO VÝVOZ A Z DOVOZU

[§ 211—258]

Oddíl první: Úvodní ustanovení . . . § 211—212
Oddíl druhý: Dodávky pro vývoz § 213—237
Oddíl třetí: Dodávky z dovozu . . . § 238—258

Hlava pátá: Zvláštní ustanovení o ná- kupu zemědělských výrobků a do- dávkách potřeb § 259—268
--

ČÁST OSMÁ

HOSPODÁŘSKÉ ZÁVAZKY V INVESTIČNÍ
VÝSTAVBĚ A PŘI DODÁVKÁCH VÝVOZNÍCH
INVESTIČNÍCH CELKŮ

[§ 269—332]

Hlava první

INVESTIČNÍ VÝSTAVBA

[§ 269—320]

Oddíl první: Úvodní ustanovení . . . § 269—270
Oddíl druhý: Příprava investiční výstavby § 271—281
Oddíl třetí: Provádění investiční výstavby § 282—320

Hlava druhá: Dodávky vývozních in- vestičních celků § 321—332
--

ČÁST DEVÁTÁ

HOSPODÁŘSKÉ ZÁVAZKY V NÁKLADNÍ
PŘEPRAVĚ

[§ 333—346]

Hlava první: Úvodní ustanovení . . . § 333
--

Hlava druhá: Závazky z měsíčního přepravního plánu § 334—335
Hlava třetí: Závazky z přepravní smlouvy § 336—343
Hlava čtvrtá: Uplatňování a zánik práv § 344—346

ČÁST DESÁTÁ

HOSPODÁŘSKÉ ZÁVAZKY PŘI JINÝCH
ZPŮSOBECH SPOLUPRÁCE MEZI
SOCIALISTICKÝMI ORGANIZACEMI

[§ 347—360]

Hlava první: Hospodářské smlouvy o převodech správy, o dočasném užívání a o převodech vlastnictví § 347—351
Hlava druhá: Ostatní hospodářské smlouvy mezi socialistickými orga- nizacemi § 352—360

ČÁST JEDENÁCTÁ

PLATEBNÍ A ÚVĚROVÉ VZTAHY

[§ 361—384]

Hlava první: Úvodní ustanovení . . . § 361—365
Hlava druhá: Platební styk socialistic- kých organizací § 366—374
Hlava třetí: Fakturování a jiné pod- klady pro placení § 375—380
Hlava čtvrtá: Bankovní úvěr § 381—384

ČÁST DVANÁCTÁ

USTANOVENÍ SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ
A ZÁVĚREČNÁ

[§ 385—400]

Počítání času § 385—388
Zvláštní ustanovení o právním posta- vení některých socialistických organi- zací § 389—390
Zmocnění § 391—395
Přechodná ustanovení § 396—398
Závěrečná ustanovení § 399—400